

R A P O R T
privind executarea bugetului de stat
în anul 2018

CUPRINSUL

raportului privind executarea bugetului de stat în anul 2018

Sumar executiv.....	- 3 -
I. Evoluții macroeconomice ale economiei naționale în anul 2018	- 7 -
II. Implementarea măsurilor de politici bugetar-fiscale	- 11 -
III. Executarea bugetului public național.....	- 20 -
3.1 Realizarea părții de venituri a bugetului public național	- 21 -
3.2 Executarea părții de cheltuieli a bugetului public național	- 39 -
3.3 Soldul bugetar al bugetului public național	- 41 -
3.4 Datoria sectorului public	- 42 -
3.5 Datorii interne ale instituțiilor finanțate de la bugetul public național	- 44 -
IV. Executarea bugetului de stat.....	- 45 -
4.1 Veniturile bugetului de stat	- 45 -
4.2 Cheltuielile bugetului de stat	- 57 -
4.3 Datoria de stat și serviciul acesteia	- 62 -
4.4 Soldul bugetar al bugetului de stat	- 64 -
4.5 Cheltuielile în cadrul grupelor funcționale principale.....	- 69 -
4.5.1. Servicii de stat cu destinație generală	- 69 -
4.5.2. Apărare națională.....	- 74 -
4.5.3. Ordine publică și securitate națională.....	- 75 -
4.5.4. Servicii în domeniul economiei.....	- 78 -
4.5.5. Protecția mediului	- 82 -
4.5.6. Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	- 84 -
4.5.7. Ocrotirea sănătății.....	- 86 -
4.5.8. Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	- 88 -
4.5.9. Învățământ	- 90 -
4.5.10. Protecție socială	- 94 -
4.6 Transferurile către bugetele locale	- 98 -
4.7 Descrierea bilanțului contabil al bugetului de stat.....	- 101 -
4.8 Descrierea activelor instituțiilor finanțate de la bugetul de stat	- 101 -
4.9 Creanțele și datoriile instituțiilor finanțate de la bugetul de stat	- 103 -
5.1 Implementarea recomandărilor și executarea cerințelor din hotărârea precedentă a Curții de Conturi	- 104 -

Sumar executiv

Evoluțiile în anul 2018

Pe parcursul anului 2018, economia Republicii Moldova a fost în continuă creștere. **Produsul intern brut** în anul 2018 au crescut până la 190 mld. lei, și a înregistrat o creștere în termeni reali de 4% față de anul precedent. Această creștere a fost susținută de evoluția pozitivă a sectorului real: dezvoltarea comerțului, agriculturii, industriei și domeniul construcțiilor.

Politica monetară a Băncii Naționale a Moldovei (BNM) a fost promovată într-un cadru de menținere a stabilității prețurilor (țintirea inflației) și în condițiile unui regim flexibil a ratei de schimb. Evoluția inflației medii anuale pe parcursul anul 2018 a înregistrat un trend moderat și a constituit 3,0%, poziționându-se sub intervalul de jos stabilit ca ținta de către BNM (5% +/-1,5%).

Indicatorii sociali s-au îmbunătățit: veniturile populației au crescut ca urmare a creșterii salariului mediu pe economie cu 13,2%, iar numărul șomerilor oficial înregistrați s-a micșorat față de anul precedent cu 0,1 p.p. și a constituit 3,1%.

Politica bugetar-fiscală în anul 2018 a fost una prudentă, urmărindu-se scopul de a consolida poziția bugetar-fiscală și a gestiona eficient finanțele publice.

În acest context, în 2018 a fost inițiată, începând cu 1 octombrie, reforma fiscală, care are menirea de a îmbunătăți cadrul existent de acumulare a veniturilor prin perfecționarea legislației întru asigurarea dezvoltării economice continue. Resursele publice disponibile au fost direcționate în conformitate cu prioritățile de politici stabilite, exclusiv la onorarea angajamentelor deja asumate.

Au fost întreprinse măsuri pentru îmbunătățirea structurii cheltuielilor bugetare prin reducerea cheltuielilor curente neproductive și crearea spațiului pentru proiecte de importanță majoră.

Strategia bugetar-fiscală pe termen mediu se axează pe obiectivul consolidării veniturilor, sporirea eficienței cheltuielilor și implementarea reformelor, care vor genera venituri suplimentare.

Contextul general în care s-a executat bugetul de stat în anul 2018

✓ Pe parcursul anului 2018 au fost realizate o serie de reforme în domeniul fiscal (Legea nr.178/2018, în vigoare de la 01.10.2018), ce au avut drept scop diminuarea poverii fiscale asupra cetățenilor prin reformarea în întregime a sistemului de impozitare a persoanelor fizice, precum și asupra mediului de afaceri în vederea stimulării proceselor economice și creșterii

continue a economiei. Prin reforma fiscală a fost redusă cota TVA de la 20% la 10% pentru companiile din industria HORECA. Diminuarea cotei a avut ca scop impulsivarea și susținerea industriei turismului în Republica Moldova, facilitarea atragerii investițiilor private și asigurarea corelației dintre activitatea de turism și domeniul alimentației publice.

✓ În anul 2018 a continuat lucrul privind descentralizarea și consolidarea autonomiei financiare a autorităților administrației publice locale, prin creșterea resurselor și potențialului urban în interesul dezvoltării locale și regionale. Astfel, începând cu 1 ianuarie 2018, urmare a completării art.5 al Legii nr.397/2003 privind finanțele publice locale (Legea nr.288/2017), pentru municipiile-reședințe de raion a fost aplicată cota majorată de defalcare de la impozitul pe venitul persoanelor fizice de la 20% la 35%.

✓ Reforma sistemului de salarizare în sectorul bugetar a constituit o prioritate a anului 2018. Necesitatea reformării sistemului de salarizare în sectorul bugetar, a rezultat din caracterul depășit și necorespunzător a sistemului de salarizare în vigoare. În conformitate cu Legea nr.270/2018, noul sistem de salarizare a fost implementat începând cu 1 decembrie 2018.

✓ Pe parcursul anului 2018 a continuat implementarea reformei administrației publice centrale, care a contribuit la crearea unor instituții mai eficiente în beneficiul cetățenilor.

✓ În scopul consolidării finanțelor publice, pentru prima dată, în anul 2018 a fost aplicată regula bugetar-fiscală care limitează deficitul BPN (fără granturi) la 2,5% din PIB. Totodată, în condițiile existenței surselor reale de finanțare a proiectelor de investiții capitale finanțate din surse externe, se permite depășirea nivelului limită al deficitului. Astfel, nivelul deficitului (fără granturi) prevăzut în legea bugetului de stat pentru anul 2018 a constituit 4,7% din PIB. De asemenea, la planificarea bugetului a fost respectată ținta de deficit stabilită în Memorandumul cu Fondul Monetar Internațional.

✓ Ținta de deficit a bugetului public național a fost stabilită pentru anul 2018 la nivel de 2,9% din PIB. Exercițiul bugetar pentru anul 2018 s-a încheiat cu un sold bugetar (deficit) la nivel de 0,85% din PIB față de 0,64% din PIB executat în anul 2017.

✓ Bugetul de stat pentru anul 2018 a fost aprobat prin Legea nr.289 din 15 decembrie 2017 și a fost modificat de 5 ori pe parcursul anului: Legea nr.101/2018, nr.118/2018, nr.172/2018, nr.271/2018 și nr.313/2018.

Bugetul public național

Evoluția bugetului public național, 2017-2018, mlrd. lei

Indicatorii	Executat		% în Structura		% în PIB	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
PIB	178,9	190,0	x	x	x	x
Venituri						
BPN, incl.:*	53,38	57,99	100,0%	100,0%	29,8%	30,5%
<i>BS</i>	<i>33,95</i>	<i>36,43</i>	<i>63,6%</i>	<i>62,8%</i>	<i>19,0%</i>	<i>19,2%</i>
<i>BASS</i>	<i>17,82</i>	<i>19,79</i>	<i>33,4%</i>	<i>34,1%</i>	<i>10,0%</i>	<i>10,4%</i>
<i>FAOAM</i>	<i>6,26</i>	<i>6,88</i>	<i>11,7%</i>	<i>11,9%</i>	<i>3,5%</i>	<i>3,6%</i>
<i>BUAT</i>	<i>13,46</i>	<i>14,68</i>	<i>25,2%</i>	<i>25,3%</i>	<i>7,5%</i>	<i>7,7%</i>
Cheltuieli						
BPN, incl.:*	54,52	59,60	100,0%	100,0%	30,5%	31,4%
<i>BS</i>	<i>35,48</i>	<i>38,71</i>	<i>65,1%</i>	<i>64,9%</i>	<i>19,8%</i>	<i>20,4%</i>
<i>BASS</i>	<i>17,61</i>	<i>19,42</i>	<i>32,3%</i>	<i>32,6%</i>	<i>9,8%</i>	<i>10,2%</i>
<i>FAOAM</i>	<i>6,26</i>	<i>6,71</i>	<i>11,5%</i>	<i>11,3%</i>	<i>3,5%</i>	<i>3,5%</i>
<i>BUAT</i>	<i>13,27</i>	<i>14,55</i>	<i>24,3%</i>	<i>24,4%</i>	<i>7,4%</i>	<i>7,7%</i>
Deficit (-)/excedent (+)						
BPN, incl.:	-1,14	-1,61	100,0%	100,0%	-0,64%	-0,85%
<i>BS</i>	<i>-1,53</i>	<i>-2,27</i>	<i>133,75%</i>	<i>141,0%</i>	<i>-0,85%</i>	<i>-1,2%</i>
<i>BASS</i>	<i>0,2</i>	<i>0,36</i>	<i>-17,5%</i>	<i>-22,4%</i>	<i>0,11%</i>	<i>0,19%</i>
<i>FAOAM</i>	<i>-0,004</i>	<i>0,16</i>	<i>0,35%</i>	<i>-9,9%</i>	<i>-</i>	<i>0,08%</i>
<i>BUAT</i>	<i>0,19</i>	<i>0,13</i>	<i>-16,6%</i>	<i>-8,1%</i>	<i>0,11%</i>	<i>0,07%</i>

Nota: * Datele referitoare la veniturile și cheltuielile componentelor BPN sunt prezentate cu transferuri între bugete.

Bugetul public național în anul 2018 a înregistrat un *deficit* în sumă de 1 613,0 mil. lei, comparativ cu cel prevăzut în sumă de 6 461,3 mil. lei. Ca pondere în PIB, acesta a constituit 0,85%, cu 2,52 p.p mai puțin față de prognoza precizată, iar față de anul 2017 cu 0,21 p.p mai mult. Deficitul mai mic în anul 2018 se datorează sub executării cheltuielilor de către bugetele locale, precum și ale proiectelor finanțate din surse externe, drept rezultat a incertitudinii finanțării acestor proiecte, executării tardive a lucrărilor, efectuării achizițiilor și rezilierii contractelor pe unele proiecte.

Veniturile acumulate la bugetul public național au fost la nivel de 99,8% față de prevederile anuale. Față de anul 2017 s-a înregistrat o majorare cu 8,7%.

Cheltuielile bugetul public național au fost executate la nivel de 92,3% față de prevederile anuale. Comparativ cu anul 2017 cheltuielile s-au majorat cu 9,3%.

Bugetul de stat

Evoluția bugetului de stat, 2018, mil.lei

	Aprobat	Precizat	Executat	% față de precizat
Venituri	36,618.5	36,969.4	36,432.7	98.5
Cheltuieli	41,332.4	42,031.9	38,708.3	92.1
Sold bugetar (deficit)	-4,713.9	-5,062.5	-2,275.6	45.0
<i>Deficit (ponderea în PIB)</i>	<i>-2.94%</i>	<i>-2.64%</i>	<i>-1.20%</i>	

Analizînd execuția bugetului de stat pentru anul 2018 se constată următoarele:

- încasările au fost realizate în sumă de 36 432,7 mil. lei cu 536,7 mil. lei (1,5%) sub nivelul prevederilor precizate;
- cheltuielile au fost efectuate în sumă de 38 708,3 mil. lei cu 3 323,6 mil. lei (7,9%) sub nivelul prevederilor precizate;
- soldul bugetar (deficitul) în sumă de 2 275,6 mil. lei a fost cu 2 786,9 mil. lei (55%) sub nivelul prevederilor precizate. Din suma totală a deficitului, proiectelor finanțate din surse externe le revine 480,6 mil. lei sau 21,1%.

Drept surse de finanțare a deficitului au servit:

- active financiare în sumă de 670,0 mil. lei;
- datorii în sumă de 991,6 mil. lei, dintre care - datorii interne – 403,8 mil. lei și împrumuturi externe (nete) – 587,8 mil. lei. Pe parcursul anului 2018, față de creditorii externi au fost onorate obligațiunile în sumă de 1 873,4 mil. lei.

La finele anului 2018, soldurile mijloacelor bănești în conturile bugetului de stat au constituit 4 299,1 mil. lei dintre care soldurile pe componenta de bază a bugetului de stat - 3 156,7 mil. lei, iar soldurile proiectelor finanțate din surse externe – 1 142,4 mil. lei.

În anul 2018 au fost înregistrate tendințe pozitive de diminuare a *arieratelor interne*.

Datoria de stat

Datoria de stat s-a încadrat în limite stabilite prin Legea bugetului de stat pentru anul 2018. Ponderea datoriei de stat în PIB, la situația din 31 decembrie 2018, a constituit 27,4%, fiind cu 1,5 p.p. mai mică comparativ cu situația de la sfîrșitul anului 2017.

Provocările aferente executării bugetului de stat în anul 2018

În pofida măsurilor întreprinse pentru executarea indicatorilor bugetari prevăzuți pentru anul 2018, au persistat și unele impedimente, care au avut influență asupra executării depline a bugetului, inclusiv:

- Imprevizibilitatea deciziilor politice;
- Dependența programelor prevăzute în buget de asistența financiară externă (diminuarea/ reținerea asistenței externe);
- Nivelul scăzut de implementare a proiectelor finanțate din surse externe.

Din volumul total al cheltuielilor neexecutate ale bugetului de stat circa 62,6% le revine proiectelor finanțate din surse externe (2 086,4 mil.lei), cauzele fiind în special:

- desfășurarea cu întârziere a licitațiilor la proiectele de infrastructură, calitatea scăzută a documentelor tehnice elaborate;
- insuficiența capacităților instituționale de implementare a proiectelor și programelor și valorificare a resurselor planificate, rezilierea unor contracte din cadrul acordurilor încheiate.

I. Evoluții macroeconomice ale economiei naționale în anul 2018

În anul 2018 economia Republicii Moldova a continuat ascensiunea, creșteri fiind înregistrate în majoritatea activităților economice: investiții în active imobilizate, industrie și transporturi, comerț exterior și interior și, ca rezultat, ritmul creșterii economice în termeni reali a înregistrat nivelul de 4,0%. Această creștere a fost susținută de cererea internă puternică și de mediul extern avantajos. Cererea internă a evoluat pozitiv pe seama creșterii consumului privat și a investițiilor în active imobilizate, ultimele fiind motivate de evoluția favorabilă a veniturilor disponibile reale ale populației.

Tendențele economice au fost menținute de dinamica favorabilă a activității economice, înregistrată în majoritatea sectoarelor economiei naționale. Este de menționat faptul că dezvoltarea economică denotă o stabilitate relativă, fiind determinată de influența prielnică a multitudinii de factori interni și externi. Premise ale dezechilibrului economic mai sunt observate prin continuarea aprecierii negative a soldului balanței comerciale, ceea ce s-a petrecut pe fonul majorării mai intense a valorilor de import comparativ cu exporturile.

Urmarea politicii monetare echilibrate de către Banca Națională a Moldovei a condus la menținerea ratei inflației în limitele stabilite și la stabilitatea cursului de schimb a monedei naționale în raport cu valutele de referință ale piețelor internaționale.

Tendința pozitivă s-a menținut și în privința indicatorilor sociali, determinată de creșterea reală a câștigului salarial mediu lunar și diminuarea numărului de șomeri. Concomitent, în anul 2018 s-au înregistrat tendințe de creștere ușoară a efectivului populației active și ocupate.

Proгноza principalilor indicatori macroeconomici care au fost luați în calcul la elaborarea bugetului pentru anul 2018, prognoza precizată din luna septembrie 2018 și executarea efectivă a acestora se prezintă în tabelul de mai jos.

	Unitatea de măsură	Indicatorii utilizați la elaborarea bugetului pe 2018	Indicatorii precizați pentru 2018 ^{*)}	Indicatorii efectivi pentru 2018 ^{*)}	2018 efectiv față de	
					proiectul	
					bugetului 2018	
					(+,-)	%
Produsul intern brut nominal	mild. lei	160,1	191,7	190,0	X	X
<i>față de anul precedent, în prețuri comparabile</i>	%	103,0	104,5	104,0	X	X
Indicele prețurilor de consum						
<i>mediu anual</i>	%	104,3	103,2	103,0	-1,3	X
<i>la sfârșitul anului</i>	%	103,5	101,9	100,9	-2,6	X
Cursul de schimb al leului						
<i>mediu anual</i>	lei/dol. SUA	17,68	16,65	16,80	-0,88	95,0
<i>la sfârșitul anului</i>	lei/dol. SUA	17,90	16,65	17,14	-0,76	95,8
Export	mil.dol. SUA	2540	3050	2707	167	106,6
<i>față de anul precedent</i>	%	108,0	125,8	111,6	3,6	X
Import	mil.dol. SUA	5100	5979	5764	664	113,0
<i>față de anul precedent</i>	%	106,0	123,8	119,3	13,3	X
Soldul balanței comerciale	mil.dol. SUA	-2560	-2979	-3057	-497	119,4
Producția industrială						
<i>în prețuri curente</i>	mild.lei	52,0	55,5	55,8	3,8	107,3
<i>față de anul precedent, în prețuri comparabile</i>	%	105,0	107,0	103,7	1,3	X
Producția agricolă						
<i>în prețuri curente</i>	mild.lei	32,5	34,7	35,5	3,0	109,2
<i>față de anul precedent, în prețuri comparabile</i>	%	101,0	104,8	102,5	1,5	X
Învestiții în active materiale pe termen lung						
<i>în prețuri curente</i>	mild.lei	21,9	25,2	24,2	2,3	110,5
<i>față de anul precedent, în prețuri comparabile</i>	%	104,0	104,6	112,3	8,3	X
Fondul de remunerare a muncii	mild.lei	42,6	45,2	45,2	2,6	106,1
<i>față de anul precedent</i>	%	107,2	112,8	113,0	5,8	X

^{*)} – după metodologia SCN 2008.

X – valori care nu se calculează din cauza lipsei de relevanță.

Conform rezultatelor activității economice, în anul 2018, *produsul intern brut (PIB)* a însumat 190,0 mild. lei, fiind în creștere față de anul 2017 cu 4,0% (în prețuri comparabile). Dinamica PIB a fost influențată semnificativ de modificările valorilor adăugate brute în activitatea comercială și construcții – a câte 1,2% și 1,1%, care au asigurat 29% și respectiv 28% de creștere a indicatorului rezultativ, activitatea industrială – 0,7%, cu impact pozitiv de 16%. Pe latura utilizărilor, modificarea reală a valorii PIB se datorează, în principal, evoluției consumului privat sau consumului final al gospodăriilor populației (+3,2%), ceea ce denotă 81% a dinamicii reale, pe când formarea brută de capital a contribuit cu 4,2%, având un aport de 104%, iar accentuarea soldului negativ al balanței comerciale a condus la diminuarea modificării PIB (-3,4%).

Contribuția elementelor de utilizare și a activităților la creșterea reală a PIB %	2017	2018
PRODUSUL INTERN BRUT	4,5	4,0
Industrie	0,4	0,7
Agricultura, silvicultura, pescuit	1,0	0,2
Comerț	1,3	1,2
Construcții	0,1	1,1
Total servicii	0,4	0,4
Impozite nete pe produs	1,3	0,4
- Consum final	4,3	3,2
-- Cheltuieli cu consumul privat	4,2	3,2
-- Cheltuieli cu consumul guvernamental	0,1	0,0
- Formarea brută de capital	2,9	4,2
-- Formarea brută de capital fix	1,2	3,1
-- Modificarea stocurilor	1,7	1,0
<i>Exportul net</i>	<i>-2,7</i>	<i>-3,4</i>
- Exportul de bunuri și servicii	5,5	1,6
- Importul de bunuri și servicii	8,2	5,0

Prețurile de consum au înregistrat o creștere nesemnificativă, cu 3,0% în mediu, față de anul precedent.

În luna decembrie 2018, comparativ cu aceeași lună a anului 2017, rata inflației a constituit 0,9%, înregistrând o micșorare de 6,4 p.p. Rata medie anuală a inflației s-a situat sub limita inferioară a intervalului țintă, stabilit de Banca Națională a Moldovei, (5% +/- 1,5%). Cea din urmă a constituit 3%, fiind cu 3,6 p.p. mai mică decât cea înregistrată în anul 2017. Asupra modificărilor prețurilor în anul 2018 au influențat factorii monetari și nemonetari, printre care: evoluția cursului de schimb, diminuarea tarifelor la

energia electrică și gazele naturale livrate consumatorilor, ca urmare a deciziilor ANRE etc.

Pe parcursul anului leul moldovenesc a atestat modificări ne semnificative. De la începutul anului 2018 moneda națională a marcat o depreciere ușoară, de 0,2%, față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,10 lei pentru 1 dolar american înregistrat la 01.01.2018 până la 17,14 lei la 31.12.2018). Față de moneda unică europeană leul moldovenesc a înregistrat, pentru aceeași perioadă, o apreciere egală cu 4,4% (de la 20,41 lei pentru un euro la 01.01.2018 și 19,52 lei pentru un euro la 31.12.2018). În termeni medii anuali, față de anul 2017, cursul de schimb pentru un euro a fost în apreciere cu 4,75% în anul 2018. Principalii factori care au determinat fluctuațiile monedei naționale au fost oscilațiile monedelor de referință pe piețele valutare internaționale. Totodată, stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 28.12.2018 a înregistrat o valoare egală cu 2995,2 mil. dolari SUA, fiind în creștere cu 6,8% comparativ cu valoarea atestată la sfârșitul anului 2017.

Exporturile și importurile au înregistrat creșteri comparativ cu anul precedent, importurile crescând într-un ritm mai rapid decât exporturile. În anul 2018 exporturile (în \$ SUA) s-au majorat cu 11,6%, iar importurile – cu 19,3%. Soldul negativ al balanței comerciale s-a majorat cu 27,1% și a constituit 3 057,4 mil. dolari SUA, față de 2 406,3 mil. dolari SUA în anul 2017. Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în ianuarie-decembrie 2018 a constituit 47%, fiind mai mic cu 3,2 p.p. față de anul 2017.

Câștigul salarial nominal mediu lunar al unui salariat din economia națională în anul 2018 a constituit 6446,4 lei, ceea ce prezintă o majorare cu 13,2% față de anul 2017. În prețuri reale salariul s-a majorat cu 9,9%. În sfera bugetară câștigul salarial mediu lunar a constituit 5 675,1 lei, fiind în creștere cu 14,6% față de 2017, iar în sectorul real s-a cifrat la 6 748,2 lei, sau în creștere cu 12,5%, respectiv, pentru anul 2018.

Valoarea medie a pensiei lunare la 1 ianuarie 2019 a fost egală cu 1 709,2 lei și s-a majorat cu 11,9% față de aceeași dată a anului 2018 în termeni nominali sau înregistrând o creștere reală cu 8,6%.

Rata șomajului (proportia șomerilor în populația activă, conform BIM) la nivel de țară pentru anul 2018 a înregistrat 3,1%, fiind cu 1,0 p.p. mai mică față de nivelul mediu înregistrat în anul 2017.

Totodată, evoluții pozitive au fost înregistrate pentru populația activă și cea ocupată, nivele care au fost superioare celor atestate în ultimii zece ani. Astfel, numărul populației active în anul 2018 a depășit indicatorul anului 2017 cu 2,5%, atestând 1 290,7 mii persoane. Populația ocupată a înregistrat

1252,2 mii persoane, ceea ce prezintă o creștere de 3,7% față de nivelul înregistrat în anul precedent.

II. Implementarea măsurilor de politici bugetar-fiscale

Obiectivele bugetului pe anul 2018	Realizări
1. Consolidarea bugetar-fiscală	<p>În scopul consolidării finanțelor publice, pentru prima dată în anul 2018, a fost aplicată regula bugetar-fiscală, care limitează deficitul BPN (fără granturi) la 2,5% din PIB. Totodată, în condițiile surselor reale de finanțare a proiectelor de investiții capitale finanțate din surse externe, se permite depășirea nivelului-limită a deficitului BPN.</p> <p>Politica bugetar – fiscală pentru anul 2018 și cadrul bugetar pe termen mediu au avut la bază angajamentele asumate în cadrul programului cu FMI. Pe parcursul anului au fost implementate reforma administrației publice centrale, reforma fiscală și reforma salarizării în sectorul bugetar. Prin aceste reforme au fost modernizate serviciile publice, eficientizat mecanismul de implementare a politicilor publice, consolidarea managementului finanțelor publice.</p> <p>A fost dezvoltată în continuare administrarea fiscală, menită să genereze venituri suplimentare pentru finanțarea cheltuielilor sociale și capitale.</p> <p>Ținta de deficit al bugetului public național a fost stabilită pentru anul 2018 la nivel de 2,9% din PIB. Exercițiul bugetar pentru anul 2018 s-a încheiat cu un sold bugetar (deficit) la nivel de 0,85% din PIB față de 0,64% din PIB executat în anul 2017.</p> <p>Obiectivele de bază aferente politicii fiscale și vamale pentru anul 2018 au constat în:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Armonizarea legislației fiscale în partea ce ține de TVA și accize (prima etapă a procesului de armonizare).2. Stabilirea unor reguli clare de evidență fiscală și

Obiectivele bugetului pe anul 2018	Realizări
	<p>percepere a impozitelor, în special prin simplificarea modalității de evidență a uzurii mijloacelor fixe.</p> <p>3. Asigurarea echității și a unei redistribuiri echitabile a veniturilor (majorarea scutirilor personale și a tranșelor de venit, aplicarea unui accize suplimentare pentru autoturismele de lux, etc).</p> <p>4. Asigurarea unei previzibilități a politicii fiscale prin continuarea practicii de aplicarea a accizelor pe o perioadă de 3 ani.</p> <p>5. Consolidarea încasărilor fiscale necesare finanțării cheltuielilor bugetare.</p> <p>Procesul politicii fiscale și vamale pentru anul 2018 s-a materializat prin adoptarea Legii cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative nr.288/2017.</p> <p>Respectiv, cele mai importante modificări ale legislației fiscale și vamale care au intrat în vigoare începând cu 1 ianuarie 2018, avînd impact asupra consolidării veniturilor bugetului sunt următoarele.</p> <p>1. Impozitul pe venit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reintroducerea impozitului pe venit în mărime de 18% (reținere finală) din suma câștigurilor de la campaniile promoționale în partea în care valoarea fiecărui câștig depășește mărimea scutirii personale. - Majorarea impozitului pe venitul persoanelor fizice cetățeni (reținere finală) din livrarea producției agricole către agenții economici, de la 3% la 5%. - Modificarea regimului fiscal al agenților economici subiecți ai sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin majorarea cotei de impozitare de la 3% la 4% din venitul din activitatea operațională. <p>2. Taxa pe valoarea adăugată</p> <ul style="list-style-type: none"> - Introducerea obligativității înregistrării în calitate de contribuabil a TVA a instituțiilor medico-sanitare private în cazul în care acestea, într-o oricare perioadă de 12 luni consecutive, au efectuat livrări de mărfuri, servicii în sumă ce depășește 1,2 milioane de lei, cu excepția

Obiectivele bugetului pe anul 2018	Realizări
	<p>livrărilor scutite de TVA fără drept de deducere și a celor care nu constituie obiect impozabil.</p> <p>3.Accize</p> <ul style="list-style-type: none"> - Introducerea unui acciz suplimentar pentru autoturismele de lux în mărime de 2% din valoarea în vamă a autoturismului importat. Prin autoturism de lux se înțelege autoturismul a cărui valoare în vamă constituie 1,5 milioane de lei și mai mult. Astfel, pentru autoturismele de lux respective, accizele se calculează ca sumă a accizei determinate conform cotei accizei stabilite în funcție de termenul de exploatare și capacitatea cilindrică și a accizei în mărime de 2% din valoarea în vamă. - Introducerea componentei ad-valorem pentru țigarele fără filtru, concomitent cu implementarea prețului maxim pentru țigarele respective. Astfel, prin prisma noilor reglementări, conform art.123¹ din Codul fiscal nr.1163/1997, țigarele cu filtru și fără filtru (poziția tarifară 240220) fabricate în Republica Moldova și cele importate fac obiectul unei accize advalorem calculate la prețul maxim de vânzare cu amănuntul, precum și al unei accize calculate pe unitatea de produs. <p>4.Impozitul pe bunurile imobiliare</p> <ul style="list-style-type: none"> - Acordarea dreptului autorităților administrației publice locale de a determina gradul de finalizare a construcției în scopul impozitării în baza metodei stabilite de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor. - Acordarea dreptului autorităților locale să acorde sau nu scutiri la plata impozitului pe bunurile imobiliare persoanelor fizice deținătoare de case de locuit sau alte încăperi de locuit în locațiune ce se află în proprietatea publică a statului sau în proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale. <p>5. Taxe locale. Taxe pentru resurse naturale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Îngustarea scutirii de la plata taxei pentru amenajarea teritoriului și taxei pentru unitățile comerciale

Obiectivele bugetului pe anul 2018	Realizări
	<p>și/sau de prestări servicii pentru persoanele fizice care desfășoară activități independente, și anume pentru cei care desfășoară activitatea în cadrul piețelor create în condițiile art.12 din Legea nr.231/2010 cu privire la comerțul interior.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aplicarea taxei pentru apă în mărime de 2 lei pentru fiecare 1 m³ pentru apă minerală naturală extrasă destinată altor scopuri decât cea destinată îmbutelierii.
2. Creșterea economică optimă, durabilă și incluzivă	<p>Măsuri ce țin de <u>politica în domeniul impozitării</u>:</p> <p>Legea cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative nr.288/2017 (ce vizează politica fiscală și vamală) cuprinde o serie de măsuri menite să asigure creșterea economică după cum urmează.</p> <p>1.Impozitul pe venit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Permitearea spre deducere a cheltuielilor suportate și determinate de angajator pentru acordarea tichetelor de masă în mărimea prevăzută la art.4 alin.(1) din Legea nr.166/2017 cu privire la tichetele de masă. Totodată, în aceeași mărime acestea nu se califică drept facilități acordate de angajator, respectiv nu se reține impozitul pe venit, contribuții de asigurări medicale și sociale. - Scutirea de impozit pe venit a tuturor autorităților publice și instituțiilor publice indiferent dacă acestea sunt finanțate de la bugetul public sau la autofinanțare. <p>2.Taxa pe valoarea adăugată</p> <ul style="list-style-type: none"> - Majorarea mărimii procentului de demarcare în cazul livrărilor de mărfuri și servicii ce nu constituie obiect impozabil cu TVA efectuate cu titlu gratuit în scopuri de publicitate și/sau de promovare a vânzărilor de la 0,2% până la 0,5% din venitul din vânzări obținut pe parcursul anului precedent anului în care se efectuează această livrare. De asemenea, în vederea susținerii companiilor nou create, începând cu 1 ianuarie, pentru acestea mărimea livrărilor ce nu constituie obiect impozabil cu TVA reprezintă 0,5% din venitul din vânzări obținut în luna precedentă, cu ajustarea la sfârșit de an a sumei respective.

Obiectivele bugetului pe anul 2018	Realizări
	<ul style="list-style-type: none"> - Aplicarea cotei reduse a TVA în mărime de 8% pentru energia termică produsă din biocombustibil solid, livrată instituțiilor publice, în vederea stimulării energiei autohtone. - Introducerea scutirii de TVA fără drept de deducere pentru mărfurile și serviciile importate de către parteneri în cadrul proiectelor de parteneriat public-privat din lista lucrărilor și serviciilor de interes public național propuse parteneriatului public-privat, aprobată de Guvern conform art.11 lit.a) din Legea nr.179/2008 cu privire la parteneriatul public-privat, și destinate nemijlocit implementării proiectelor de parteneriat public-privat de interes național. - Aplicarea scutirii de TVA cu drept de deducere pentru combustibilul destinat aprovizionării în Portul Internațional Liber Giurgiu-lești a navelor maritime implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri, indiferent de naționalitatea navei sau de pavilionul acesteia. De menționat că pînă la 1 ianuarie 2018, această prevedere era aplicată doar navelor maritime implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri sub pavilion străin (constituind export), cele naționale fiind în dezavantaj concurențial. - Acordarea dreptul la restituirea TVA pentru exploatațiile de producție a laptelui în cazul dacă suma TVA la valorile materiale și la serviciile procurate depășește suma TVA la livrările de lapte și produse lactate. - Acordarea restituirii sumei TVA întreprinderilor ce produc pâine și produse de panificație, exploatațiilor de producție a laptelui și întreprinderilor ce prelucrează lapte și produc produse lactate, în cazul în care suma TVA aferent procurărilor depășește suma TVA aferent vânzărilor, în limita diferenței dintre cota-standard și cea redusă, înmulțite cu valoarea livrării ce se impozitează la cota redusă a TVA. Până la 1 ianuarie 2018 restituirea TVA se acorda în limita cotei-standard a TVA, înmulțite

Obiectivele bugetului pe anul 2018	Realizări
	<p>cu valoarea livrării ce se impozitează la cota redusă a TVA.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anularea condiției de achitare a procurărilor prin intermediul contului bancar la restituirea sumei TVA în cazul livrărilor care se scutesc de TVA cu drept de deducere (cota zero) precum și în cazul restituirii TVA la investiții (cheltuieli capitale). Astfel, indiferent de forma achitării subiectul impozabil va beneficia de dreptul la restituirea sumei TVA pentru cazurile respective. - Introducerea dreptului partenerilor în cadrul proiectelor de parteneriat public-privat din lista lucrărilor și serviciilor de interes public național propuse parteneriatului public-privat, aprobată de Guvern conform art.11 lit.a) din Legea nr.179/2008 cu privire la parteneriatul public-privat, la restituirea sumei TVA, achitate prin cont bancar, la investiții (cheltuieli) capitale efectuate în cadrul parteneriatului public-privat de interes național. Dreptul la restituirea TVA poate fi realizat indiferent de momentul punerii în exploatare a obiectului investițiilor. - Majorarea pragului de înregistrare obligatorie în calitatea de contribuabil a TVA, de la 600 mii lei la 1,2 mil lei. - Excepția de la înregistrarea obligatorie în calitatea de contribuabil a TVA a tuturor instituțiilor și autorităților publice, indiferent dacă acestea sunt finanțate de la bugetul public sau la autofinanțare. <p>3.Accize</p> <ul style="list-style-type: none"> - Continuarea practicii de stabilire a cotelor accizelor pentru o perioadă de 3 ani, fiind propuse cote pentru anul 2020 (cu excepția țigaretelor fără filtru), asigurând în acest sens o previzibilitate a politicii fiscale. - Scutirea de acciză a combustibilului destinat aprovizionării în Portul Internațional Liber Giurgiu-lești a navelor maritime implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri, indiferent de naționalitatea navei sau de pavilionul acesteia. De menționat că pînă la 1 ianuarie

Obiectivele bugetului pe anul 2018	Realizări
	<p>2018 scutirea respectivă era aplicată doar navelor maritime implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri sub pavilion străin (constituind export), cele naționale fiind în dezavantaj concurențial.</p> <p>Concomitent, se menționează că reforma fiscală derulată în anul 2018 a avut drept scop asigurarea creșterii economice prin îmbunătățirea mediului de afaceri, precum și creșterea calității vieții.</p> <p>Astfel, prin Legea cu privire la modificarea unor acte legislative nr.178/2018 au fost promovate o serie de măsuri, inclusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Majorarea scutirii personale în mărimea nivelului minim de existență (24 000 lei). - Introducerea cotei unice a impozitului pe venit pentru persoanele fizice în mărime de 12%. - Reducerea contribuției de asigurări sociale achitate de angajatorul din sectorul privat de la 23% la 18%. - Introducerea unei noi cote reduse a TVA în mărime de 10% pentru serviciile de cazare, precum și pentru produsele alimentare, cu excepția mărfurilor supuse accizelor, livrate de către agenții economici în cadrul activității de cazare și alimentație publică conform secțiunii I a Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei. <p>Stimularea economiei prin intermediul <u>politicii bugetare</u> a fost efectuată prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - susținerea producătorilor agricoli din Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural; - programul de atragere a remitențelor în economie PARE 1+1; - susținerea întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv din Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural; - fondul de garantare a afacerilor în sectorul rural; - programul de ameliorarea competitivității; - sporirea eficienței rețelelor electrice de transport și

Obiectivele bugetului pe anul 2018	Realizări																								
	<p>consolidarea securității energetice a țării prin integrarea în piața energetică a Uniunii Europene;</p> <ul style="list-style-type: none">- sporirea securității rutiere prin îmbunătățirea infrastructurii drumurilor la nivel național și local-asigurarea proiectelor în domeniul eficienței energetice																								
3. Asigurarea politicilor sociale cu efect asupra unor categorii de populație cu venituri reduse	<p>Prin Legea cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative nr.288/2017 au fost majorate scutirile personale și tranșele de venit impozabil, conform tabelului.</p> <table><tr><td></td><td>2017</td><td>2018</td></tr><tr><td>Scutirea personală</td><td>10 620 lei</td><td>11 280 lei</td></tr><tr><td>Scutirea personală soț/soție</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Scutirea pentru persoane întreținute majoră</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Scutirea personală majoră</td><td>15 840 lei</td><td>16 800 lei</td></tr><tr><td>Scutirea personală soț/soție</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Scutirea pentru persoane întreținute</td><td>2 340 lei</td><td>2 520 lei</td></tr><tr><td>Tranșele de venit impozabile (7%/18%)</td><td>31 400 lei</td><td>33 000 lei</td></tr></table> <p>Ulterior, prin adoptarea Legii cu privire la modificarea unor acte legislative nr.178/2018, s-a realizat:</p> <ul style="list-style-type: none">- Majorarea scutirii personale în mărimea nivelului minim de existență (24 000 lei).- Majorarea scutirii personale majore până la 30 000 de lei. <p>Majorarea scutirii pentru persoane întreținute până la 3 000 de lei, iar în cazul persoanelor întreținute cu dizabilități în urma unei afecțiuni congenitale sau din copilărie, până la 18 000 de lei. De asemenea, scutirea majoră în mărime de 18 000 de lei se acordă și în cazul persoanelor întreținute cu dizabilități severe și accentuate.</p> <p>Măsuri de politică bugetară ce țin de sistemul de salarizare:</p> <ul style="list-style-type: none">-trecerea de la 01 martie 2018 a funcționarilor publici la următoarele trepte de salarizare conform rezultatelor evaluării performanțelor obținute în anul 2017. Majorarea a constituit în mediu 4%.		2017	2018	Scutirea personală	10 620 lei	11 280 lei	Scutirea personală soț/soție			Scutirea pentru persoane întreținute majoră			Scutirea personală majoră	15 840 lei	16 800 lei	Scutirea personală soț/soție			Scutirea pentru persoane întreținute	2 340 lei	2 520 lei	Tranșele de venit impozabile (7%/18%)	31 400 lei	33 000 lei
	2017	2018																							
Scutirea personală	10 620 lei	11 280 lei																							
Scutirea personală soț/soție																									
Scutirea pentru persoane întreținute majoră																									
Scutirea personală majoră	15 840 lei	16 800 lei																							
Scutirea personală soț/soție																									
Scutirea pentru persoane întreținute	2 340 lei	2 520 lei																							
Tranșele de venit impozabile (7%/18%)	31 400 lei	33 000 lei																							

Obiectivele bugetului pe anul 2018	Realizări
	<p>-ajustarea costului sporului pentru eficiență în prevenirea și combaterea corupției în dependență de salariul mediu pe economia națională realizat în anul 2017 pentru Centrul Național Anticorupție.</p> <p>- recalcularea salariilor de la 01 aprilie 2018, a judecătorilor și procurorilor pe măsura creșterii salariului mediu pe economie realizat în anul precedent.</p> <p>- majorarea salariilor angajaților salariați conform Rețelei Tarifare Unice de la 1 ianuarie 2018 cu 10 %.</p> <p>- majorarea salariilor cadrelor didactice de la 01 septembrie 2018 cu 7,99 %.</p> <p>- acordarea dreptului persoanelor care dețin funcții de demnitate publică în cadrul administrației publice locale și a personalului care efectuează deservirea tehnică și asigură funcționarea autorităților publice locale de a beneficia de plăți de stimulare în mărime de până la 50 și, respectiv, 15% din salariul lunar/de funcție de la 17 septembrie 2018.</p> <p>- implementarea, începînd cu 1 decembrie 2018, a Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.</p>
4. Asigurarea necesităților de finanțare ale bugetului de stat la nivel acceptabil de cheltuieli pe termen mediu și lung, în condițiile limitării riscurilor implicate	<p>Asigurarea necesităților de finanțare ale bugetului de stat, în condițiile limitării riscurilor implicate, a fost asigurată prin:</p> <p>- comercializarea VMS doar la rate acceptabile ale dobânzii. Rata nominală medie ponderată a dobânzii la VMS comercializate în anul 2018 a constituit 4,99%, ce este cu 1,77 p.p. mai mică comparativ cu anul 2017;</p> <p>- contractarea împrumuturilor de stat externe pe termen mediu și lung, ținînd cont de raportul cost/risc.</p>

III. Executarea bugetului public național

În anul 2018, la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă totală de 57 995,9 mil.lei, ceea ce constituie 99,8% față de prevederile anuale. Față de acumulările anului 2017 veniturile sunt în creștere cu 8,7%. La partea de cheltuieli, bugetul public național a fost executat în sumă de 59 608,9 mil.lei, la nivel de 92,3% din prevederile anuale. Comparativ cu anul precedent, cheltuielile s-au majorat cu 9,3% .

Executarea bugetului public național în anul 2018 s-a încheiat cu un deficit în sumă de 1 613,0 mil.lei, sau la nivel de 0,85% din PIB.

mil.lei

	Proгноza inițială	Proгноza precizată	Executat
PIB	160,100.00	191,700.00	190,016.00
Venituri	56,999.6	58,119.0	57,995.9
% în PIB	35.60	30.32	30.52
Cheltuieli	61,713.5	64,580.3	59,608.9
% în PIB	38.55	33.69	31.37
Deficit (-)	-4,713.9	-6,461.3	-1,613.0
% în PIB	-2.94	-3.37	-0.85

Pe tipuri de bugete, indicatorii bugetari se prezintă în următorul tabel:

mil.lei

	2017 executat	2018					Devieri executat 2018 față de 2017	
		aprobat/ estimat	precizat	executat	Devieri executat față de precizat		suma	%%
					suma	%%		
Bugetul public național								
Venituri	53,377.6	56,999.6	58,119.0	57,995.9	-123.1	99.8	4,618.3	108.7
Cheltuieli	54,522.4	61,713.5	64,580.3	59,608.9	-4,971.4	92.3	5,086.5	109.3
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-1,144.8	-4,713.9	-6,461.3	-1,613.0	4,848.3	25.0	-468.2	140.9
Bugetul de stat								
Venituri	33,947.4	36,618.5	36,969.4	36,432.7	-536.7	98.5	2,485.3	107.3
inclusiv transferuri între bugete	12.8	9.4	26.0	26.0		100.0	13.2	>200
inclusiv dobânzi din împrumuturile recreditate bugetelor de alt nivel	7.3		6.5	6.5		100.0	-0.8	89.0
Cheltuieli	35,479.1	41,332.4	42,031.9	38,708.3	-3,323.6	92.1	3,229.2	109.1
inclusiv transferuri între bugete	18,086.5	19,429.8	19,950.9	19,755.6	-195.3	99.0	1,669.1	109.2
Sold bugetar (deficit (-),	-1,531.7	-4,713.9	-5,062.5	-2,275.6	2,786.9	45.0	-743.9	148.6

	2017 executat	2018					Devieri executat 2018 față de 2017	
		aprobat/ estimat	precizat	executat	Devieri executat față de precizat		suma	%%
					suma	%%		
excedent (+))								
Bugetele locale (consolidat)								
Venituri	13,461.5	13,848.8	14,770.7	14,683.6	-87.1	99.4	1,222.1	109.1
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	9,552.5	9,943.3	10,467.8	10,357.4	-110.4	98.9	804.9	108.4
Cheltuieli	13,274.6	13,848.8	16,169.5	14,548.1	-1,621.4	90.0	1,273.5	109.6
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	12.8	9.4	26.0	26.0		100.0	13.2	>200
<i>inclusiv dobânzi din împrumuturile recreditate bugetelor de alt nivel</i>	7.3		6.5	6.5		100.0	-0.8	89.0
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	186.9		-1,398.8	135.5	1,534.3		-51.4	72.5
Bugetul asigurărilor sociale de stat								
Venituri	17,818.7	19,312.5	19,629.0	19,790.3	161.3	100.8	1,971.6	111.1
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	5,941.0	6,758.5	6,755.1	6,670.2	-84.9	98.7	729.2	112.3
Cheltuieli	17,614.5	19,312.5	19,629.0	19,426.5	-202.5	99.0	1,812.0	110.3
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	204.2			363.8	363.8		159.6	178.2
Fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală								
Venituri	6,256.6	6,659.0	6,733.3	6,877.4	144.1	102.1	620.8	109.9
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	2,593.0	2,728.0	2,728.0	2,728.0		100.0	135.0	105.2
Cheltuieli	6,260.8	6,659.0	6,733.3	6,714.1	-19.2	99.7	453.3	107.2
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-4.2			163.3	163.3		167.5	

3.1 Realizarea părții de venituri a bugetului public național

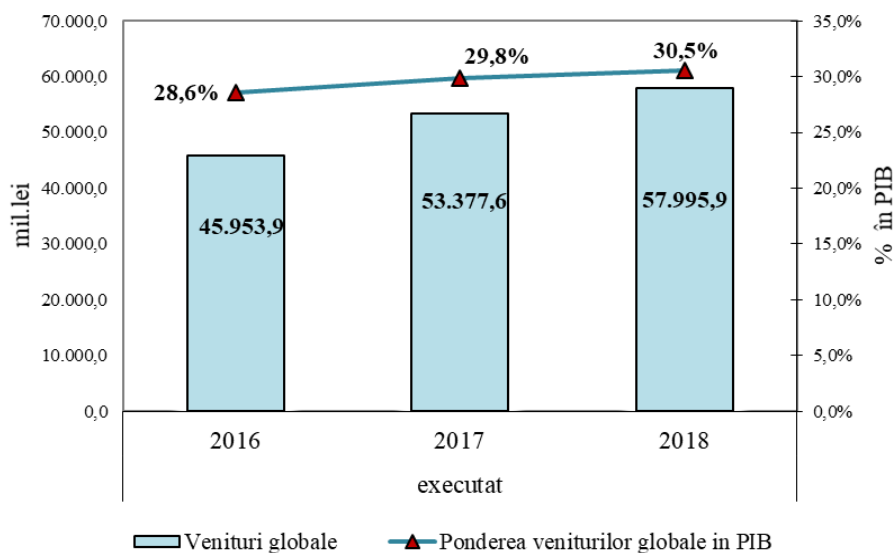
Pentru anul 2018, volumul veniturilor a bugetului public național a fost inițial estimat în sumă totală de 56 999,6 mil.lei.

Ținând cont de evoluția executării părții de venituri pe parcursul anului 2018 au fost operate anumite modificări la legile bugetului de stat, bugetului asigurării sociale de stat, fondurilor asigurării obligatorie de asistență medicală și a deciziilor adoptate de către organele deliberative și executive ale unităților administrativ-teritoriale. Ca urmare, estimările veniturilor inițiale au fost majorate cu 1 119,4 mil.lei (cu 2,0 la sută) și au constituit 58 119,0 mil.lei.

Conform rezultatelor anului 2018, la bugetul public național au fost acumulate venituri în sumă totală de 57 995,9 mil.lei, cu 123,1 mil.lei mai puțin decât suma precizată.

Evoluția veniturilor bugetului public național pe anii 2016-2018, se prezintă în următoarea diagramă.

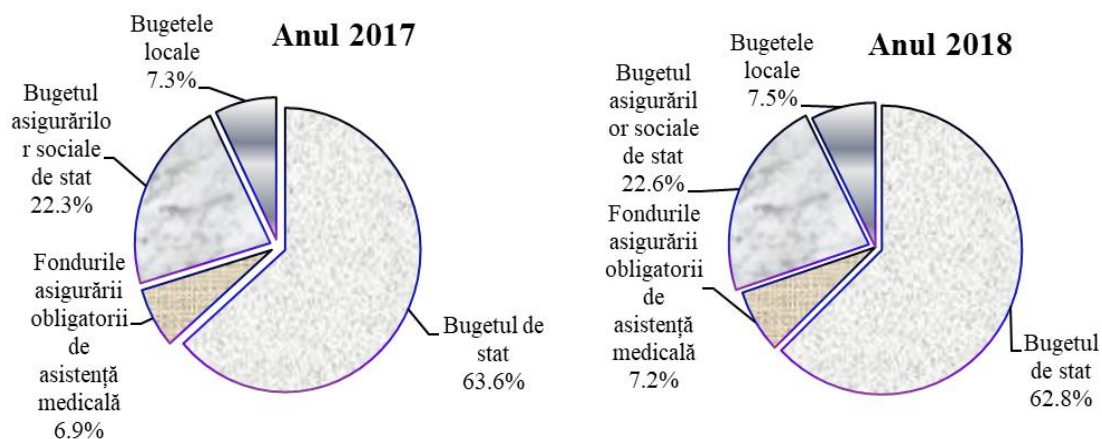
mil.lei

În comparație cu anul 2017, la BPN au fost acumulate venituri cu 4 618,3 mil.lei sau cu 8,7% mai mult.

Ca pondere în PIB, veniturile bugetului public național în anul 2018 au atins un nivel de 30,5% și s-au majorat cu 0,7 p.p. față de anul 2017.

Structura veniturilor bugetului public național pe anii 2017 și 2018 pe componente se reflectă în următoarele diagrame:

În structura veniturilor bugetului public național, veniturile proprii (fără transferuri interbugetare) a bugetului de stat față de prevederile anuale au fost executate la nivel 98,5%, bugetelor locale (consolidat) – 100,5%, bugetului

asigurărilor sociale de stat – 101,9%, fondurilor asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 103,6%.

Dinamica încasării veniturilor bugetului public național în anii 2017-2018, pe tipuri, se prezintă în Anexa 1.

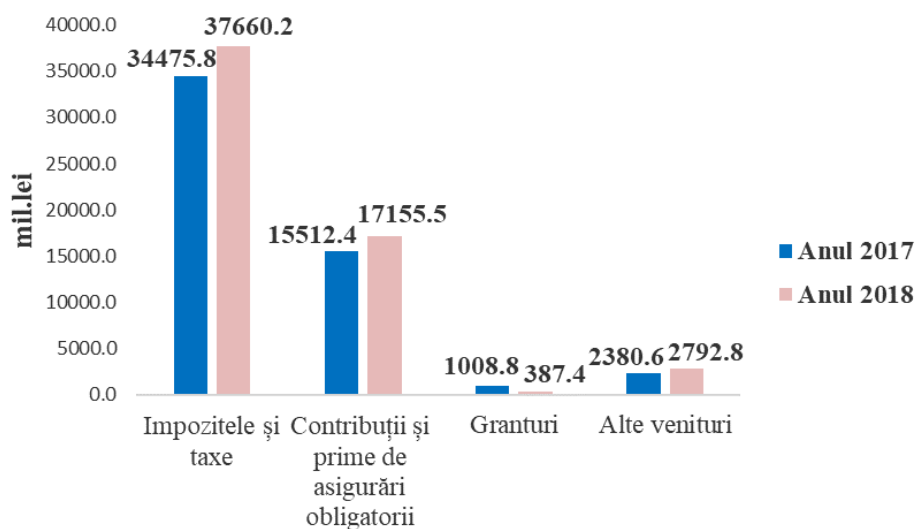
Din suma totală a veniturilor bugetului public național, veniturile generale au constituit 96,7%, iar veniturile colectate 3,3%.

Evoluția veniturilor bugetului public național se prezintă în tabelul următor:

mil.lei

	2017 executat	2018						
		aprobat/ estimat	precizat	executat	executat 2018 față de (+,-)		executat 2018 față de (%%)	
					precizat	executat 2017	precizat	executat 2017
Venituri, total	53,377.6	56,999.6	58,119.0	57,995.9	-123.1	4,618.3	99.8	108.7
<i>inclusiv</i>								
Venituri generale	51,766.9	55,045.4	55,902.8	56,083.4	180.6	4,316.5	100.3	108.3
Venituri colectate	1,610.7	1,954.2	2,216.2	1,912.5	-303.7	301.8	86.3	118.7

Structura veniturilor bugetului public național pe grupuri de impozite pe anii 2017-2018, se prezintă în următoarea diagramă:

În structură, partea majoră o dețin impozitele și taxele - 64,9% și au constituit 37 660,2 mil.lei, majorându-se față de anul 2017 cu 3 184,4 mil.lei sau cu 9,2%. Din acestea, impozite și taxe pe mărfuri și servicii au fost colectate în sumă de 26 091,9 mil.lei sau cu 1 476,2 mil.lei mai mult față de anul precedent, impozite pe venit - 9 338,7 mil.lei, cu 1 615,9 mai mult față de anul 2017, taxele asupra comerțului exterior și operațiunilor externe – 1 665,8 mil.lei și impozitele pe proprietate – 563,8 mil.lei. Ca pondere în PIB,

impozitele și taxele în anul 2018 au constituit – 19,8% , cu 0,5 p.p. mai mult față de nivelul anului 2017.

Contribuțiile și primele de asigurări obligatorii au constituit 17 155,5 mil.lei, cu 1 643,1 mil.lei sau 10,6% mai mult față de anul 2017 și reprezintă 29,6% din veniturile totale ale bugetului public național. (Din acestea, 76,0% revine contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii (13 037,9 mil.lei), iar 24,0% - primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (4 117,6 mil.lei). Ca pondere în PIB, această grupă de venituri a constituit 9,0%, cu 0,3 p.p. mai mult față de nivelul anului 2017.

În anul 2018 granturi au fost debursate în sumă de 387,4 mil.lei, cu 621,4 mil.lei mai puțin față de anul 2017. În structura veniturilor bugetului public național, granturile au constituit circa 0,7% față 1,9% în anul 2017. Din totalul granturilor cele destinate susținerii bugetului reprezintă 13,4%, iar restul 86,6% sunt destinate proiectelor finanțate din surse externe. Ponderea granturilor în PIB a constituit circa 0,2% față de 0,6% în anul 2017.

Alte venituri ale bugetului public național constituie 2 792,8 mil.lei, majorându-se față de anul precedent cu 17,3% sau cu 412,2 mil.lei. Ca pondere în sumă totală aceste încasări au rămas la nivelul anului 2017 – 4,8%. Ca pondere în PIB, această grupă de venituri a constituit 1,5% față de 1,3% în anul 2017.

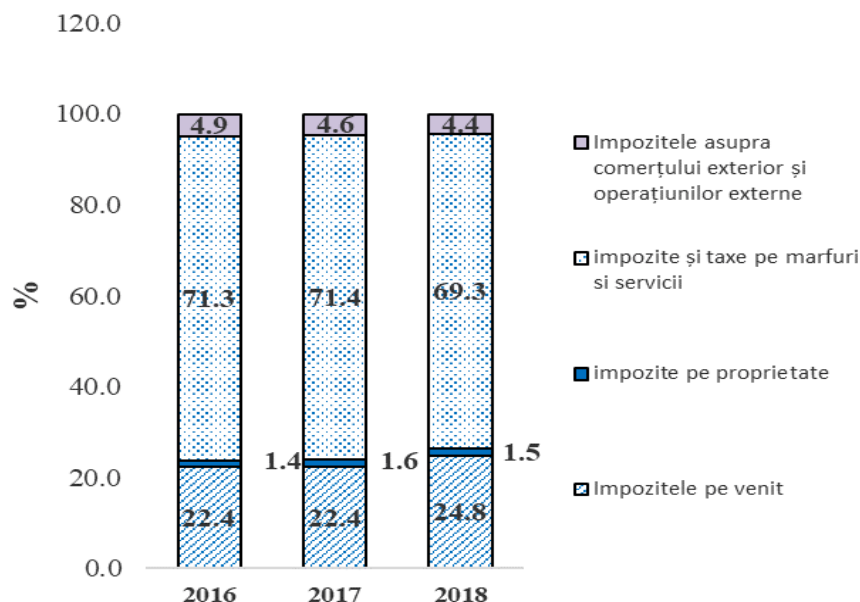
În anul 2018 din suma totală a veniturilor bugetului public național, 64,6% revine veniturilor administrate de către Serviciul Fiscal de Stat și 36,9% – veniturilor administrate de către Serviciul Vamal. La general, indicatorii de colectare a veniturilor de către organele fiscale, prevăzuți pentru anul 2018, au fost realizați la nivel de 104,5% (cu 1 614,5 mil.lei mai mult decât suma preconizată) și de către organele vamale – la nivel de 100,0% (cu 0,1 mil.lei mai mult). Totodată, față de anul 2017, încasările veniturilor administrate de către organele Serviciului Fiscal de Stat au crescut cu 4 375,0 mil.lei sau cu 13,2%, iar cele administrate de către organele Serviciului Vamal – cu 1 037,6 mil.lei sau cu 5,1%.

Încasarea veniturilor administrate de către Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal se prezintă în Anexa 2.

1.1 Impozite și taxe

În suma totală a veniturilor bugetului public național impozitele și taxele au însumat 37 660,2 mil.lei, gradul de realizare față de prevederi fiind de 102,8%, iar față de încasările anului 2017 cu o creștere de 9,2%.

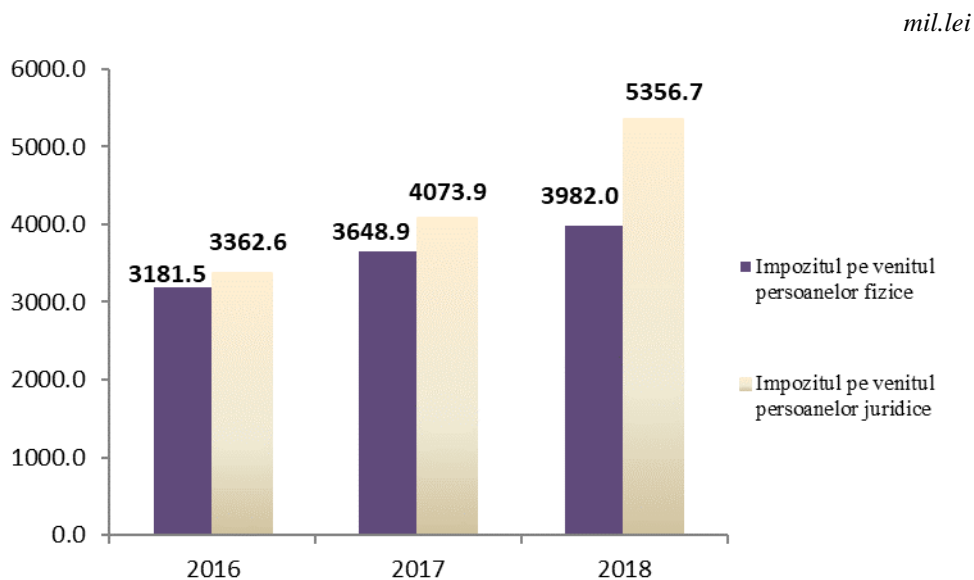
Structura impozitelor și taxelor pe anii 2016-2018 se prezintă în următoarele diagrame:

Impozitul pe venitul persoanelor fizice a fost încasat în sumă de 3 982,0 mil.lei, cu o majorare în raport cu anul 2017 cu 333,1 mil.lei sau cu 9,1%. Gradul de realizare, comparativ cu planul precizat, a constituit 101,8%, sau o creștere cu 70,6 mil.lei. Majorarea încasărilor impozitului pe venitul persoanelor fizice a fost determinată de creșterea nivelului fondului de remunerare a muncii față de anul 2017. Totodată, încasările respective au fost influențate de măsurile fiscale, introduse începând cu 1 octombrie 2018 prin Legea nr.178/2018, care au avut drept scop diminuarea poverii fiscale asupra cetățenilor prin reformarea în întregime a sistemului de impozitare a persoanelor fizice. În același timp, pe parcursul anului 2018 un accent deosebit a fost pus pe minimizarea practicii de achitare a salariilor „în plic” și a muncii „la negru”. Ca urmare, suplimentar către plată la buget, au fost calculate obligații aferente plăților salariale în sumă de 23,7 mil.lei.

Impozitul pe venitul persoanelor juridice în anul 2018 a fost încasat în sumă de 5 356,7 mil.lei, cu o majorare în raport cu anul 2017 cu 1 282,8 mil.lei sau cu 31,5%. Creșterea acestor încasări se datorează creșterii economice atinse în anul 2018, care a condus la obținerea unui profit mai mare față de anul 2017 de către agenții economici în domeniul financiar-bancar, comerțului cu ridicata și amănuntul, telecomunicațiilor, construcțiilor, industriei prelucrătoare, precum și în rezultatul activităților de conformare întreprinse pe parcursul anului 2018 și îmbunătățirii administrării fiscale.

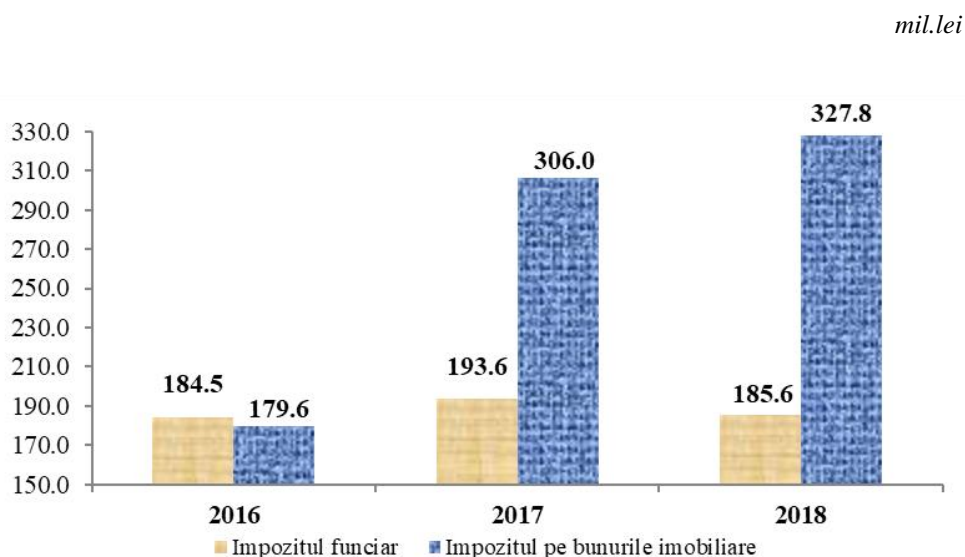
Dinamica încasării impozitelor pe venit in anii 2016-2018 se prezintă în următoarea diagramă:

Impozitele pe proprietate în anul 2018 au constituit 563,8 mil.lei. Comparativ cu anul 2017, încasările s-au majorat cu 17,6%.

Încasările la buget a impozitului funciar au constituit 185,6 mil.lei, gradul de realizare față de prevederile anuale fiind de 97,4%, iar suma încasată a impozitului pe bunurile imobiliare a constituit 327,8 mil.lei, cu gradul respectiv de realizare de 109,6%, datorită revizuirii cotelor impozitului pe bunurile imobiliare de către autoritățile reprezentative și deliberative locale, precum și acumularea restanței la veniturile date.

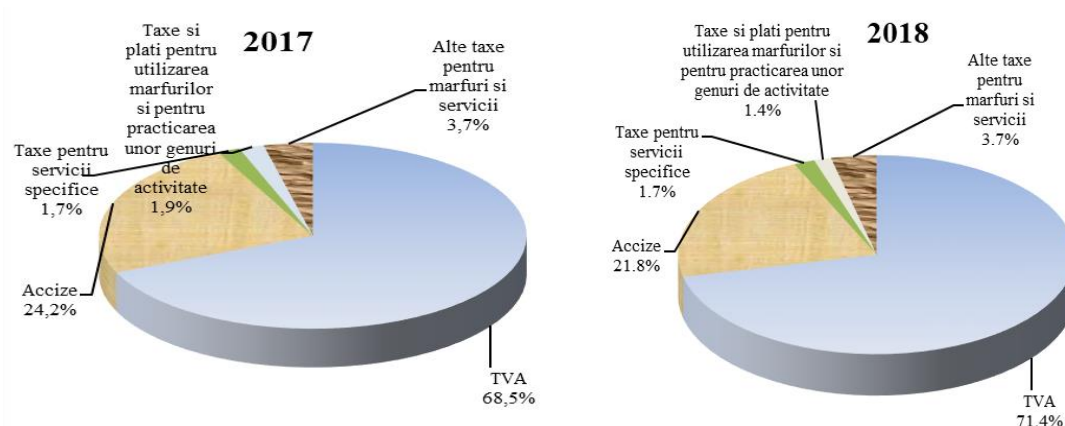
Dinamica încasării impozitului funciar și a impozitului pe bunurile imobiliare în anii 2016-2018 se prezintă în următoarea diagramă:

Încasările de la impozitul pe avere în anul 2018 s-au diminuat și au constituit 41,5 mil. lei față de 52,0 mil. lei prevăzute pe an (gradul de realizare – 79,8%), drept urmare a micșorării numărului subiecților impunerii față de anul 2017. Încasările impozitului privat au constituit 8,9 mil. lei, practic dublându-se față de încasările anului precedent (3,1 mil. lei) și față de prevederile anuale stabilite (3,2 mil. lei) în urma unor operațiuni de privatizare, care au fost specifice anului 2018.

Impozite și taxe pe mărfuri și servicii. La acest capitol au fost acumulate venituri în sumă de 26 091,9 mil. lei. Comparativ cu planul precizat, încasările au fost realizate la nivel de 100,7%, iar față de anul 2017 – la nivel de 106,0%.

Structura impozitelor și taxelor la mărfuri și servicii pe anii 2017-2018 se prezintă în următoarele diagrame:

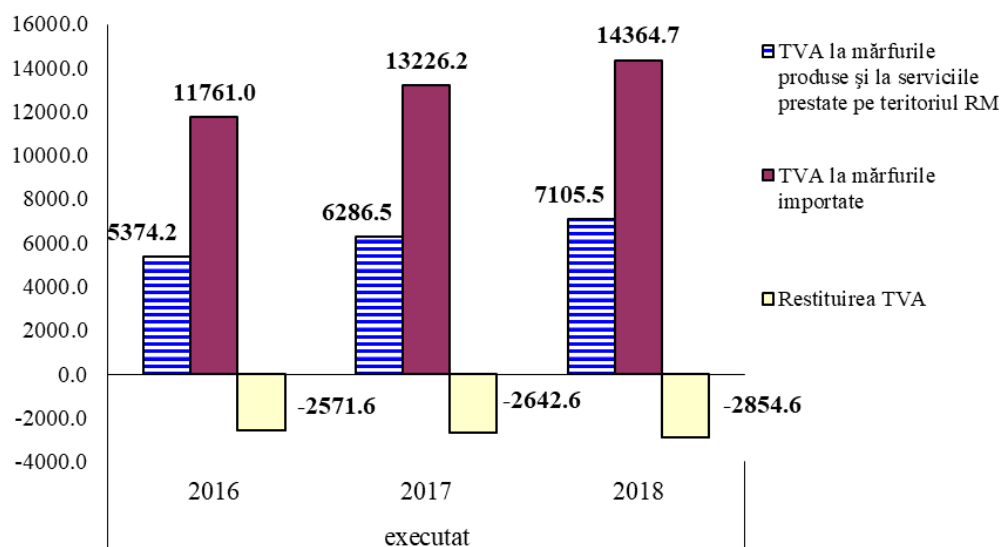

Încasările taxei pe valoarea adăugată (TVA) (fără restituiri) au însumat 21 470,2 mil. lei, cu o majorare față de anul 2017 cu 1 957,5 mil. lei sau 10,0%. Gradul de realizare față de prevederile anuale constituie 102,7%. În structura încasărilor, TVA la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova a constituit 7 105,5 mil. lei sau 33,1% și la TVA la mărfurile importate – 14 364,7 mil. lei sau 66,9%.

Totodată, restituirile TVA, efectuate pe parcursul anului, s-au cifrat în sumă de 2 854,6 mil. lei sau cu 212,0,0 mil. lei mai mult față de anul 2017. În total, încasările nete ale TVA se cifrează în sumă de 18 615,6 mil. lei, cu o creștere față de încasările din anul 2017 cu 1 745,5 mil. lei sau 10,3%.

Dinamica încasărilor TVA în anii 2016-2018 se prezintă în următoarea diagramă:

mil.lei

Încasările ***TVA la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul republicii*** au constituit 7 105,5 mil.lei, gradul de realizare față de prevederile anuale revizuite fiind de 102,2%. Comparativ cu anul 2017, încasările TVA la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul republicii s-au majorat cu 13,0%, urmare creșterii consumului privat.

Încasările ***TVA la mărfurile importate*** au fost acumulate în anul 2018 în sumă de 14 364,7 mil.lei sau la nivel de 102,9% față de prevederile anuale. Comparativ cu anul 2017, încasările TVA la mărfurile importate s-au majorat cu 8,6%, ca urmare a creșterii importurilor și fluctuației cursului de schimb.

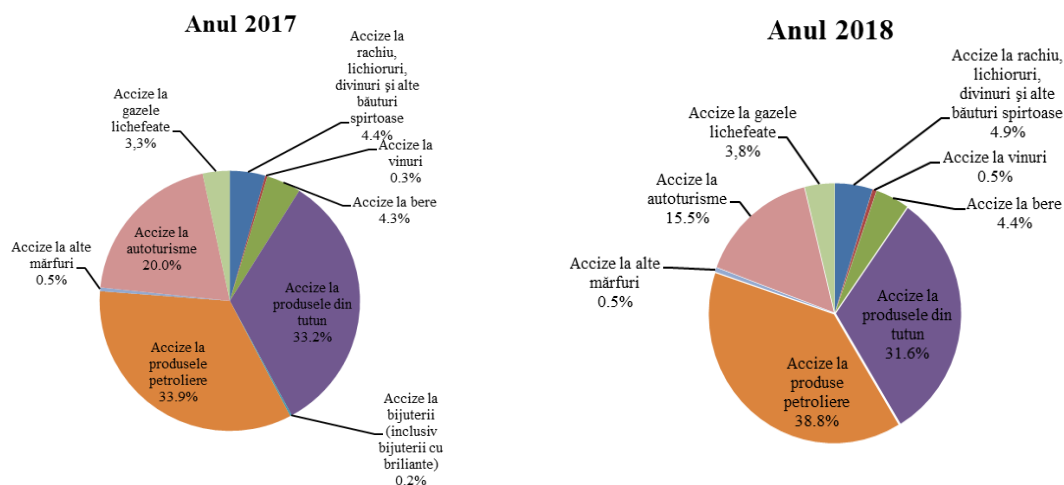
Restituirile TVA în anul 2018 au fost executate în sumă de 2 854,6 mil.lei, cu 78,5 mil.lei mai puțin față de suma prevăzută în buget. Comparativ cu anul precedent, sumele restituite s-au majorat cu 212,0 mil.lei, sau cu 8,0%.

Accize. În anul 2018, încasările din accize (fără restituiri) au constituit 5 903,4 mil. lei, gradul de realizare față de prevederile anuale constituind 92,5% (6 385,0 mil.lei). Impactul cel mai esențial a avut neîncasările la accizele din produsele din tutun, și anume, implementarea prevederilor HG nr.613/2017 referitor la etichetarea produselor din tutun, care a dus la reducerea volumelor de import de către importatorii produselor din tutun. Totodată, s-au redus și încasările de la produsele petroliere importate, reieșind din prevederile Legii 172/2018, prin care, începînd cu 24.08.2018 au fost introduse scutiri la accizele de la produsele petroliere destinate aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri.

Pe parcursul anului 2018, agenților economici le-au fost restituite accize în sumă de 220,0 mil.lei, fiind la nivelul prevederile anuale.

În total, încasările din accize (nete) s-au soldat cu un grad de realizare de 92,2% față de prevederile anuale (plan precizat - 6 165,0 mil.lei, executat - 5 683,4 mil.lei). La fel și comparativ cu anul 2017, încasările accizelor s-au micșorat cu 266,6 mil.lei sau 4,5%.

Structura încasărilor pe mărfurile accizate în anii 2017-2018 (fără restituire) se prezintă în următoarele diagrame:

În suma totală a accizelor, încasarea accizelor la mărfurile produse pe teritoriul republicii a constituit 496,2 mil.lei sau 8,4% și la mărfurile importate – 5 407,2 mil.lei sau 91,6%. Prevederile anuale din accizele la mărfurile, produse pe teritoriul republicii, au fost realizate la nivel de 84,6%, iar la mărfurile importate – 93,3%.

Taxe pentru servicii specifice. La acest articol se reflectă primordial toate taxele locale (cu excepția taxei de organizare a licitațiilor și loteriilor pe teritoriul UAT), taxa de investitori sau proprietarii construcțiilor pentru elaborarea documentelor normative în construcție și taxa pentru efectuarea expertizei ecologice. În anul 2018, încasările de la aceste taxe au însumat 446,5 mil.lei, cu un grad de realizare față de prevederile anuale la nivel de 104,4%.

Taxe și plăți pentru utilizarea mărfurilor și pentru practicarea unor genuri de activitate. La acest articol se reflectă încasările de la taxa de licență pentru anumite genuri de activitate, taxa pentru patenta de întreprinzător, o parte din taxele rutiere și plăți pentru poluarea mediului. În anul 2018, încasările de la aceste taxe și plăți au constituit 374,5 mil.lei, cu 30,0 mil.lei mai puțin față de prevederile anuale sau la nivel de 92,6%. Diminuarea veniturilor au fost determinate, în primul rând, de neîncasarea taxei de licență pentru anumite genuri de activitate, care a fost influențată de reducerea numărului de activități supuse licențierii și numărului titularului de licență (modificări introduse prin Legea nr.185/2017). Totodată, s-au redus și

încasările de la plățile pentru poluarea mediului, și anume, au fost introduse modificări care stabilesc introducerea a unui șir de scutiri care au influențat diminuarea obligației fiscale, precum și au fost modificate cotele pentru mărfurile livrate/importate, acestea fiind diversificate pe tipuri de mărfuri (Legea nr.313/2017).

Alte taxe pentru servicii specifice. La acest articol se reflectă taxe pentru resurse naturale, taxe pentru folosirea drumurilor, plata obligatorie a producătorilor de produse vitivinicole. În anul 2018 încasările de la aceste taxe au însumat 971,9 mil.lei cu o majorare față de anul 2017 cu 5,9%. Comparativ cu prevederile anuale (939,4 mil.lei), aceste încasări au fost realizate la nivel de 103,5%.

Taxa asupra comerțului exterior și operațiunilor externe. Încasările de la taxa asupra comerțului exterior și operațiunilor externe în anul 2018 au însumat 1 665,8 mil.lei, gradul de realizare față de prevederile anuale fiind de 98,2%. Comparativ cu anul 2017, aceste încasări s-au majorat cu 74,7 mil.lei sau cu 4,7%.

Încasările la buget a taxelor vamale au însumat 1 110,0 mil.lei, cu 4,9% mai puțin față de prevederile anuale precizate (1 166,6 mil.lei). Încasările respective au fost influențate de structura mărfurilor importate la care se aplică taxa vamală. Totodată, comparativ cu anul 2017, încasările date s-au majorat cu 41,9 mil.lei sau 3,9%.

Încasările de la *taxa pentru efectuarea procedurilor vamale* au constituit 487,3 mil.lei, cu un grad de realizare de 105,8% față de prevederi. Comparativ cu 2017, încasările de la taxa pentru efectuarea procedurilor vamale s-au majorat cu 6,4% din contul majorării operațiunilor export/import (declarațiile perfectate) și fluctuației cursului de schimb a monedei naționale față de valutele străine.

Încasările de la *taxele consulare*, prestate de către instituțiile serviciilor diplomatice ale Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, au constituit 68,5 mil.lei, cu un grad de realizare de 105,4% față de prevederile anuale.

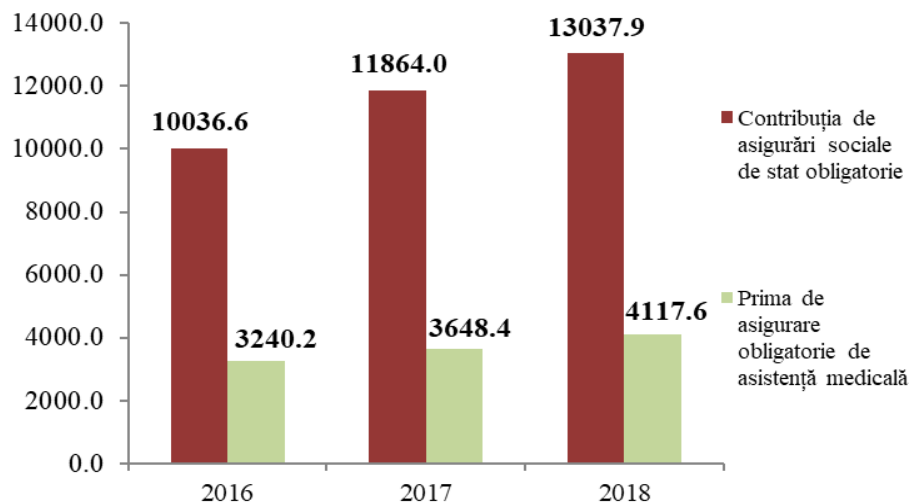
1.2 Contribuțiile și prime de asigurări obligatorii

În anul 2018, la această categorie de venituri, care reflectă contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și prime de asigurări obligatorii de asistență medicală, au fost acumulate 17 155,5 mil.lei față de 15 512,4 mil.lei în anul 2017 sau cu 1 643,1 mil.lei mai mult. Față de prevederi (16 831,8 mil.lei), încasările s-au majorat cu 323,7 mil.lei. În structura veniturilor bugetului public național, în anul 2018 acesteia îi revine 29,6% față de 29,1%

în anul 2017. Ca pondere în PIB, această categorie de venituri a constituit 9,0% în anul 2018, majorându-se față de nivelul anului 2017 cu 0,3 p.p.

Dinamica încasării a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și a primelor de asigurări obligatorii de asistență medicală pe anii 2016-2018 se prezintă în următoarea diagramă:

mil.lei

1.3. Granturi primite

În anul 2018, prevederile inițiale anuale pentru debursarea granturilor au constituit 2 830,0 mil.lei (echivalentul a 160,1 mil. dolari SUA). Pe parcursul anului din partea donatorilor externi, au fost luate decizii pentru precizarea debursării până la 1 991,1 mil.lei (echivalentul a 119,6 mil. dolari SUA). În realitate, la bugetul de stat și bugetele locale au fost debursate granturi în sumă de 387,4 mil.lei, dintre care: granturile externe pentru susținerea bugetului – 2,2 mil.lei, granturile externe pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe – 385,2 mil.lei.

Inițial, **pentru susținerea bugetului** au fost aprobate granturi în sumă de 2 189,2 mil.lei (echivalentul a 123,9 mil. dolari SUA). Pe parcursul anului 2018, conform deciziilor primite de către Comisia Europeană și alți donatori, precum și din fluctuația cursului de schimb valutar, intrările de granturi pentru susținerea bugetului au fost precizate până la 1 287,9 mil.lei (echivalentul a 77,3 mil. dolari SUA). La situația din 31 decembrie 2018 au fost debursate granturi numai pentru susținerea bugetelor locale în sumă de 2,2 mil.lei, pentru susținerea bugetului de stat debursarea granturilor, conform deciziei Comisiei Europene, au fost temporar suspendate.

Granturile **pentru finanțarea proiectelor din surse externe** inițial au fost aprobate în sumă de 640,8 mil.lei (36,2 mil. dolari SUA). Pe parcursul anului, reieșind din nivelul executării lucrărilor și efectuarea achizițiilor pe proiecte

în curs de execuție, acordurilor noi încheiate și fluctuația cursului de schimb valutar, sumele precizate pentru debursări au constituit 703,2 mil. lei (echivalentul a 42,2 mil. dolari SUA). Suma debursărilor de granturi externe a constituit 385,2 mil. lei (echivalentul a 22,9 mil. dolari SUA). Nivelul executării a constituit 54,8%.

Nivelul scăzut a debursărilor de granturi a fost influențat de:

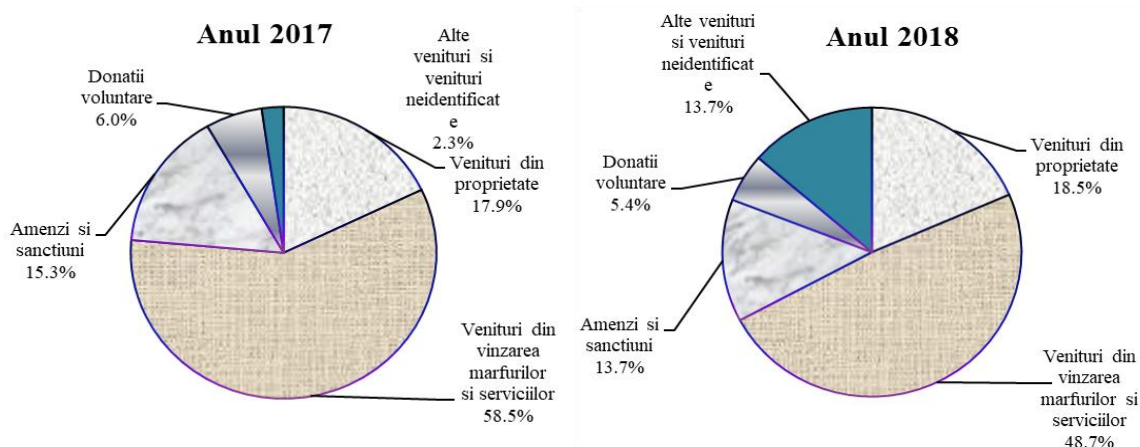
- desfășurarea cu întârziere a licitațiilor;
- capacitatea redusă de valorificare a resurselor;
- nerespectarea termenelor de prezentare a documentelor pentru debursare.

1.4 Alte venituri

La această categorie de venituri se reflectă veniturile care reprezintă capitolele „Venituri din proprietate”, „Venituri din vânzarea mărfurilor și servicii”, „Amenzi și sancțiuni”, „Donații voluntare” și „Alte venituri și venituri neidentificate”.

În anul 2018 la această categorie de venituri au fost acumulate 2 792,8 mil. lei față de 2 380,6 mil. lei în anul 2017, mai mult cu 412,2 mil. lei sau 17,3%. Nivelul de realizare a acestor venituri a constituit 105,3%.

Structura alte venituri ale bugetului public național pe anii 2017-2018 se prezintă în următoarele diagrame:

1.5 Administrarea fiscală și vamală

Serviciul Fiscal de Stat pe parcursul anului 2018 a asigurat realizarea sarcinilor de administrare fiscală, optând în permanență pentru soluții fiscale necesare și importante contribuabililor, cu scopul majorării gradului de

conformare și conștientizare a necesității achitării impozitelor și taxelor la buget.

A fost lansat „Contul Unic de achitare a obligațiilor fiscale”, care permite contribuabilului achitarea obligațiunilor fiscale printr-un singur document de plată, fapt ce a redus timpul necesar pentru plata impozitelor și taxelor, precum și a diminuat costurile de executare a plăților. Prin modulul respectiv au fost procesate 8207 documente de plată în sumă de peste 1 miliard lei.

De asemenea, a fost lansat „Ghișeul Unic de Raportare Electronică”, o platformă care oferă posibilitatea de raportare centralizată către Ministerul Finanțelor, Serviciul Fiscal de Stat, Casa Națională de Asigurări Sociale, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Biroul Național de Statistică. La finele anului 2018, 57146 agenți economici și 74780 cetățeni dețineau acces la Ghișeul unic de raportare care conținea 131 rapoarte disponibile online.

La 1 ianuarie 2018, a fost lansată „Darea de seamă unificată (forma IPC 18)”, care simplifică și optimizează procesul de declarare fiscală, a obligațiilor aferente plăților salariale fiind comasate 5 rapoarte prezentate la 3 instituții diferite (SFS, CNAS, CNAM) într-un singur formular.

Anul 2018 a fost marcat și de modificarea Codului de procedură penală a Republicii Moldova în conformitate cu Legea nr.49 din 23.03.2018 prin care se investește Serviciul Fiscal de Stat cu atribuția de constatare a infracțiunilor. Această atribuție nouă vine să sporească eficiența acțiunilor întreprinse în vederea constatării elementelor constitutive ale evaziunii fiscale, precum și ale altor infracțiuni din domeniul economico – financiar, având impact optimizarea proceselor de investigare penală la nivel național. În perioada 01.10.2018-31.12.2018, de către Serviciul Fiscal de Stat au fost examinate și formulate opinii probatorii în dosarele penale în număr de 346 și au fost documentate 19 cazuri prin constatare de infracțiuni ca rezultat al diminuării impozitelor și taxelor în sumă totală de 23,7 mil.lei.

În vederea asigurării transparenței și imparțialității în procesul de examinare a contestațiilor, a fost instituit „Consiliul de soluționare a disputelor”, care examinează contestațiile depuse de către contribuabilii care contestă acte administrative.

În scopul eficientizării instrumentelor de administrare fiscală, Serviciul Fiscal de Stat promovează continuu principiile de conformare voluntară a contribuabililor. Pe parcursul anului 2018, prin prisma programului de conformare voluntară au fost monitorizați 4523 contribuabili, care activează în domeniile: construcții; agricultura; restaurante și alte activități de servicii de alimentație; transport.

În rezultatul activităților de conformare întreprinse pe parcursul anului 2018, au fost achitate obligații fiscale la bugetul public național în sumă de 1 423,5 mil.lei, ceea ce constituie cu 245,3 mil.lei mai mult față de anul 2017, sau cu 20,8%.

Acțiunile complexe de control fiscal realizate de Serviciul Fiscal de Stat, conform analizei de risc, au fost axate în anul 2018 pe următoarele domenii: activitate ilicită de întreprinzător; zonele de agrement; saloane de frumusețe; servicii alimentație publică; transport auto de pasageri, inclusiv în regim taxi; spălătoriile auto; comerțul electronic; organizațiile necomerciale.

Astfel, au fost efectuate 1261 de controale fiscale în baza planului de control, în rezultatul cărora au fost calculate suplimentar la buget 223,9 mil.lei, dintre care încasat – 86,4 mil.lei.

Nivelul de rezultativitate a controalelor fiscale este de 91,7%.

De asemenea, Serviciul Fiscal de Stat a efectuat 10 646 controale fiscale prin metoda de verificare operativă, cu aplicarea sancțiunilor în sumă de 31,9 mil.lei.

Pe parcursul anului 2018, un accent deosebit a fost pus întru minimizarea practicii de achitare a salariilor „în plic” și a muncii „la negru” și realizării proiectului MD 48 „Sporirea veniturilor fiscale ca rezultat al diminuării fenomenului „salariilor în plic” prin îmbunătățirea politicilor și administrării fiscale”. Astfel, în urma controalelor efectuate, au fost adoptate 76 decizii asupra cazurilor de încălcare a legislației și calculate suplimentar pentru plată la buget obligații aferente plăților salariale în sumă totală de 23,7 mil.lei.

Serviciul Vamal în vederea facilitării comerțului internațional și a traficului transfrontalier, sporirii capacității de deservire a agenților economici, sporirii calității serviciilor publice prestate în anul 2018 a continuat dezvoltarea instrumentelor moderne de simplificare a procedurilor vamale: programul Agent Economic Autorizat (AEO), Procedura de Vămuire la Domiciliu (PVD) și programul Exportator Aprobat.

La 31 decembrie 2018 dețin statutul AEO 115 agenți economici, 16 autorizații fiind acordate pe parcursul anului 2018. Exportator Aprobat îl dețin 25 de companii, dintre care 7 fiind autorizați pe parcursul anului 2018 și 77 agenți economici dețin PVD, 7 dintre ei fiind autorizați pe parcursul anului 2018.

O altă oportunitate a agenților economici este utilizarea vămuirii electronice ca formă de declarare, în prezent vămuirea electronică este aplicată pentru export, import și tranzit, ponderea constituind 98,54% la export, 36,52 % la import și respectiv 100% la tranzit.

A fost introdusă procedura TIR-EPD, care permite acordarea regimului prioritar la trecerea frontierei pentru agenții economici care utilizează pre-declararea electronică conform sistemului TIR.

În anul 2018 s-au înscris majorări semnificative ale indicatorilor de progres în domeniul antifraudă. Referitor la combaterea fraudelor vamale, în perioada de referință, au fost înregistrate 5 406 de cazuri contravenționale, ceea ce reprezintă o majorare de circa 36% față de anul 2017. Urmare a măsurilor întreprinse, la bugetul de stat au fost acumulate 7,8 mil. lei ceea ce reprezintă o creștere cu cca 30% față de anul 2017.

Tot în aceeași perioadă au fost înregistrate 227 cazuri penale, în instanță de judecată fiind expediate 89 cauze penale.

Pentru anul 2018, au fost realizate 178 de controale ulterioare cu 24% mai puține decât în perioada precedentă, dar este de menționat că eficiența controalelor ulterioare s-a majorat aproape dublu. Valoarea obiectului încălcărilor a constituit 457,8 mil. lei cu 50% mai mult față de 2017.

Serviciului Vamal îi revine un rol determinant în identificarea și reținerea la frontieră a bunurilor susceptibile de a aduce atingere unui drept de proprietate intelectuală. Pe parcursul anului 2018 au fost înregistrate de 2 ori mai multe cazuri de reținere a mărfurilor susceptibile de a aduce atingere unui drept de proprietate intelectuală, valoarea acestora constituind 2,8 mil. lei. Au fost înregistrate 166 de capturi de țigarete unde numărul de țigarete reținute a constituit 946.760 bucăți.

1.6 Neplățile la buget

La situația din 31 decembrie 2018, restanțele agenților economici la plățile în bugetul public național (fără penalități, amenzi, plăți prolongate) au însumat 1 267,5 mil. lei, ceea ce constituie 2,15% din suma veniturilor administrate de Serviciului Fiscal de Stat și Serviciul Vamal pe parcursul anului 2018. Față de rezultatele anului 2017 acest indicator s-a redus cu 0,5 p.p.

Comparativ cu situația din 31 decembrie 2017, restanțele la bugetul public național s-au micșorat cu 98,0 mil. lei sau 7,2%.

În structura restanțelor, partea preponderentă o dețin plățile la impozitele și taxele administrate de către organele Serviciului Fiscal de Stat – 79,5% (1 007,9 mil. lei). Restanțelor la impozitele și taxele administrate de către Serviciul Vamal le revin 20,5% (259,6 mil. lei).

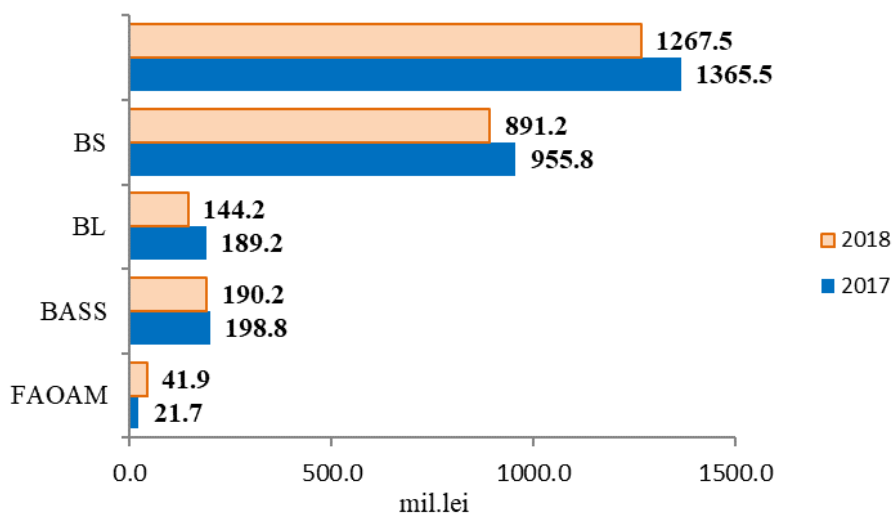
Comparativ cu anul 2017, restanțele la plățile administrate de către Serviciul Fiscal de Stat s-au micșorat cu 129,2 mil. lei sau cu 11,4%, inclusiv la bugetul de stat cu 13,2% (-95,7 mil. lei), la bugetul asigurărilor sociale de

stat – cu 4,3% (-8,6 mil.lei), la bugetele locale cu 23,8% (-45,0 mil.lei), iar la fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală s-a majorat cu 1,9 ori (+20,1 mil.lei).

Restanțele la impozitele și taxele administrate de către Serviciul Vamal s-a majorat cu 13,7% (+31,3 mil.lei) față de anul precedent.

Dinamica restanțelor la bugetul public național (plăți de bază), pe anii 2016-2018

mil.lei

În structura restanțelor față de bugetul public național, partea preponderantă o dețin: TVA -45,7% (571,2 mil.lei), impozitul pe venitul persoanelor juridice -13,1% (165,7 mil.lei), contribuțiile de asigurări sociale de stat 15% (190,2 mil.lei), impozitul pe venitul persoanelor fizice 6,7% (84,6 mil.lei), impozite pe proprietate 5,7% (73,2 mil.lei), prime de asigurare obligatorie de asistență medicală 3,3% (41,9 mil.lei).

În scopul stingerii obligațiilor fiscale ale contribuabililor restanțieri, de către Serviciul Fiscal de Stat au fost aplicate modalitățile de executare silită prevăzute de Codul fiscal, prin intermediul cărora, în anul 2018 au fost încasate 1 157,3 mil.lei, sau cu 54,8 mil.lei mai mult față de anul 2017, inclusiv:

- 1085,6 mil.lei încasate din conturile bancare ale contribuabililor restanțieri și debitorilor acestora, sau cu 99,4 mil.lei mai mult față de anul 2017;

- 71,5 mil.lei au fost ridicate din casieriile agenților economici restanțieri, sau cu 2,2 mil.lei mai mult față de anul 2017;

- 0,1 mil.lei încasat în urma comercializării bunurilor sechestrate, sau cu 0,3 mil.lei mai puțin față de 31 decembrie 2017.

În anul 2018, au fost înaintate 9 085 dispoziții de suspendare a operațiunilor la conturile bancare la 5 735 agenți economici.

Pe parcursul anului 2018 au fost încheiate 6 contracte de amânare/eșalonare a obligației fiscale în sumă de 4,8 mil lei.

La 31 decembrie 2018 soldul bunurilor confiscate constituie 154,8 mil lei.

În anul 2018 a fost implementat procesul de stimulare fiscală efectuat conform prevederilor Legii nr.180 din 26.07.2018 privind declararea voluntară și stimularea fiscală. Astfel, conform art.15 din legea menționată, suma amenzilor și majorărilor de întârziere anulată din Sistemul Informațional al Serviciului Fiscal de Stat constituie 194,1 mil.lei, inclusiv 42,7 mil.lei majorare de întârziere și 151,4 mil.lei amendă.

De asemenea, în conformitate cu art.4 lit. a) din legea menționată, în scopul beneficiii de stimulare fiscală, din 47 028 contribuabili care înregistrau restanță la plăți de bază la situația din 17.08.2018, 17 746 contribuabili au stins restanța la plăți de bază în sumă totală de 82,9 mil.lei, inclusiv 75,4 mil.lei la bugetul de stat și 7,5 mil.lei la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.

În vederea diminuării restanțelor agenților economici față de bugetul public național în cadrul Serviciului Vamal se întreprind următoarele măsuri:

- se declanșează executarea silită a obligației vamale a plătitorului vamal în limitele art.130¹- 130¹⁴ din Codul Vamal;
- se emit Dispoziții privind suspendarea operațiunilor la conturile bancare și se încasează mijloace bănești de pe conturile bancare ale plătitorului vamal;
- se urmăresc bunurile plătitorului vamal (prin sechestrare/interdicții (interdicții de înstrăinare a bunurilor aflate în proprietatea debitorului);

În cazul în care, după ce s-au aplicat toate modalitățile posibile de executare silită iar obligația vamală nu a fost stinsă în totalitate, organul vamal inițiază procedura de insolabilitate în conformitate cu legislația în vigoare față de plătitorul vamal.

Restanțele cu termenul de prescripție expirat, la data de 31 decembrie 2018, constituie 129,5 mil.lei, în această perioadă fiind stinsă prin prescripție și prin scădere suma de 7,2 mil. lei conform Regulamentului privind stingerea obligației vamale și/sau a sumelor plătite în plus a căror termen de prescripție a expirat (Hotărârea Guvernului nr. 1000 din 28.12.2012).

La situația din 31 decembrie 2018, restanțele la achitarea sancțiunilor financiare la buget s-au cifrat în sumă de circa 325,5 mil.lei, inclusiv sancțiunile financiare aplicate de Serviciul Fiscal de Stat – 250,8 mil.lei și Serviciul Vamal – 74,7 mil.lei, iar suma restanțelor la majorările de întârziere neachitate a constituit 664,5 mil.lei, inclusiv aplicate de Serviciul Fiscal de Stat – 520,6 mil.lei și aplicate de Serviciul Vamal – 143,9 mil.lei.

Restanțele la plata impozitelor și taxelor la situația din 31 decembrie 2018, după termenele de formare, se prezintă în următorul tabel:

mil. lei

	Total la 31.12.2018	inclusiv pe ani			
		curent	anii precedenți		
		2018	2017	2016	până în 2015
	Plăți de bază				
BPN	1267,5	602,1	252,8	113,1	299,5
<i>inclusiv BS</i>	891,2	362,5	158,1	92,8	277,8
	Majorare de întârziere				
BPN	664,5	252,6	175,4	61,5	175,0
<i>inclusiv BS</i>	427,3	152,0	71,3	51,3	152,7
	Amenzi				
BPN	325,5	106	90,2	42,0	87,3
<i>inclusiv BS</i>	303	96,9	76,9	42,0	87,2

Astfel, la situația din 31 decembrie 2018, suma totală a restanțelor agenților economici față de bugetul public național (suma principală, penalități și sancțiuni financiare) a constituit 2 257,5 mil. lei și s-a micșorat comparativ cu 31 decembrie 2017 cu 310,3 mil. lei sau 12,1%.

Restanțele agenților economici față de bugetul public național la situația din 31 decembrie 2018, se prezintă în următorul tabel:

**Restanțele agenților economici
la bugetul public național și bugetul de stat în anii 2017-2018**

mil. lei

	la 31.12.2017	la 31.12.2018	devieri (+;-)	%
Total restanțe BPN	2.567,8	2.257,5	-310,3	87,9
<i>dintre care</i>				
plăți de bază	1.365,5	1.267,5	-98,0	92,8
amenzi	466,3	325,5	-140,8	69,8
restanțele la majorări de întârziere	736,0	664,5	-71,5	90,3
<i>inclusiv</i>				
Total restanțe BS	1.852,7	1.621,5	-231,2	87,5
<i>dintre care</i>				
plăți de bază	955,7	891,2	-64,5	93,3
amenzi	448,0	303,0	-145,0	67,6
restanțele la majorări de întârziere	449,0	427,3	-21,7	95,2

3.2 Executarea părții de cheltuieli a bugetului public național

Volumul cheltuielilor bugetului public național pe anul 2018 a fost stabilit inițial în sumă de 61 713,5 mil.lei.

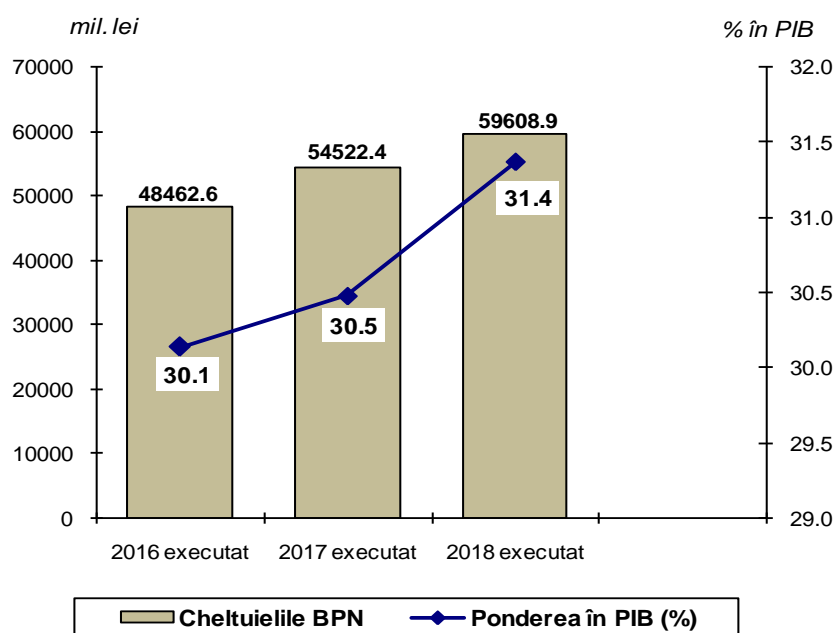
Reieșind din evoluția executării bugetului pe parcursul anului au fost operate modificări la legile și deciziile bugetare anuale, cheltuielile publice fiind majorate cu 2 866,8 mil.lei. Astfel, cheltuielile au fost majorate la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală cu 74,3 mil.lei, la bugetul de stat cu 178,4 mil.lei, la bugetul asigurărilor sociale de stat cu 316,5 mil.lei și la bugetele locale cu 2 297,6 mil.lei.

Conform rezultatelor execuției bugetare, cheltuielile publice au însumat 59 608,9 mil.lei, fiind realizate la nivel de 92,3% din prevederi și reprezintă 31,4% din PIB.

Cel mai jos nivel de realizare a cheltuielilor în cadrul componentelor bugetului public național se atesta la bugetele locale – 90,0%.

În valoare nominală, au rămas neexecutate cheltuieli publice în sumă totală de 4 971,4 mil.lei, dintre care la bugetul de stat – 3 128,3 mil.lei, la bugetul asigurărilor sociale de stat – 202,5 mil.lei și la fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – 19,2 mil.lei. Cheltuielile neexecutate la bugetele locale constituie 1 621,4 mil. lei.

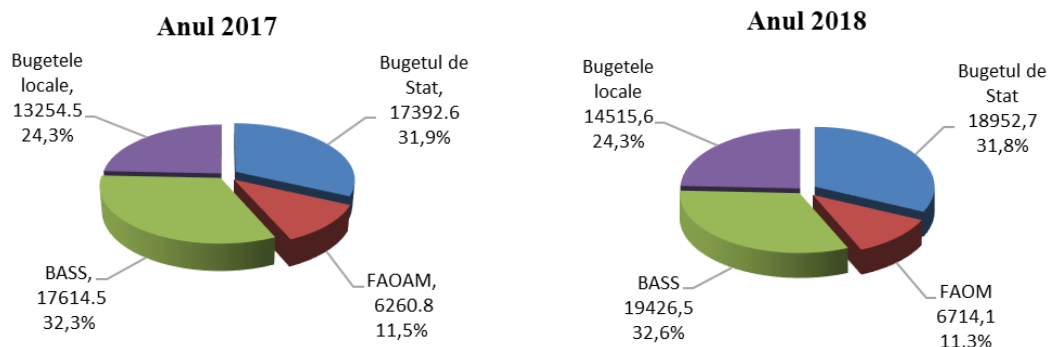
Evoluția cheltuielilor bugetului public național în anii 2016-2018 se prezintă în diagrama care urmează.

Comparativ cu anul 2017, cheltuielile bugetului public național înregistrează o creștere de 9,3%, iar raportate la PIB, creșterea constituie 0,9 p.p.

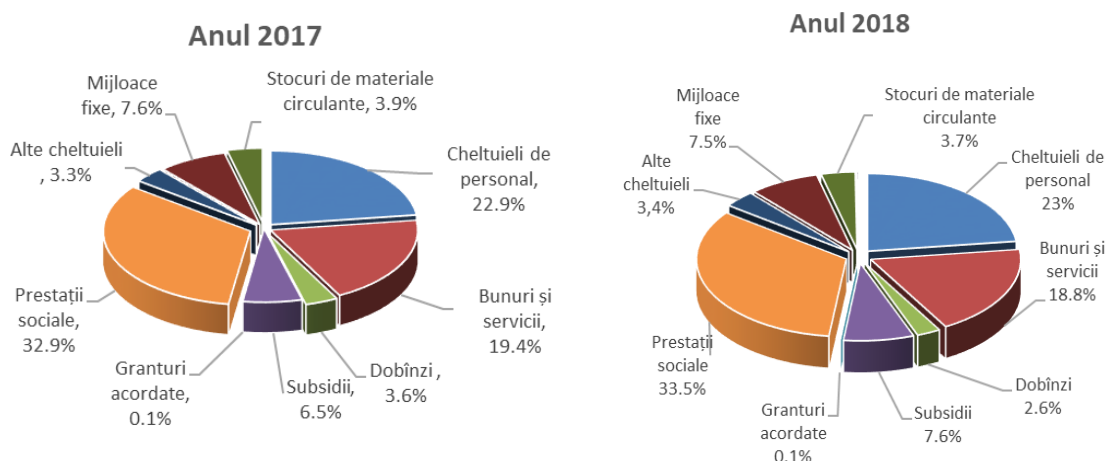
Structura bugetului public național la cheltuieli în anii 2017-2018 pe tipuri de bugete, ținând cont de transferurile între bugete, se reflectă în următoarele diagrame.

mil.lei

În structura bugetului public național în anul 2018, comparativ cu anul 2017, se atestă o diminuare a ponderii cheltuielilor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală și ale bugetului de stat, respectiv cu 0,2 și 0,1 p.p. și o creștere a ponderii cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat cu 0,3 p.p.

Structura cheltuielilor publice în anii 2017-2018, în aspect economic, se prezintă în următoarele diagrame.

Principalele categorii de cheltuieli bugetare, comparativ cu anul 2017, au înregistrat următoarele evoluții: subsidii 127,9%; alte cheltuieli 112,7%; prestații sociale 111,0%; cheltuieli de personal 109,8%; mijloace fixe 109,2%, dintre care investiții capitale 107,8%; bunuri și servicii 105,9%; granturi acordate 103,2% și stocuri de materiale circulante 102,6%.

În aspect funcțional, practic toate domeniile au înregistrat creșteri în anul 2018, comparativ cu anul 2017: pentru serviciile în domeniul economiei –

122,0%; gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale – 115,8%; cultura, sport, tineret, culte și odihnă – 113,9%; apărare națională – 113,2 %; protecție socială – 110,2 %; ordine publică și securitate națională – 108,3%; învățământ - 108,1% și ocrotirea sănătății – 107,3%. Diminuări s-au înregistrat la serviciile de stat cu destinație generală – 97,8% și pentru protecția mediului – 78,7 %.

3.3 Soldul bugetar al bugetului public național

Inițial, soldul bugetar (deficit) al bugetului public național pentru anul 2018 a fost estimat în sumă de 4 713,9 mil.lei, sau 2,9% din PIB. În condițiile revizuirii veniturilor, cheltuielilor și a surselor de finanțare a soldului bugetar pe parcursul anului 2018, soldul bugetar (deficitul) al bugetului public național estimat a constituit circa 6 461,3 mil.lei sau 3,37% din PIB.

Exercițiul bugetar pentru anul 2018 s-a încheiat cu un sold bugetar (deficit) în sumă de 1 613,0 mil.lei. Raportat la PIB, soldul bugetar reprezintă 0,85%, cu 0,21 p.p mai puțin decât în anul 2017 (1 144,8 mil.lei) și cu 2,52 p.p față de prognoza precizată.

Finanțarea deficitului bugetului public național a fost efectuată din surse interne și externe, precum și din mijloacele bănești în solduri la conturile bugetelor componente ale bugetului public național.

Instrumentele de datorie utilizate în anul 2018 au fost:

- vânzarea valorilor mobiliare de stat pe piața primară, în valoare de 600,0 mil.lei;
- rascumpararea valorilor mobiliare de stat emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat în valoare de 210,0 mil.lei;
- vânzarea valorilor mobiliare de stat emise pentru crearea unei rezerve de lichidități în valoare de 90,0 mil.lei;
- intrările de împrumuturi destinate susținerii bugetului și proiectelor finanțate din surse externe în valoare de 2 461,2 mil.lei;
- onorarea obligațiunilor față de creditorii externi în valoare de 1 926,3 mil.lei.

Venituri din active financiare:

- mijloace din vânzarea și recuperarea activelor băncilor aflate în procedură de lichidare – 679,1 mil.lei;
- acțiuni și alte forme de participare în capital în interiorul țării în sumă de 141,0 mil.lei.

Sursele de finanțare ale bugetului public național, se prezintă în Anexa 3.

Din volumul total al deficitului BPN, bugetului de stat îi revine 2 275,6 mil.lei, iar bugetul asigurărilor sociale de stat, fondurile asigurărilor

obligatorii de asistență medicală și bugetele locale s-au soldat cu un excedent, respectiv în sumă de 363,8 mil.lei, 163,3 mil.lei și 135,5 mil.lei.

Bugetul de stat, cu modificările operate pe parcursul anului, a fost prevăzut cu un deficit în sumă de 5 062,5 mil.lei. Conform rezultatelor executării bugetului de stat suma acestuia a constituit 2 275,6 mil.lei. Deficitul a fost finanțat din sursele interne și externe ale bugetului de stat.

La *bugetele locale* a fost prevăzut un deficit în sumă de 1 398,8 mil.lei, dar în rezultatul executării anuale s-a înregistrat un excedent în sumă de 135,5 mil.lei.

Bugetul asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2018 au fost balansate, dar încheiate cu un excedent în sumă de 363,8 mil.lei și 163,3 mil.lei respectiv.

La situația din 31 decembrie 2018, soldurile mijloacelor bănești în conturile bugetelor de toate nivelurile s-au redus față de situația din 31 decembrie 2017 cu 350,0 mil.lei și au însumat 6 404,0 mil.lei, inclusiv pe bugete:

- bugetul de stat – 4 299,1 mil.lei, inclusiv rezerva de lichidități – 598,9 mil. lei (s-a redus cu 634,8 mil.lei față de 31 decembrie 2017);
- bugetele locale – 1 338,1 mil.lei (s-a majorat cu 65,3 mil.lei față de 31 decembrie 2017);
- bugetul asigurărilor sociale de stat – 363,8 mil.lei (s-a majorat cu 33,3 mil.lei față de 31 decembrie 2017);
- fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – 403,0 mil.lei (s-a majorat cu 163,3 mil.lei față de 31 decembrie 2017).

3.4 Datoria sectorului public

La situația din 31 decembrie 2018, soldul datoriei sectorului public¹ s-a diminuat cu 570,2 mil. lei sau cu 1,0% comparativ cu sfârșitul anului 2017 și a constituit 57 881,3 mil. lei.

Diminuarea soldului datoriei sectorului public la situația de la finele anului 2018 în comparație cu sfârșitul anului 2017 se datorează în special diminuării soldului datoriei BNM cu 785,8 mil. lei. De asemenea, s-a diminuat și soldul datoriei directe a întreprinderilor din sectorul public cu 77,8 mil. lei și datoriei directe a UAT cu 58,9 mil. lei.

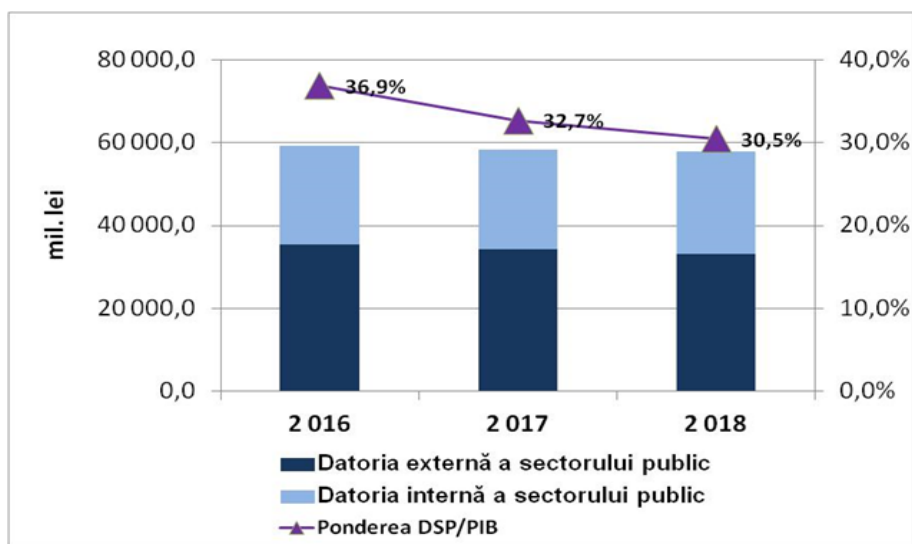
Ponderea datoriei sectorului public în PIB, la situația din 31 decembrie 2018, a constituit 30,5%, înregistrând o diminuare cu 2,2 p.p. comparativ cu situația de la finele anului 2017.

¹ Soldul datoriei sectorului public se compune din datoria de stat, datoria BNM și datoria direct contractată a întreprinderilor din sectorul public și UAT-ilor, cu maturitatea ≥ 1 an

La situația din 31 decembrie 2018, soldul datoriei sectorului public a fost format din:

- Datoria de stat – 52 012,5 mil.lei (27,4% din PIB);
- Datoria BNM – 3 733,7 mil.lei (2,0% din PIB) ;
- Datoria întreprinderilor din sectorul public – 1 805,2 mil.lei (1,0% din PIB);
- Datoria UAT - 329,9 mil.lei (0.2% din PIB)

Evoluția structurii datoriei sectorului public și ponderea acesteia în PIB

În ce privește arieratele la împrumuturile entităților sectorului public acestea au înregistrat la 31 decembrie 2018 valoarea de 176,3 mil. lei, fiind formate în totalitate din arieratele la împrumuturile interne ale întreprinderilor din sectorul public și ale UAT. Comparativ cu situația de la sfârșitul anului 2017, valoarea arieratelor la împrumuturile interne s-a micșorat cu 11,6 mil. lei sau 6,2%, iar comparativ cu anul 2016, s-a diminuat cu 26,9%. Arierate la împrumuturile externe ale sectorului public nu au fost înregistrate.

Prin Legea nr.313 din 30.11.2018 suma împrumuturilor externe a fost redusă cu 1 869,9 mil. lei, dintre care cu 1 049,3 mil. lei din contul împrumuturilor pentru susținerea bugetului și 820,5 mil. lei din contul împrumuturilor destinate proiectelor finanțate din surse externe. Din suma totală a împrumuturilor pentru suport bugetar a fost exclusă tranșa nr.3 aferentă asistenței macrofinanciare din partea UE în sumă de 20 mil. euro, suportul bugetar oferit sub formă de împrumut de către Banca Mondială pentru realizarea Reformei Educației în sumă de 1,8 mil. dolari SUA și o tranșă aferentă suportului bugetar oferit de Banca Mondială (DPO) în sumă de 30 mil. dolari SUA. De asemenea, toate intrările de împrumuturi au fost reestimate la cursul de schimb actualizat.

Sumele destinate rambursării împrumuturilor externe în urma precizării termenilor de rambursare și a fluctuației cursului de schimb au fost reduse cu 101,7 mil. lei față de suma aprobată.

Pe parcursul anului 2018 întru realizarea proiectelor finanțate din surse externe, cât și a suportului bugetar au fost contractate 4 împrumuturi de stat externe pe termen lung, în sumă totală de 88,2 mil. dolari SUA, dintre care au intrat în vigoare 3 acorduri.

Informația privind acordurile de împrumut, semnate/intrate în vigoare în anul 2018 se prezintă în Anexa nr.9.

Soldul datoriilor beneficiarilor recreditați.

La situația din 31 decembrie 2018, soldul datoriilor beneficiarilor recreditați constituie 4 420,5 mil. lei, dintre care:

- 683,7 mil. lei – autoritățile publice locale;
- 1 746,5 mil. lei – instituțiile nefinanciare;
- 1 990,3 mil. lei – instituțiile financiare.

În comparație cu finele anului 2017, soldul datoriilor beneficiarilor recreditați s-a micșorat cu 255,4 mil. lei ce constituie o descreștere de cca 5,5%, fiind condiționată de cererea de acordare a împrumuturilor din partea beneficiarilor recreditați, cât și de fluctuațiile cursului valutar.

Datoria cu termen expirat la situația din 31 decembrie 2018 constituie 265,7 mil. lei sau 6,0% din suma datoriilor totale, inclusiv:

- 3,2 mii lei – autoritățile publice locale;
- 264,3 mil. lei – instituțiile nefinanciare;
- 1,4 mil. lei – instituțiile financiare.

În comparație cu finele anului 2017, datoria cu termen expirat s-a micșorat cu 47,1 mil. lei, fiind condiționată de achitarea de către unii beneficiari recreditați a datoriilor expirate, reeșalonării datoriilor unor beneficiari recreditați, precum și casarea datoriilor a doi beneficiari recreditați care s-au aflat în proces de insolabilitate.

3.5 Datorii interne ale instituțiilor finanțate de la bugetul public național

La situația din 31 decembrie 2018 la bugetul public național s-au înregistrat datorii la cheltuieli și active nefinanciare în sumă totală de 2001,3 mil.lei, care, comparativ cu situația din 31 decembrie 2017, s-au majorat cu 408,6 mil.lei.

Din suma totală a datoriilor, datoriile curente (cheltuielile de personal, servicii energetice și comunale, calculate pentru luna decembrie, dar planificate și achitate în luna ianuarie a anului următor, precum și la alte

cheltuieli, termenul de achitare al cărora conform contractului nu a survenit) au constituit 1968,2 mil.lei, iar cele cu termen de achitare expirat (arierate) – 33,1 mil.lei, inclusiv la bugetul de stat – 2,7 mil.lei și la bugetele locale – 30,4 mil.lei.

Comparativ cu situația din 31 decembrie 2017, datoriile curente s-au majorat cu 412,1 mil.lei. Datoriile cu termen de achitare expirat (arierate) s-au micșorat cu 3,5 mil.lei, inclusiv la bugetele locale – cu 3,6 mil.lei, iar la bugetul de stat s-au majorat – cu 0,1 mil.lei.

IV. Executarea bugetului de stat

Indicatorii sintetici executați ai bugetului de stat pe anul 2018 se prezintă astfel:

mii lei

	Aprobat	Precizat	Executat	% față de precizat
Venituri	36,618.5	36,969.4	36,432.7	98.5
Cheltuieli	41,332.4	42,031.9	38,708.3	92.1
Sold bugetar (deficit)	-4,713.9	-5,062.5	-2,275.6	45.0
<i>Deficit (ponderea în PIB)</i>	<i>-2.94%</i>	<i>-2.64%</i>	<i>-1.20%</i>	

Analiza execuției bugetului de stat pentru anul 2018 constată următoarele:

- veniturile au fost realizate în sumă de 36 432,7 mil.lei cu 536,7 mil.lei (1,5%) sub nivelul prevederilor precizate;
- cheltuielile au fost efectuate în sumă de 38 708,3 mil.lei cu 3 323,6 mil.lei (7,9%) sub nivelul prevederilor precizate;
- soldul bugetar (deficitul) în sumă de 2 275,6 mil.lei a fost cu 2 786,9 mil.lei (55,0%) sub nivelul prevederilor precizate.

4.1 Veniturile bugetului de stat

Pentru anul 2018, partea de venituri a bugetului de stat a fost aprobată inițial în sumă de 36 618,5 mil.lei.

Conform modificărilor operate prin Legea nr.101 din 07 iunie 2018 și conform art. 16 al Legii bugetului de stat pentru anul 2018, veniturile bugetului de stat au fost în sumă de 36 969,4 mil.lei, cu 350,9 mil.lei mai mult decât suma aprobată inițial.

Rectificarea bugetului de stat pentru anul 2018 a fost impusă de următorii factori:

- ajustarea cadrului de resurse reieșind din reestimarea prognozelor principalilor indicatori macroeconomici;
- nivelul de executare la partea de venituri a bugetului de stat;
- revizuirea intrărilor de granturi externe pentru susținerea bugetului, determinată de decizia Comisiei Europene privind suspendarea temporară a debursărilor planificate.

Ca urmare a ajustării indicatorilor macroeconomici și altor factori contributivi, veniturile bugetului de stat, la general, au fost majorate cu 350,9 mil.lei, dintre care s-au majorat la capitolul impozite și taxe cu 1 078,5 mil.lei și la capitolul alte venituri, inclusiv transferuri – cu 159,8 mil.lei, iar la granturi s-au micșorat cu 887,4 mil.lei. Veniturile bugetului de stat (fără granturi) au fost majorate față de sumele aprobate cu 1 238,3 mil.lei sau cu 3,7%.

Estimările cadrului de venituri ale bugetului de stat

mil.lei

	Aprobat	Propuneri de rectificare	Rectificat
Venituri, total	36.618,5	350,9	36.969,4
<i>inclusiv:</i>			
Componenta de bază	35.919,4	+328,7	36.248,1
Proiecte finanțate din surse externe	699,1	+22,2	721,3

Principalele majorări operate la următoarele tipuri de venituri:

- taxa pe valoarea adăugată la mărfurile importate (accelerarea ritmurilor de creștere a importurilor față de cele luate în calcul la proiectul bugetului și fluctuația cursului de schimb) – cu 676,0 mil.lei;
- taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova (reestimarea consumului intern și creșterea livrărilor impozabile la cota standard) – cu 247,3 mil.lei;
- impozite pe venitul persoanelor fizice și juridice (majorarea bazei de calcul reieșind din încasările conform Declarațiilor prezentate pentru anul 2017 și reestimările PIB-ului nominal și a fondului de remunerare a muncii) – cu 106,6 mil.lei, inclusiv impozite pe venitul persoanelor fizice – 38,2 mil.lei și persoanelor juridice – 68,4 mil.lei;
- taxele pentru comerțul exterior (majorarea ritmurilor de creștere a comerțului exterior față de cele prognozate) – cu 97,8 mil.lei;
- accizele la produsele din tutun importate – cu 88,2 mil.lei;

- accizele la produsele petroliere importate (creșterea volumului importurilor la unele tipuri de produse petroliere) – cu 87,3 mil.lei;
- accizele la autoturismele importate (creșterea numărului autovehiculelor importate) – cu 79,9 mil.lei;
- alte venituri încasate în bugetul de stat (inclusiv veniturile unor instituții publice, care urmau să fie luate la buget ca rezultat al implementării conceptului noii organigrame a administrației publice centrale privind statutul unor entități publice și anume: Agenția Națională Transport Auto, Autoritatea Aeronautică Civilă, Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală, Agenția Navală, Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură - 113,2 mil.lei) - cu 113,3 mil. lei;
- venituri colectate de către autoritățile/instituțiile bugetare – cu 23,4 mil.lei (încasări de la prestarea serviciilor și plata pentru locațiunea – 20,9 mil.lei, donațiile – 2,5 mil.lei);
- impozitul unic perceput de la rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației (defalcări la bugetul de stat conform prevederilor Legii nr.77/2016) – cu 5,2 mil.lei.

Principalele tipuri de venituri, la care au fost estimate **diminuări**:

- majorarea restituirilor la TVA și accize (reieșind din ritmurilor exporturilor cu 15,0% comparativ cu 8% luate în calcul la aprobarea bugetului) - cu 297,0 mil. lei;
- venituri din proprietate (diferite plăți la dobânzi) – cu 9,8 mil.lei, reieșind din recalcularea la rata dobânzilor a soldurilor mijloacelor bănești în conturile bugetare și cursul de schimb utilizat la rectificarea bugetului;
- plăți pentru poluarea mediului (reieșind din modificările care au fost aprobate prin Legea nr.313/2017 și deschiderea codului economic separat pentru amenzi aplicate de Inspectoratul pentru Protecția Mediului) – cu 10,4 mil.lei;
- granturi externe pentru susținerea bugetului – cu 903,7 mil.lei. Estimările granturilor pentru suport bugetar au fost diminuate cu suma granturilor din partea Comisiei Europene primite la finele anului 2017, a căror debursare trebuia să aibă loc în 2018 (o tranșa din programul ENPARD) și tranșa III din asistența macrofinanciară. Toate estimările de granturi au fost reestimate la cursul de schimb utilizat la rectificarea bugetului.

Conform raportului anual, veniturile bugetului de stat la au fost realizate în sumă de 36 432,7 mil.lei, gradul de realizare față de prevederile anuale precizate fiind 98,5%. Comparativ cu anul 2017, veniturile bugetului de stat au fost în creștere cu 7,3%.

Ponderea veniturilor bugetului de stat în bugetul public național a constituit 62,8%, iar ca pondere în PIB acestea au constituit 19,2%. Față de

anul 2017, ponderea veniturilor bugetului de stat în bugetul public național s-a micșorat cu 0,8 p.p, iar ponderea în PIB s-a majorat cu 0,2 puncte procentuale.

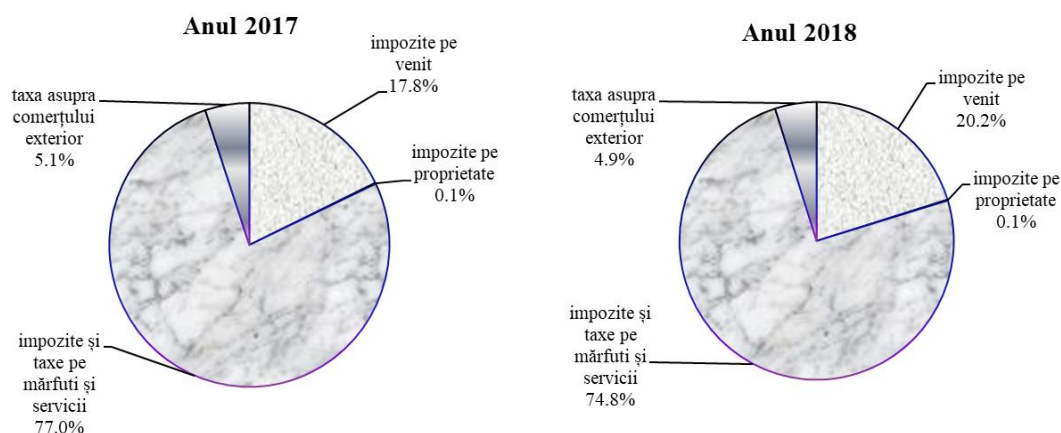
Evoluția principalelor tipuri de venituri ale bugetului de stat pe anii 2017-2018

mil.lei

	2017 executat	2018 executat	Devieri	
			+,-	%
Veniturile bugetului de stat, total	33.947,4	36.432,7	2.485,3	107,3
<i>inclusiv</i>				
Impozite și taxe	31.201,5	34.058,0	2.856,5	109,2
Granturi	992,9	335,4	-657,5	33,8
Alte venituri	1.740,2	2.013,3	273,1	115,7
Transferuri în cadrul BPN	12,8	26,0	13,2	>200

În structura veniturilor bugetului de stat pe anul 2018, partea preponderentă – 93,5 la sută sau 34 058,0 mil.lei constituie încasările de la **impozite și taxe**. Față de execuția anului 2017, încasările respective au crescut cu 2 856,5 mil.lei sau cu 9,2% .

Structura impozitelor și taxelor în anii 2017-2018, încasate la bugetul de stat

Impozitele pe venit

Încasările din **impozitul pe venitul persoanelor fizice** (defalcări) în anul 2018, au constituit 1 651,5 mil.lei cu o majorare în raport cu anul 2017 cu 78,9 mil.lei sau cu 5,0%. Gradul de realizare a acestui impozit față de planul precizat a constituit 99,4%.

Încasările respective au fost influențate de măsurile fiscale, introduse începînd cu 1 octombrie 2018 prin Legea nr.178/2018, prin care a fost reformat în întregime sistemului de impozitare a persoanelor fizice, și anume au fost introduse un set de politici salariale, care au avut impact nemijlocit

asupra încasărilor date (majorarea scutirii personale, introducerea cotei unice, etc.).

Impozitul pe venitul persoanelor fizice în anul 2018 a fost format din următoarele tipuri de impozite:

- impozitul reținut din salariu – 1 636,8 mil.lei (99,1% față de prevederi), în creștere față de anul 2017 cu 5,0%;

- impozitul pe venitul persoanelor fizice spre plată/achitare – 67,3 mil.lei (103,4% față de prevederi), în creștere față de anul 2017 cu 21,6%;

- impozitul pe venitul aferent operațiunilor de predare în posesie/sau în folosință a proprietății mobiliare – 7,9 mil.lei (141,9% față de prevederi), în creștere față de anul 2017 cu 46,3%;

- restituirea impozitului pe venitul persoanelor fizice conform declarațiilor prezentate – 54,9 mil.lei.

- sumele desemnate procentual din impozit pe venitul persoanelor fizice conform art. 15² din Codul Fiscal (2% din impozitul pe venit achitat) – 5,6 mil.lei, practic dublându-se față de anul 2017 (393 beneficiari desemnării procentuale).

De la ***impozitul pe venit persoanelor juridice***, încasările în anul 2018 au constituit 5 214,4 mil.lei cu o majorare în raport cu anul 2017 cu 1 245,6 mil.lei. Gradul de realizare față de planul precizat a constituit 117,4%.

Încasările date s-au majorat în rezultatul creșterii economice din anul 2018, care a condus la obținerea unui profit mai mare față de anul 2017 de către agenții economici în comerțului cu ridicata și amănuntul, telecomunicațiilor, construcțiilor, industriei prelucrătoare.

Impozitul pe venitul persoanelor juridice în anul 2018 a fost format din următoarele tipuri de impozite:

- impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător – 3 866,2 mil.lei (117,5% față de prevederi), în creștere față de anul 2017 cu 34,1%;

- impozitului pe venit reținut la sursa de plată – 564,1 mil.lei (110,5% față de prevederi), în creștere față de anul 2017 cu 17,3%;

- impozitului pe venit reținut din sumele dividendelor achitate – 537,6 mil.lei (119,5% față de prevederi), în creștere față de anul 2017 cu 17,4%;

- impozitul pe venit din activitatea operațională – 144,9 mil.lei (119,8% față de prevederi), în creștere față de anul 2017 cu 35,6%.

- impozitul pe venit obținut din activități profesionale în sectorul justiției – 101,6 mil.lei (145,1% față de prevederi), în creștere față de anul 2017 de circa 2 ori.

Impozite pe proprietate

La acest capitol au fost încasate *impozitul privat* și *impozitul pe avere*. Încasările de *impozitul privat* au constituit 8,1 mil.lei, fiind în creștere față de planul precizat cu 5,5 mil.lei, iar față de execuția anului 2017 – cu 6,3 mil.lei sau de 4,5 ori. Încasările date s-au majorat în rezultatul vânzării complexului patrimonial ÎS „Vestmoldtransgaz” (1,8 mil.lei) și vânzarea pachetului de acțiuni nou emise de banca de importanță sistemică BC „Moldova Agroindbank” SA (4,5 mil.lei).

Încasările de la *impozitul pe avere* au constituit 41,4 mil. lei față de 52,0 mil.lei prevăzute pe an. În anul 2018 numărul subiecților impunerii cu impozit pe avere s-a micșorat față de anul 2017 cu 107 (2018-2133, 2017-2240). Restanța la situația din 31 decembrie 2018 la acest tip de venituri a constituit 15,4 mil.lei.

Impozite și taxe pe mărfuri și servicii

Ponderea majoră în structura impozitelor și taxelor – 72,7 la sută revine TVA, care constituie 18 527,3 mil. lei, în creștere față de anul 2017 cu 1 738,5 mil.lei sau cu 10,4%.

Încasările din taxa pe valoarea adăugată la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul republicii în anul 2018 au constituit 7 017,2 mil.lei și s-au majorat în comparație cu anul 2017 cu 812,0 mil.lei sau cu 13,1%. Gradul de realizare față de planul precizat a constituit 102,7%.

Majorarea încasărilor TVA în anul 2018 se datorează în mare parte creșterii consumului privat. Totodată, încasările respective au crescut din contul majorării numărului contribuabililor plătitori de TVA cu 583 agenți economici și creșterii achitărilor agenților economici grupați după mărirea sumei achitate (în special care achită la buget sume de la 10 mil.lei și mai mult).

Încasările TVA de la mărfurile importate au constituit 14 364,7 mil.lei, gradul de realizare față de planul precizat fiind de 102,9%. Comparativ cu 2017, încasările date au fost în creștere cu 8,6%. Creșterea acestor încasări se datorează creșterii nivelului importurilor față de cel prognozat, precum și fluctuației cursului de schimb.

Restituirea taxei pe valoarea adăugată la mărfurile și serviciile impuse la scutirile TVA cu drept de deducere și la cote reduse, a fost efectuată în sumă de 2 854,6 mil.lei și a constituit 15,4% din sumă TVA încasată la buget. Comparativ cu anul 2017, restituirile TVA au fost în creștere cu circa 8,0%, iar ca pondere în PIB aceste operațiuni au constituit circa 1,5%.

Numărul contribuabililor ce au beneficiat de restituirea TVA s-a majorat cu 73 de beneficiari și a constituit 1118 beneficiari. În structura restituirilor din buget pe tipul de livrări efectuate – 56,1% revine exportului de mărfuri (1

600,9 mil.lei), exportul serviciilor – 32,3% (922,2 mil.lei), investițiile capitale – 5,8% (166,4 mil.lei), livrări efectuate la cota redusă a TVA -2,1% (60,1 mil.lei), energia electrică, termică și apă caldă – 1,4% (38,3 mil.lei), alte livrări – 2,3% (66,7 mil.lei).

Sumele precizate la restituirea TVA pe anul 2018 nu au fost utilizate pe deplin (economie 78,5 mil.lei), totodată toate documentele prezentate pentru restituire au fost executate.

Încasările **accizelor** (nete) în bugetul de stat au constituit suma de 5 682,7 mil.lei, fiind realizată față de prevederi la nivel de 92,2%. Comparativ cu anul 2017, încasările s-au micșorat cu 264,3 mil.lei sau 4,4%.

În anul 2018, impactul esențial asupra încasărilor din accize a avut încasările la accizele din produsele din tutun, și anume, implementarea prevederilor HG nr.613/2017 referitor la etichetarea produselor din tutun, care a dus la reducerea volumelor de import de către importatorii produselor din tutun (în 2018 au fost importate 3 336,1 mil. bucăți sau cu 1 294,9 mil. bucăți mai puțin). S-au redus și încasările de la produsele petroliere importate, reieșind din prevederile Legii 172/2018, prin care au fost introduse scutiri la accizele de la produsele petroliere destinate aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri, începând cu 24.08.2018. Pe parcursul anului 2018, accize la autoturisme s-au încasat cu 25,9% mai puțin față de perioada similară a anului precedent. În 2018 au fost vămuite 28 019 autoturisme, ceea ce reprezintă 65,0% din anul precedent (2017 – 42 989 autoturisme, inclusiv 18 698 autoturisme în baza Legii nr.280/2017 cu achitarea accizelor în mărime de 30% din cota stabilită). Totodată, în 2018, au fost vămuite autoturisme în condiții generale, cu aplicarea drepturilor de import, cu 15,4% mai mult decât în anul 2017.

Ponderea accizelor în totalul impozitelor și taxelor a constituit 16,7%, iar ca pondere în PIB – 3,0%.

Din suma totală a încasărilor din accize în anul 2018 – 5 407,2 mil.lei sau 91,6% le revine accizelor la mărfurile importate și 495,5 mil.lei sau 8,4% - la mărfurile produse pe teritoriul republicii.

În structura accizelor (fără restituiri) circa 38,8% reprezintă accizele la produselor petroliere, 31,7% – accizele la produsele din tutun, 15,4% – accizele la autoturismele importate, 5,4% – accizele la vinurile și băuturile alcoolice tari, 4,4% – accizele la bere, 3,8% – accizele la gazele lichefiate și 0,5% – accizele la alte produse accizate.

Suma restituirii accizelor în anul 2018 a constituit 220,0 mil.lei, în special acestea se referă la restituirea accizelor la produsele petroliere și la alcool.

Taxe pentru servicii specifice

La acest articol se referă taxa pentru efectuarea expertizei ecologice (0,3 mil.lei) și taxa de la investitori sau proprietarii construcțiilor pentru elaborarea documentelor normative în construcție (9,4 mil.lei). În anul 2018 încasările de la aceste taxe au însumat 9,7 mil.lei, practic rămânând la nivelul anului 2017. Față de prevederile anuale, aceste încasări au fost realizate la nivel 88,9%.

Taxe și plăți pentru utilizarea mărfurilor și pentru practicarea unor genuri de activitate

În anul 2018, încasările de la aceste taxe și plăți au constituit 327,9 mil.lei față de prevederile anuale în sumă de 354,8 mil. lei sau la nivel de 92,4%.

În structură aceste venituri s-au format din:

- taxa de licență pentru anumite genuri de activitate – 58,0 mil. lei;
- unele tipuri de taxe rutiere (reflectate la acest capitol) – 21,5 mil. lei;
- plăți pentru poluarea mediului – 248,4 mil. lei.

Comparativ cu anul 2017, aceste încasări s-au redus cu 71,9 mil.lei sau cu 18,0%, primordial din contul plăților pentru poluarea mediului, în rezultatul modificărilor operate în Legea nr.1540/1998 prin Legea nr.313/2017, în vigoare din 31.12.2017 și anume, au fost introduse modificări, care stabilesc ca obiect al impunerii cu taxa respectivă a ambalajului primar și introducerea a unui șir de scutiri care au influențat diminuarea obligației fiscale. Totodată, a fost modificat și termenul de achitare a plăților pentru emisiile de poluanți, din lunar în anual, până la data de 25 a lunii februarie a anului următor.

Taxa de licență pentru anumite genuri de activitate în 2018 a constituit 58,0 mil.lei, cu 7,0 mil.lei sau 10,8% mai puțin decât prevederile anuale, iar față de anul 2017 cu 14,2 mil.lei sau 19,6%. Neîncasarea sumelor prevăzute în buget a fost influențată de reducerea numărului de activități supuse licențierii și numărului titularului de licență (modificări introduse prin Legea nr.185/2017).

Alte taxe pe mărfuri și servicii

În anul 2018 încasările de la aceste taxe au însumat 928,9 mil.lei și s-au majorat de anul 2017 cu 50,4 mil.lei sau 5,7%. Gradul de realizare față de planul precizat la aceste venituri a constituit 102,6%.

În structură aceste venituri s-au format din:

- taxe pentru folosirea drumurilor – 907,5 mil. lei;

- plata obligatorie a producătorilor de produse vitivinicole – 21,4 mil.lei.

Majorarea acestor venituri s-a produs primordial din contul încasărilor taxelor rutiere, și anume a taxei pentru folosirea drumurilor RM de către autovehiculele neînmatriculate în RM, în rezultatul modificărilor operate prin Legea nr.146/2017, prin care, au fost introduse modificări la Anexa nr.2 din titlul IX al Codului Fiscal privind majorarea mărimilor taxei de 2-3 ori.

Taxa asupra comerțului exterior și operațiunilor externe. La acest capitol se atribuie taxa vamală, taxa pentru efectuarea procedurilor vamale și taxa consulară. În anul 2018 la acest capitol au fost încasate venituri în sumă de 1 665,8 mil.lei, sau la nivel de 98,2% față de prevederi. Factorii care au influențat neîncasările din taxele vamale au fost fluctuația cursului de schimb și structura mărfurilor importate la care se aplică taxa vamală. Comparativ cu anul 2017, aceste încasări s-au majorat cu 74,7 mil. lei sau 4,7%.

Încasările în anul 2018 s-au format din taxa vamală – 1 110,0 mil. lei, taxa pentru efectuarea procedurilor vamale – 487,3 mil. lei, taxa consulară – 68,5 mil. lei.

Granturi primite. În bugetul de stat inițial a fost aprobată pentru debursare suma de 2 830,0 mil.lei (echivalentul a 160,1 mil. dolari SUA), inclusiv granturi pentru susținerea bugetului - 2 189,1 mil.lei (echivalentul a 123,8 mil. dolari SUA) și granturi pentru proiecte finanțate din surse externe – 640,8 mil.lei (echivalentul a 36,2 mil. dolari SUA).

Pe parcursul anului, reieșind din evaluările efectuate implementării acordurilor încheiate, semnarea de acorduri noi, precum și fluctuației cursului de schimb al monedei naționale, din partea donatorilor externi au fost evaluate pentru debursare granturi în sumă de 1 942,6 mil. lei (echivalentul a 116,7 mil. dolari SUA), inclusiv granturi pentru susținerea bugetului – 1285,5 mil. lei (echivalentul a 77,2 mil. dolari SUA) și granturi pentru proiecte finanțate din surse externe – 657,1 mil. lei (echivalentul a 39,4 mil. dolari SUA).

Pe parcursul anului 2018 au fost debursate granturi în sumă de 335,4 mil.lei (echivalentul a circa 20,0 mil. dolari SUA). Granturile pentru susținerea bugetului, conform deciziei Comisiei Europene au fost temporar suspendate. Granturile pentru proiecte finanțate din surse externe au fost debursate în suma de 335,4 mil.lei. prevederile anuale au fost realizate la nivel de 51,0%.

Granturi pentru susținerea bugetului. Informația privind granturile pentru susținerea bugetului se prezintă în tabelul următor, în mil.lei:

	<i>aprobat</i>	<i>precizat</i>
Comisia Europeană pentru susținerea bugetului	2189.2	1285.5
PNA Energetic 2015	208.1	
Educația vocațională	158.2	95.2
Liberalizarea regimului de vize (VISA Dialog)		101.5
Reforma în domeniul finanțelor publice	159.2	144.9
ENPARD (agricultura)	504.6	289.8
DCFTA (liberalizarea comerțului)	149.8	107.6
Suport macrofinanciar	832.4	414.0
Reforma poliției	176.9	132.5

Granturi pentru proiecte finanțate din surse externe susținute de Comisia Europeană, Banca Mondială, BEI, BERD și alți donatori, inițial au fost aprobate în sumă de 640,8 mil.lei (echivalentul a 36,2 mil. dolari SUA) pentru implementarea a 65 de proiecte. Urmare executării proiectelor pe parcursul anului, precum și fluctuației cursului de schimb, planul inițial de încasare a granturilor a fost majorat nesemnificativ cu 16,4 mil.lei și a constituit 657,1 mil.lei (echivalentul a 39,4 mil. dolari SUA). Debursările au constituit numai 335,4 mil.lei (echivalentul a circa 20,0 mil. dolari SUA). Comparativ cu anul 2017, au fost debursate mai multe granturi pentru proiecte finanțate din surse externe cu 82,1 mil.lei.

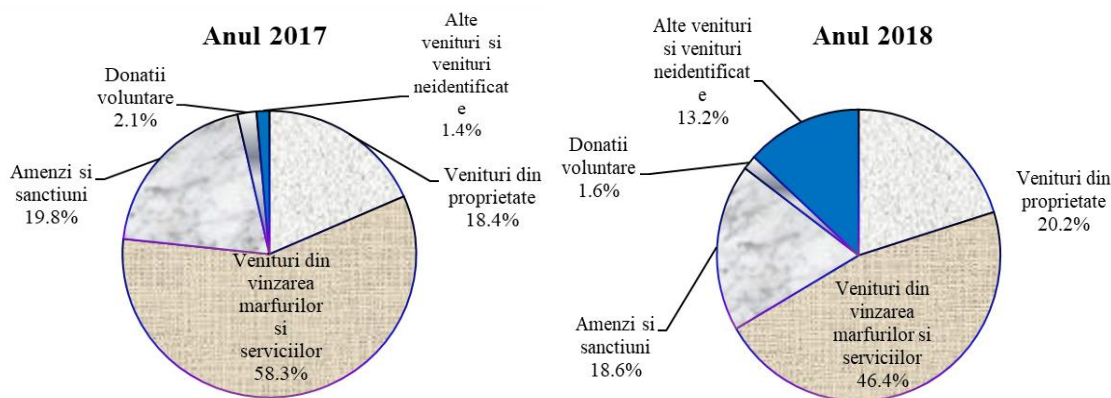
Informația privind acordurile de granturi semnate în anul 2018, pe creditori, se prezintă în Anexa 4.

Alte venituri

La această categorie de venituri se atribuie veniturile care reprezintă articolele: „Venituri din proprietate”, „Venituri din vânzarea mărfurilor și serviciilor”, „Amenzi și sancțiuni”, „Donații voluntare” și „Alte venituri și venituri neidentificate”.

În anul 2018, au fost acumulate alte venituri în sumă de 2 013,3 mil.lei, față de 1 740,1 mil.lei în anul 2017, sau cu 273,2 mil.lei mai mult. Gradul de realizare față de planul precizat a acestor încasări a fost la nivel de 109,0%.

Structura altor venituri ale bugetului de stat se prezintă în următoarele diagrame:

Venituri din proprietate

În anul 2018, de la acest articol au fost încasate venituri în sumă de 406,5 mil. lei, fiind realizate față de prevederi la nivel de 110,7%. Comparativ cu încasările anului 2017, aceste încasări s-au majorat cu 85,3%.

Aceste venituri au fost formate din:

- diferite tipuri de dobânzi – 203,4 mil. lei;
- dividende primite de la cota parte a proprietății publice în societățile pe acțiuni și defalcări din profitul net al întreprinderilor de stat – 202,7 mil. lei;
- renta – 0,4 mil. lei.

Veniturile din vânzarea mărfurilor și serviciilor

În anul 2018, de la acest articol au fost încasate venituri în sumă de 935,0 mil. lei, fiind realizate față de planul precizat la nivel de 93,5%. Comparativ cu anul 2017, aceste încasări s-au micșorat cu 79,0 mil. lei.

Aceste venituri au fost formate din:

- încasările de la taxa de stat – 195,3 mil. lei (gradul de realizare – 113,6%);
- veniturile colectate pentru Fondul de susținere a populației – 91,8 mil. lei (gradul de realizare – 99,9%);
- încasările de la comercializarea bunurilor și serviciilor de către instituțiile bugetare – 634,8 mil. lei (gradul de realizare – 87,4%). Din sumă totală, încasările de la prestarea serviciilor cu plată au constituit – 520,5 mil. lei, plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public – 114,3 mil. lei.
- încasări de la vânzarea averii și valutei confiscate – 7,9 mil. lei;
- încasări din salariu net al executantului serviciului civil – 4,2 mil. lei.

Amenzi și sancțiuni

La acest articol, în anul 2018 au fost acumulate venituri din amenzi și sancțiuni în sumă de 374,1 mil.lei față, fiind realizate față de prevederile anuale la nivel de 129,5%. Comparativ cu anul 2017, aceste încasări s-au majorat cu 29,2 mil. lei, din contul intensificării controalelor efectuate de către organele de control abilitate.

În structură, amenzile și sancțiunile se prezintă: amenzi și sancțiuni contravenționale – 55,4 mil. lei (14,8% în suma totală), amenzi pentru încălcarea traficului rutier – 112,9 mil. lei (30,2%), amenzi aplicate de organele de control – 134,5 mil. lei (36,0%), amenzi aplicate de alte organe de stat – 71,3 mil. lei (19,0%).

Donații voluntare

La acest articol, în anul 2018 au fost acumulate 32,8 mil. lei fiind realizate față de prevederile anuale la nivel de 98,4% (planul precizat – 33,3 mil.lei, inclusiv 19,4 mil.lei în conformitate cu prevederile art.16 din Legea 289/2017). Comparativ cu anul 2017, încasările de la donații voluntare s-au micșorat cu 3,2 mil.lei, sau cu 8,8%. În anul 2018, suma totală de 32,8 mil. lei a constituit donațiile voluntare destinate instituțiilor bugetare. În structură, donațiile voluntare interne au constituit – 9,1 mil. lei, iar externe – 23,7 mil. lei.

Alte venituri

Pe parcursul anului 2018, la acest capitol au fost acumulate venituri în sumă de 264,9 mil. lei, fiind realizate față de prevederile anuale la nivel de 167,1%.

Majorarea veniturilor la acest capitol s-a produs în urma încasării altor venituri aferente proiectului 70024 „Proiectul de susținere a programului în sectorul drumurilor” în sumă de 211,4 mil.lei (restituirea garanției de bună execuție de către banca antreprenorului, în contextul rezilierii contractelor pentru efectuarea lucrărilor).

Totodată, conform prevederilor art.16¹ din Legea bugetului de stat pentru anul 2018, nu a fost repartizată suma de 113,2 mil.lei pe tipuri de venituri, deoarece nu au introduse modificări la statutul unor autorități/instituții publice la autogestiune (ANTA, AGPI, Autoritatea Aeronautică Civilă, etc.).

La acest articol au fost încasate și defalcări de la impozitul unic perceput de la rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației, care a constituit suma de 38,2 mil.lei, conform prevederilor art.14 din Legea nr.77/2016. Conform „Declarației la impozit unic” (Forma IU 17) pentru luna decembrie 2018,

numărul salariaților a constituit 6 566 persoane în 307 parcuri tehnologiei informației.

Totodată, conform prevederilor Legii 180/2018 privind declararea voluntară și stimularea fiscală, încasările de la taxa de declarare voluntară au constituit 26,4 mii lei.

Transferuri primite în cadrul bugetului public național

La această categorie de venituri au fost atribuite transferurile primite între bugetul de stat și bugetele locale, la componenta proiecte finanțate din surse externe, și anume proiectele, implementate în cadrul Fondului de Investiții Sociale (Proiectul „Programul de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României instituțiilor preșcolare”, Proiectul „Proiect II al Fondului de Investiții Sociale”, Proiectul „Reforma Educației în Moldova” și Proiectul „Programul Rural de Reziliență Economico-Climatică Incluzivă” (IFAD VI).

În anul 2018 aceste transferuri de la bugetele locale de nivelul I și II au constituit 26,0 mil.lei, fiind la nivelul prevederilor anuale.

Din suma transferurilor primite, transferurile de la bugetele locale de nivelul II au constituit 4,4 mil. lei și de la bugetele locale de nivelul I – 21,6 mil. lei.

Restanțele agenților economici față de bugetul de stat la impozite și taxe, la situația din 31 decembrie 2018, au constituit 891,2 mil. lei. Comparativ cu anul 2017, restanțele agenților economici față de bugetul de stat la plata impozitelor și taxelor s-au micșorat cu 64,5 mil. lei. Din sumă totală a restanțelor, impozitele și taxele, administrate de către Serviciul Fiscal de Stat au constituit – 631,6 mil. lei (în 2017 – 727,3 mil. lei), iar de către Serviciului Vamal – 259,6 mil. lei (în 2017 – 228,4 mil. lei).

4.2 Cheltuielile bugetului de stat

Bugetul de stat pentru anul 2018 la partea de cheltuieli a fost aprobat inițial în sumă de 41 332,4 mil. lei.

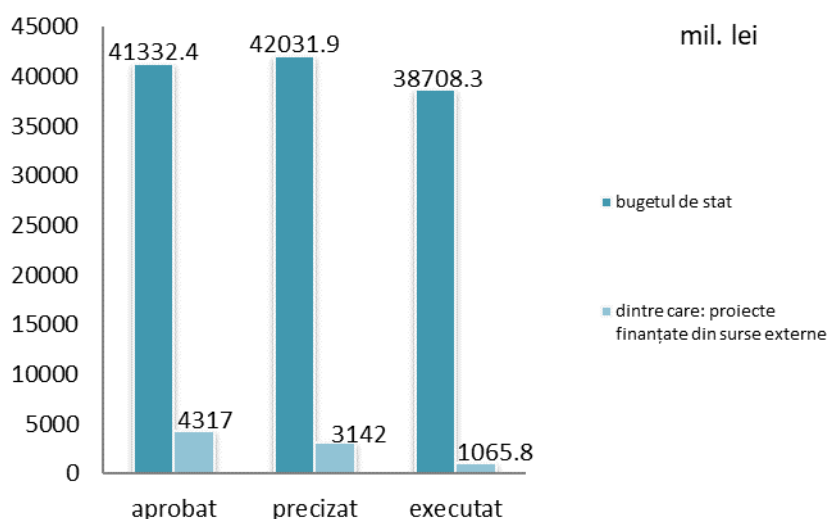
Pe parcursul anului 2018, în rezultatul modificărilor operate prin Legea nr.101 din 7 iunie 2018 cheltuielile au fost majorate cu 652,1 mil.lei constituind 41 984,5 mil.lei

Totodată, la buget au fost operate modificări de către autoritățile publice centrale, în baza prevederilor art.17 din Legea bugetului de stat pentru anul 2018, care au rezultat în majorări de cheltuieli în sumă totală de 47,4 mil.lei.

Astfel, cheltuielile bugetului de stat cu modificările operate au însumat 42 031,9 mil. lei, fiind executate în volum de 38 708,3 mil. lei, ce constituie 92,1% față de prevederile anuale.

Rezultatele executării bugetului în anul 2018 atestă un nivel foarte scăzut de realizare la cheltuielile din cadrul proiectelor finanțate din surse externe, care constituie 33,9% din prevederile anuale. Cauzele principale ale valorificării reduse a resurselor externe de către unitățile de implementare a proiectelor finanțate din surse externe constituie neîndeplinirea în termen a condițiilor de debursare prevăzute în contractele de împrumut/grant, precum și tergiversarea procedurilor de implementare a activităților în cadrul proiectelor.

Realizarea cheltuielilor bugetului de stat în anul 2018, inclusiv a cheltuielilor în cadrul proiectelor finanțate din surse externe, comparativ cu prevederile anuale se prezintă în diagrama care urmează.

În anul 2018 la bugetul de stat au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 3 323,6 mil. lei, dintre care 2076,2 mil. lei se atribuie proiectelor finanțate din surse externe.

Totodată, e de menționat că documentele de plată prezentate în trezoreriile teritoriale pe parcursul anului au fost onorate integral.

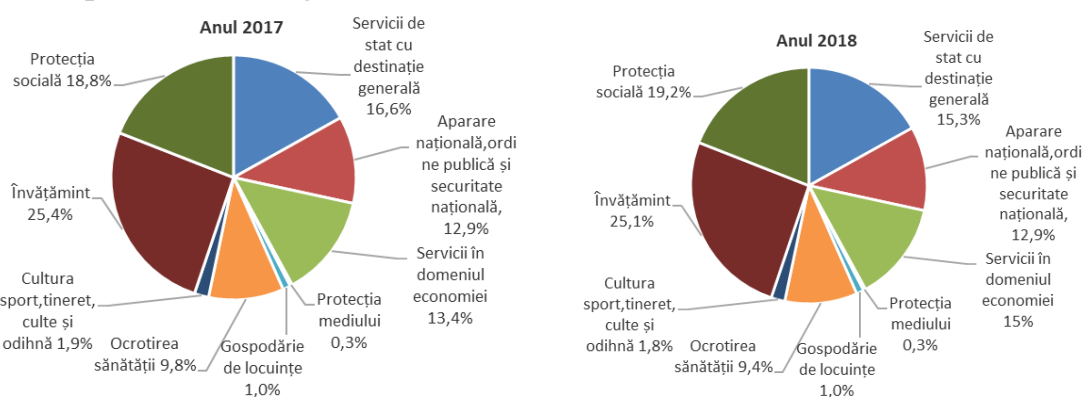
Rezultatele executării cheltuielilor bugetului de stat în anul 2018 în aspect funcțional se prezintă în Anexa nr.5

Reieșind din rezultatele executării bugetului de stat în anul 2018, cele mai considerabile volume de cheltuieli neexecutate se atestă la serviciile în domeniul economiei – 1 653,9 mil. lei (sau 49,8% din totalul cheltuielilor neexecutate), care, practic revin proiectelor finanțate din surse externe –

1404,4 mil. lei (sau 67,6% din cheltuielile neexecutate la proiectele finanțate din surse externe). La serviciile de stat cu destinație generală au rămas neexecutate 512,7 mil. lei (sau 15,4%), dintre care 152,3 mil. lei la proiectele finanțate din surse externe; ocrotirea sănătății – 370,1 mil. lei (sau 11,1%), dintre care 262,0 mil. lei la proiectele finanțate din surse externe; ordinea publică și securitatea națională – 226,1 mil. lei (sau 6,8%), dintre care 82,1 mil. lei la proiectele finanțate din surse externe; în învățământ – 233,5 mil. lei (sau 7,0%), dintre care 80,0 mil. lei la proiectele finanțate din surse externe; protecția socială – 185,8 mil. lei (sau 5,6%); gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale – 87,3 mil. lei (sau 2,6%), dintre care 86,4 mil. lei nu au fost executate la proiectele finanțate din surse externe.

Comparativ cu anul 2017, în anul 2018 au avut loc creșteri la cheltuieli practic în toate domeniile, cele mai semnificative fiind în: domeniul economiei (+21,8%); apărare națională (+13,3%); protecție socială (+11,8%); ordine publică și securitate națională (+8,4%); în învățământ (+8,1%); cultură, sport, tineret, culte și odihnă (+6,3%); ocrotirea sănătății (+5,4%); gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale (+4,4%).

Structura funcțională a cheltuielilor bugetului de stat în anii 2017 – 2018 se prezintă în diagramele care urmează.

În aspect economic, rezultatele executării cheltuielilor bugetului de stat în anul 2018 se prezintă în Anexa nr. 6 .

Din cheltuielile bugetului de stat realizate în anul 2018, circa 49,0% reprezintă cheltuielile pentru programe și servicii finanțate de la bugetul de stat, iar 51,0% reprezintă transferurile către alte bugete și anume:

- transferurile către bugetele locale în sumă de 10 357,4 mil. lei , fiind executate la nivel de 98,9% față din prevederile anuale.

- transferurile către bugetul asigurărilor sociale de stat în sumă de 6670,2 mil. lei, care au fost executate la nivel de 98,7% din prevederi;

- transferurile către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală în sumă de 2 728,0 mil. lei, care au fost executate integral.

În aspectul principalelor categorii de cheltuieli, *cheltuielile de personal* aprobate inițial în sumă de 6 717,2 mil. lei, pe parcursul anului au fost majorate până la 6 750,0 mil. lei și executate în sumă de 6 601,7 mil. lei sau la nivel de 97,8% din prevederi. Factorii principali care au influențat constituirea și executarea cheltuielilor de personal în perioada de raportare au fost modificările structurale operate, majorările salariale implementate, precum și optimizările efectuate în contextul reformei administrației publice centrale.

Numărul de unități reale încadrate în autoritățile/instituțiile finanțate din bugetul de stat a constituit 60 638,3 unități, ce este cu 1 803 unități mai puțin față de indicatorul atins în anul 2017, urmare implementării măsurilor de reformă. Creșterea numărului de unități cu 343,8 posturi a avut loc la grupele funcționale „Aparare națională”(4,5%), „Cultură, sport, tineret, culte și odihnă”(8,6%) și „Invățământ”(0,4%) în contextul realizării Strategiei privind reforma administrației publice pentru anii 2016-2020, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 911 din 25 iulie 2016.

Salariul mediu lunar pentru o unitate de personal în anul 2018, a constituit 7 039,5 lei, cu o creștere de peste 10,7% față de anul 2017.

Informația privind cheltuielile de personal, numărul de unități (posturi), numărul de angajați și salariul mediu lunar în anul 2018, în aspectul grupelor funcționale, se prezintă în Anexa nr.7.

Pentru *bunuri și servicii* au fost aprobate cheltuieli în sumă de 2 213,5 mil. lei, fiind majorate pe parcursul anului până la 2 317,6 mil. lei și executate în sumă de 1 756,1 mil. lei. Nivelul executării a constituit 75,8% din prevederi, rămânând nevalorificate cheltuieli în sumă de 561,5 mil. lei, dintre care 230,5 mil. lei nu au fost valorificate în cadrul proiectelor finanțate din surse externe.

Pentru *plata dobânzilor*, au fost aprobate inițial alocații în sumă de 1819,5 mil. lei, fiind diminuate pe parcursul anului până la 1 509,2 mil. lei și executate la nivel de 99,7% din prevederi.

Cheltuielile pentru *subsidii* au fost aprobate în sumă de 2 885,5 mil. lei, fiind majorate pe parcursul anului până la 4 257,5 mil. lei și executate în sumă de 4 041,9 mil. lei sau la nivel de 94,9% din prevederi.

Cheltuielile pentru *granturi* prevăzute în sumă de 34,8 mil. lei au fost executate la nivel de 61,8% rămânând nevalorificate în sumă de 13,3 mil. lei.

Pentru *prestații sociale* cheltuielile au fost prevăzute în sumă de 370,7 mil. lei și executate în sumă de 342,3 mil. lei sau la nivel de 92,3 % din prevederi.

Alte cheltuieli au fost aprobate în sumă de 2 088,1 mil. lei, fiind majorate pe parcursul anului până la 2 485,7 mil. lei și executate la nivel de 73,1% din prevederi, rămânând nevalorificate mijloace în sumă de 668,0 mil. lei, dintre care 548,6 mil. lei revin proiectelor finanțate din surse externe.

Cheltuielile capitale în bugetul de stat au fost prevăzute inițial în sumă de 6 073,6 mil. lei, diminuate pe parcursul anului până la 5 308,5 mil. lei și executate în sumă de 3 515,5 mil. lei sau la nivel de 66,2% din prevederi. Astfel, au rămas neexecutate cheltuieli capitale în sumă de 1 793,0 mil. lei, dintre care 1056,8 mil. lei sunt cheltuieli pentru *investiții capitale*.

Pentru *investiții capitale*, conform Anexei nr.4 la Legea bugetului de stat pentru anul 2018, au fost aprobate mijloace bănești în sumă de 3 336,7 mil. lei, care pe parcursul anului au fost diminuate cu 1 429,6 mil. lei, constituind 1 907,1 mil. lei și fiind executate în sumă de 850,3 mil. lei sau la nivel de 44,6 % din prevederi.

Comparativ cu anul 2017, în anul 2018 cheltuielile pentru investiții capitale s-au majorat nesemnificativ, cu 25,3 mil. lei sau cu 3,1%.

Nivelul nesatisfăcător de executare a cheltuielilor la acest capitol este condiționat de capacitățile reduse ale autorităților administrației publice centrale de planificare și valorificare a alocațiilor prevăzute pentru investiții capitale.

Analizate în structură, se constată că, din contul resurselor generale și veniturilor colectate ale bugetului pentru finanțarea investițiilor capitale au fost prevăzute 334,1 mil. lei, care au fost executate în sumă de 245,4 mil. lei, sau la nivel de 73,4% din prevederi.

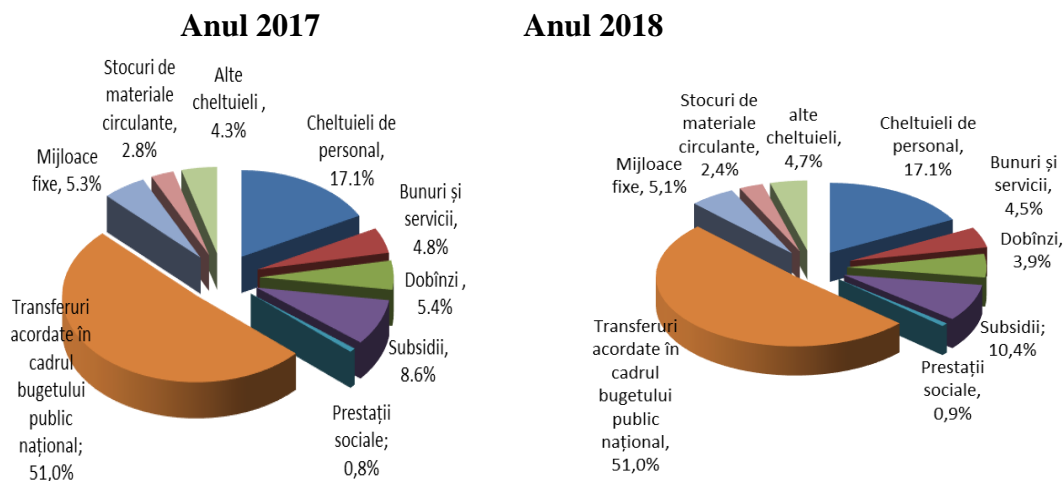
Din contul proiectelor finanțate din surse externe, pentru investiții capitale au fost prevăzute alocații în sumă de 1572,4 mil. lei, care s-au executat în sumă de 604,3 mil. lei sau la nivel de 38,4% din prevederi, cu 29,0 mil. lei sau 5,0% mai mult comparativ cu anul 2017.

Este de menționat faptul că, cea mai mare parte a mijloacelor bugetare destinate investițiilor capitale a fost orientată spre finanțarea obiectivelor în curs de execuție. În Anexa nr.4 la legea bugetară anuală inițial au fost incluse 61 de obiective de investiții capitale, din care 11 au fost obiective noi. La rectificarea bugetului de stat pentru anul 2018, numărul total al obiectivelor s-a redus până la 60 de obiective, din care 8 obiective noi.

În aspect funcțional, se remarcă că, din totalul alocațiilor executate, 85,9% au fost concentrate în 5 grupe funcționale: „Învățământ” – 25,1% (9730,8 mil. lei); „Protecție socială” – 19,2% (7436,1 mil. lei); „Servicii de stat cu destinație generală” – 15,3% (5926,9 mil. lei); „Servicii în domeniul economiei” – 15,0% (5807,6 mil. lei); „Ordine publică și securitate națională” – 11,3 % (4357,6 mil. lei), iar 14,1% revin următoarelor grupe funcționale:

„Ocrotirea sănătății” – 9,4% (3646,0 mil.lei); „Cultură, sport, tineret, culte și odihnă” – 1,8% (700,2 mil.lei); „Apărarea națională ” –1,6% (631,7 mil.lei); „Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale”–1,0% (371,9 mil.lei) și „Protecția mediului” – 0,3% (99,5 mil.lei).

Structura economică a cheltuielilor bugetului de stat în anii 2017-2018 se prezintă în diagramele care urmează.

Datele din diagramele de mai sus denotă că cele mai esențiale majorări ale ponderii în total sunt înregistrate la cheltuielile pentru subsidii cu 1,8 p.p și pentru alte cheltuieli cu 0,4 p.p., iar cele mai majore diminuări ale ponderii se atestă la cheltuielile pentru dobânzi cu 1,5 p.p. și pentru stocuri de materiale cu 0,4 p.p.

4.3 Datoria de stat și serviciul acesteia

În conformitate cu Legea bugetului de stat pentru anul 2018, a fost aprobat inițial plafonul datoriei de stat în sumă de 61 729,5 mil. lei. Ulterior, această sumă a fost precizată și a constituit 56 976,5 mil. lei.

La situația din 31 decembrie 2018, soldul datoriei de stat a constituit 52 012,5 mil.lei, fiind compus din 1 689,0 mil. dolari SUA (echivalentul a 28 954,0 mil. lei) datorie de stat externă și 23 058,6 mil.lei datorie de stat internă, înregistrând o majorare comparativ cu sfârșitul anului 2017 de 352,2 mil.lei sau cu 0,7%.

Soldul datoriei de stat s-a majorat față de sfârșitul anului 2017, fiind influențat în special de majorarea datoriei de stat interne.

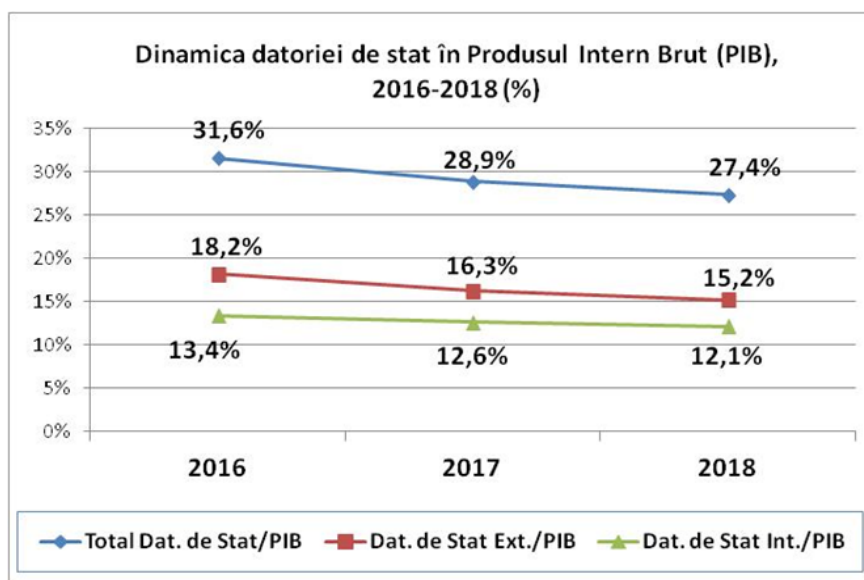
Modificarea datoriei de stat interne în anul 2018 s-a produs din contul *emisiunii nete a VMS* pe piața primară în sumă de 690,0 mil. lei, inclusiv pentru completarea rezervei de lichidități în sumă de 90,0 mil. lei și

răscumpărării VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat în sumă de 210,0 mil. lei.

Soldul datoriei de stat externe exprimat în lei s-a majorat cu 71,8 mil. lei sau cu 0,2% ca urmare a deprecierei monedei naționale față de dolarul SUA.

Informația privind soldul datoriei externe pe creditori în anii 2016-2018 se prezintă în Anexa 8.

Ponderea datoriei de stat în PIB, la situația din 31 decembrie 2018, a constituit 27,4%, înregistrând o diminuare în raport cu situația de la sfârșitul anului 2017 cu 1,5 p.p.

Pentru *serviciul datoriei de stat* au fost aprobate alocații în sumă de 1819,5 mil. lei, care au fost diminuate pe parcurs cu 310,3 mil. lei și au atins suma de 1509,2 mil. lei, fiind executate în sumă de 1504,8 mil. lei sau la nivel de 99,7 % din prevederi.

În comparație cu anul 2017 se atestă o reducere a cheltuielilor în cauză cu 424,2 mil. lei sau cu 22,0 %, influențată de diminuarea cheltuielilor aferente serviciul datoriei de stat interne.

Diminuarea cheltuielilor pentru serviciul datoriei de stat interne cu 445,8 mil lei se datorează în mare parte deservirii pe parcursul anului 2018 a VMS emise pe piața primară la costuri mai mici comparativ cu anul 2017 (rata nominală medie ponderată a dobânzii pentru VMS răscumpărate în anul 2018 a constituit circa 5,97%, fiind de 1,9 ori mai mică comparativ cu anul 2017). Totodată, cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat externe s-au majorat cu 21,6 mil. lei sau 6,0%, fapt ce se justifică în mare măsură prin fluctuația ratei variabile pe piețele internaționale.

Garanțiile de stat

Conform Legii bugetului de stat pentru anul 2018 soldul garanțiilor de stat externe va constitui zero lei, iar soldul garanțiilor de stat interne nu va depăși 1000,0 milioane de lei.

În conformitate cu Legea nr.293/2017 privind unele măsuri în vederea implementării Programului de stat „Prima casă” și Hotărârea Guvernului nr.202/2018 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de implementare a Programului de stat „Prima casă” în luna martie 2018 a fost lansat Programul de stat „Prima casă”. Implementarea acestui program este realizat prin intermediul Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM), delegată să emită garanții în numele și pe contul statului, în favoarea băncilor care acordă credite persoanelor fizice pentru procurarea unei locuințe, în limita plafoanelor aprobate anual de către Parlament pentru acest scop. Creditele bancare acordate în cadrul Programului sunt garantate de către stat în mărime de 50% din soldul creditului.

În perioada martie – decembrie 2018 în cadrul Programului de către ODIMM au fost emise 1122 garanții de stat în suma totală de 266,9 mil. lei în favoarea următoarelor bănci comerciale: BC ”Moldova-Agroindbank” S.A., BC ”Moldindconbank” S.A., BC ”Victoriabank” S.A., BC ”Mobiasbancă-Groupe Societe Generale” S.A. și BC ”Eximbank” S.A.

La 31 decembrie 2018 soldul creditelor garantate acordate în cadrul Programului a constituit 258,3 mil. lei.

4.4 Soldul bugetar al bugetului de stat

Bugetul de stat pe anul 2018 inițial a fost aprobat cu un sold bugetar (deficit) în sumă de 4 713,9 mil. lei, sau 2,9% din PIB. Din această sumă, 3 617,9 mil. lei sau 76,7% a revenit deficitului proiectelor finanțate din surse externe.

Modificările operate pe parcursul anului 2018 la partea de venituri și cheltuieli a bugetului de stat s-au soldat cu majorarea deficitului aprobat a bugetului de stat cu 348,6 mil. lei, în sumă nominală constituind 5 062,5 mil. lei, dintre care 2 420,7 mil. lei deficit pe proiecte finanțate din surse externe.

Ca pondere în PIB, deficitul de casă a bugetului a fost estimat în mărime de 3,1% (conform Legii nr. 101/2018), comparativ cu 2,9% aprobat. Totodată, acest nivel al deficitului nu a afectat regula fiscală stabilită în art.15 al Legii nr.181/2014, cu aplicarea derogării.

Modificarea soldului bugetar (deficit) a fost efectuată din contul majorării veniturilor la componenta de bază și păstrarea în vizor a cheltuielilor capitale din contul cheltuielilor de bază.

Totodată, a fost modificată structura surselor de finanțare a deficitului, ca urmare a schimbărilor, parvenite în special la intrările de împrumuturi externe. Aceste schimbări au avut impact asupra volumelor de emisiune a VMS pe piața primară și crearea unei rezerve de lichidități, pentru asigurarea necesităților de finanțare a deficitului.

Concomitent, au fost reestimate resursele *proiectelor finanțate din surse externe*, deficitul pe această componentă a bugetului de stat fiind în scădere cu 1 197,2 mil. lei, iar la componenta de bază se majorează cu 1 545,8 mil.lei.

Sursele de finanțare a deficitului bugetului de stat se prezintă în următorul tabel, (*mil.lei*):

mil.lei

	2018 aprobat			2018 precizat		
	Bugetul de stat, total	componenta de baza	proiecte finantate din surse externe	Bugetul de stat, total	componenta de baza	proiecte finantate din surse externe
Total surse de finantare	4713,9	1096,0	3617,9	5062,5	2641,8	2420,7
Active financiare (4)	-11,7	1243,0	-1254,7	180,3	1409,9	-1229,6
<i>Creante interne (41)</i>	<i>961,0</i>	<i>961,0</i>		<i>1204,2</i>	<i>1204,2</i>	
<i>dintre care: actiuni si alte forme de participare in capital in interiorul tarii (venituri din privatizare) (415)</i>	<i>261,0</i>	<i>261,0</i>		<i>173,7</i>	<i>173,7</i>	
<i>alte creante ale bugetului (418)</i>	<i>700,0</i>	<i>700,0</i>		<i>1030,5</i>	<i>1030,5</i>	
<i>Imprumuturi recreditate interne intre bugete (46)</i>	<i>41,6</i>	<i>41,6</i>		<i>40,5</i>	<i>40,5</i>	
<i>Imprumuturi recreditate interne institutiilor financiare si nefinanciare (47)</i>	<i>-1015,2</i>	<i>239,5</i>	<i>-1254,7</i>	<i>-1065,3</i>	<i>164,3</i>	<i>-1229,6</i>
<i>creante externe (48)</i>	<i>0,9</i>	<i>0,9</i>		<i>0,9</i>	<i>0,9</i>	
Datorii (5)	5143,6	438,3	4705,3	4966,6	1581,8	3384,8
<i>Datorii interne (51)</i>	<i>-260,0</i>	<i>-260,0</i>		<i>1831,1</i>	<i>1831,1</i>	
<i>dintre care: Valori mobiliare de stat emise pe piata primara (5131)</i>				<i>600,0</i>	<i>600,0</i>	
<i>Valori mobiliare de stat emise in alte scopuri(5134)</i>	<i>-210,0</i>	<i>-210,0</i>		<i>1281,1</i>	<i>1281,1</i>	
<i>garanții de stat interne (514)</i>	<i>-50,0</i>	<i>-50,0</i>		<i>-50,0</i>	<i>-50,0</i>	
<i>Imprumuturi externe (59)</i>	<i>5403,6</i>	<i>698,3</i>	<i>4705,3</i>	<i>3135,5</i>	<i>-249,3</i>	<i>3384,8</i>
<i>primirea imprumuturilor</i>	<i>7713,7</i>	<i>3008,4</i>	<i>4705,3</i>	<i>5343,9</i>	<i>1959,1</i>	<i>3384,8</i>
<i>rambursarea imprumuturilor</i>	<i>-2310,1</i>	<i>-2310,1</i>		<i>-2208,4</i>	<i>-2208,4</i>	
Modificarea soldului de mijloace banesti (9)	-418,0	-585,3	167,3	-84,4	-349,9	265,5

Principalele modificări la sursele de finanțare a deficitului bugetului de stat se prezintă după cum urmează:

- la active financiare suma totală a fost majorată cu *192,0 mil.lei*, inclusiv din contul:

- *majorării procurării acțiunilor și altor forme de participare în capitalul social în interiorul țării* (reducerea sumei pentru participarea în capitalul social al ÎS “Calea Ferată din Moldova” cu 46,2 mil.lei, alocarea sumei de 102,0 mil.lei în calitate de aport SRL “Arena Națională”, majorarea capitalului social ÎS „Palatul Republicii” – 19,5 mil.lei, ÎS “Pensiunea din Holercani” – 11,95 mil.lei) – *87,25 mil.lei*;

- *majorarea altor creanțe ale bugetului* (rambursarea mijloacelor bugetare din anii precedenți) – *330,5 mil.lei*;

- *micșorării cu 51,3 mil.lei a sumelor destinate rambursării împrumuturilor recreditate* (reducerea sumelor aprobate la împrumuturi recreditare interne între bugete cu 1,1 mil.lei, creanțe externe cu 0,1 mil.lei, iar la împrumuturi recreditate interne instituțiilor financiare și nefinanciare suma a fost majorată cu 50,1 mil.lei). Această micșorare este condiționată de fluctuația de curs valutar, situația economico - financiară dificilă a beneficiarilor recreditați, precum și modificarea graficilor de rambursare ca urmare a reeșalonării datoriilor.

- la datorii, suma totală a fost redusă cu *177,0 mil.lei*:

- sursa de finanțare, din contul datoriei interne, a fost majorată cu *2091,1 mil.lei*. Majorarea a fost produsă din contul *emisiunii valorilor mobiliare de stat pe piața primară* în sumă de *600,0 mil. lei*, reieșind din reestimarea intrărilor de împrumuturi externe și pentru asigurarea necesităților de finanțare a deficitului. De asemenea a fost menținut plafonul de completare a rezervei de lichiditate (în caz de necesitate), creată în anul 2017, pînă la suma de 2000,0 mil.lei (în anul 2018 – 1 491,1 mil.lei)

- sursa de finanțare, din contul datoriei externe, a fost micșorată cu *2 268,1 mil.lei*.

Finanțarea externă a fost redusă cu 2 369,8 mil. lei, respectiv cu 1049,3 mil. lei din contul împrumuturilor pentru susținerea bugetului și 1 320,5 mil. lei din contul împrumuturilor destinate proiectelor finanțate din surse externe. Din suma totală a împrumuturilor pentru suport bugetar a fost exclusă asistența macrofinanciară din partea UE tranșa III în sumă de 414,0 mil. lei, suportul bugetar oferit de Banca Mondială pentru reforma educației în sumă de 31,2 mil. lei și DPO tranșa II în valoare de 555,9 mil. lei. Din suma totală a împrumuturilor pentru proiecte finanțate din surse externe au fost reduse intrările pe următoarele proiecte majore: Construcția penitenciarului din Chișinău – 111,5 mil.lei, Reabilitarea rețelelor electrice – 91,4 mil.lei,

Construcția Sălii polivalente – 200,0 mil.lei (Hotărîrea Guvernului nr.407 din 25.04.2018), IFAD VII – 52,2 mil.lei, Proiectul de susținere a programului în sectorul drumurilor finanțat din împrumuturile Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Băncii Europene de Investiții și din granturile Comisiei Europene, din motivul rezilierii contractelor, semnate anterior cu companiile de construcție a drumurilor, urmare a nerespectării condițiilor contractuale – a fost redus cu 852,4 mil.lei. Totodată a fost propusă realocarea cheltuielilor neexecutate pentru alte programe din sectorul infrastructurii drumurilor din contul resurselor generale. De asemenea, toate intrările de împrumuturi au fost reestimate la cursul de schimb actualizat.

Sumele destinate *rambursării împrumuturilor externe* în urma precizării termenelor de rambursare și a fluctuației cursului de schimb au fost reduse cu 101,7 mil. lei față de suma aprobată în buget.

Sursele de finanțare ale bugetului de stat se prezintă în Formularul 1.

Execuția bugetului de stat la situația din 31 decembrie 2018 s-a încheiat cu un sold bugetar (deficit) în sumă de 2 275,6 mil. lei. Comparativ cu 31 decembrie 2017 soldul bugetar s-a majorat cu 48,6%, iar în valori absolute cu 743,9 mil. lei. Soldul bugetar (deficitul) pe anul 2018 comparativ cu anul 2017 și ponderea acestuia în PIB se prezintă în următorul tabel:

mil.lei

	Executat		Ponderea în PIB	
	2017	2018	2017	2018
Deficit	-1 531,7	-2 275,6	-0,86%	-1,2%
PIB	178 881	190 016		

Surse de finanțare a soldului bugetar (deficitului) au fost următoarele:

- Active financiare în sumă de 670,0 mil.lei, inclusiv:

- *creanțe interne* în sumă de 1 176,9 mil.lei, dintre care procurarea cotei părți în capitalul social în sumă de 211,7 mil. lei, venituri din privatizarea bunurilor proprietate publică de stat în sumă de 350,4 mil. lei;

În temeiul art.54¹ din Legea nr. 121/2007 și al art.36 alin (1) lit. a) și art.67 alin (4¹) din Legea nr. 181/2014, conform Hotărîrii Guvernului nr. 591 din 21.06.2018 cu privire la cumpărarea și deetizarea acțiunilor nou-emise de banca de importanța sistemică B.C ”Moldova Agroindbank” S.A a fost aprobată cumpărarea de către Agenția Proprietății Publice în numele Guvernului a acțiunilor nou-emise de bancă de importanță sistemică B.C ”Moldova Agroindbank” S.A în valoare de 450,0 mil.lei. Agenția Proprietății Publice a vîndut pe piața reglementară acest pachet de acțiuni în sumă de 451,5 mil.lei;

- *alte creanțe interne* în sumă de 1 036,8 mil.lei, inclusiv din:

- *alte creanțe interne* transferate în bugetul de stat de băncile care se află în proces de lichidare în sumă de 679,1 mil. lei, inclusiv BC “Investprivatbank” SA – 0,3 mil. lei, “Banca de Economii” SA, “Banca Socială” SA și BC “Unibank” SA – 678,8 mil. lei. La situația din 31 decembrie 2018, datoria băncilor în proces de lichidare față de Ministerul Finanțelor a constituit 12 729,8 mil. lei, dintre care: BC „Investprivatbank” S.A. – 358,0 mil. lei; „Banca de Economii” S.A. – 8 400,5 mil. lei; BC „Banca Socială” S.A – 2 130,5 mil. lei; BC „Unibank” S.A – 1 840,8 mil. lei;

- *rambursarea mijloacelor bugetare din anii precedenți* la buget de către autorități/instituții bugetare în sumă de 357,6 mil.lei, dintre care 330,5 mil.lei restituite de către CNAS conform prevederilor art.70 alin (5) din Legea nr. 181/2014;

- diferența de curs valutar în suma negativă de 82,2 mil.lei;
- împrumuturi recreditate între bugetul de stat și bugetele locale în sumă de 32,0 mil.lei ;
- împrumuturi recreditate interne instituțiilor financiare și nefinanciare în sumă negativă 459,5 mil.lei dintre care pentru proiecte finanțate din surse externe în sumă de 610,5 mil.lei;
- creanțe externe în sumă de 2,8 mil.lei.
- Datorii în sumă de 991,6 mil.lei inclusiv
 - datorii interne în sumă de 403,8 mil.lei, dintre care: finanțarea internă din contul emisiunii VMS pe piața primară în sumă de 600,0 mil. lei, VMS emise pentru crearea unei rezerve de lichidități – 90,0 mil. lei, răscumpărarea VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat în sumă de 210,0 mil. lei. În conformitate cu Legea nr. 293/2017 și Hotărîrea Guvernului nr. 202/2018 pentru implementarea pe parcursul anului 2018 Programului de stat ”Prima casa” garanțiile de stat în sumă de 50,0 mil.lei nu au fost activate.

➤ *intrări din împrumuturi externe (net)*– 587,8 mil. lei

În anul 2018 au avut loc intrări de împrumuturi externe în sumă totală de 2 461,2 mil. lei (144,8 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o executare de 46,1% față de suma precizată pe an, și care după destinația lor sunt:

- pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe – 1 642,7 mil. lei (95,9 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă 66,7% din sumă totală de intrări din împrumuturi de stat externe și o executare de 48,5% față de suma precizată pe an;

- pentru susținerea bugetului de stat – 818,4 mil. lei (48,9 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă 33,3% din sumă totală de intrări din împrumuturi și o executare de 41,8% față de suma rectificată pe an.

Pe parcursul anului 2018, față de creditorii externi au fost onorate obligațiunile în sumă de 1 873,4 mil. lei (echivalentul a 111,9 mil. dolari SUA).

La finele anului 2018, soldurile la conturile bugetului de stat au constituit 4 299,1 mil. lei dintre care soldurile pe componenta de bază 3 156,7 mil. lei, inclusiv rezerva de lichidități – 598,9 mil. lei și soldurile proiectelor finanțate din surse externe – 1 142,4 mil. lei.

4.5 Cheltuielile în cadrul grupelor funcționale principale

4.5.1. Servicii de stat cu destinație generală

Pentru anul 2018, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 6361,0 mil. lei, care pe parcursul anului au fost majorate cu 78,6 mil. lei, constituind 6439,6 mil. lei sau 15,3% din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 5926,9 mil. lei sau la nivel de 92,0% din prevederi, dintre care cheltuielile în cadrul proiectelor finanțate din surse externe au fost realizate la nivel de 19,7% din prevederi.

Datele privind executarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelul următor.

	2017 executat	2018						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2017	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	5896.5	6361.0	6439.6	5926.9	-512.7	92.0	30.4	100.5
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>16.6</i>	<i>15.4</i>	<i>15.3</i>	<i>15.3</i>	<i>-0.01</i>		<i>-1.3</i>	
Cheltuieli curente	5547.8	6217.8	6098.8	5676.8	-422.0	93.1	129.0	102.3
Cheltuieli capitale	348.7	143.2	340.8	250.1	-90.7	73.4	-98.6	71.7
Resurse, total	5896.5	6361.0	6439.6	5926.9	-512.7	92.0	30.4	100.5
<i>inclusiv:</i>								
resurse generale	5667.7	6025.4	6079.0	5756.4	-322.6	94.7	88.7	101.6
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	28.6	166.3	189.7	37.4	-152.3	19.7	8.8	130.8
venituri colectate	200.2	169.3	170.9	133.1	-37.8	77.9	-67.1	66.5

Cheltuielile realizate în anul 2018 sunt în creștere față de anul 2017 cu 30,4 mil. lei sau cu 0,5%. Totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 512,7 mil. lei, sau 8,0 % din total, care practic sunt la nivelul acestora din anul 2017 (554,4 mil. lei). În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 422,0 mil. lei și cheltuieli capitale în sumă de 90,7 mil. lei. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 152,3 mil. lei.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate preponderent din resurse generale 97,1%, proiectelor finanțate din surse externe și veniturilor colectate din prestarea serviciilor contra plată le revine, respectiv, 0,6% și 2,3% din total.

În aspectul autorităților publice, cele mai joase nivele de executare a cheltuielilor se atestă la Cancelaria de Stat (69,9%), Consiliul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (73,3%), Autoritatea Națională de Integritate (82,4%).

Transferurile către bugetele locale, reflectate la grupa respectivă de cheltuieli au fost executate în sumă totală de 1672,8 mil. lei ce constituie 99,1% din prevederi.

Cheltuielile prevăzute pentru *serviciul datoriei de stat* în sumă de 1509,2 mil. lei au fost executate la nivel de 99,7% din prevederi.

Pentru *activități de reintegrare a țării*, mijloacele bugetare prevăzute în sumă de 15,0 mil. lei au fost integral repartizate autorităților administrației publice centrale și locale, conform Programului activităților de reintegrare a țării pentru anul 2018, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.400 din 25 aprilie 2018, fiind executate în sumă de 13,0 mil. lei, sau la nivel de 86,7%.

Pentru implementarea *Strategiei de reformă a administrației publice* (inclusiv cheltuieli de personal) în buget au fost aprobate alocații în sumă de 35,0 mil. lei, care prin Legea cu privire la acordarea suportului unic unor beneficiari de pensii și alocații sociale de stat nr.313 din 30 noiembrie 2018, au fost precizate în sumă de 20,0 mil. lei. Pe parcursul anului, conform hotărârilor Guvernului, au fost repartizate autorităților mijloace financiare în sumă de 14,7 mil. lei, inclusiv:

- 10,1 mil. lei prin Hotărârea Guvernului nr.628 din 14 iulie 2018 cu privire la repartizarea mijloacelor financiare, în vederea acoperirii cheltuielilor de disponibilizare ca urmare a reorganizării structurale a autorităților;

- 1,7 mil. lei prin Hotărârea Guvernului nr.583 din 20 iulie 2018 cu privire la repartizarea mijloacelor financiare, în vederea acoperirii cheltuielilor legate de reorganizarea fondurilor de susținere socială a populației municipiului Chișinău și UTA Găgăuzia și de lichidarea Fondului de susținere socială a populației municipiului Bălți;

- 0,7 mil. lei prin Hotărârea Guvernului nr.454 din 16 mai 2018 cu privire la reorganizarea Agenției Naționale Asistență Socială, în vederea acoperirii cheltuielilor de disponibilizare ca urmare a reorganizării structurale a Agenției prin fuziune (absorbție) cu Fondul republican de susținere socială a populației;

- 2,0 mil. lei prin Hotărârea Guvernului nr.1017 din 17 octombrie 2018 privind redistribuirea unor alocații aprobate prin Legea bugetului de stat pentru anul 2018 nr.289 din 15 decembrie 2017;

- 0,2 mil. lei prin Hotărârea Guvernului nr.1259 din 19 decembrie 2018 cu privire la repartizarea mijloacelor financiare, în vederea acoperirii cheltuielilor de disponibilizare ca urmare a reorganizării structurale a Agenției de Investiții.

Mijloacele bugetare în sumă de 113,2 mil. lei prevăzute pentru a fi repartizate unor *autorități/instituții publice la autogestiune* (ANTA, AGPI, Autoritatea Aeronautică Civilă), ca urmare a modificării statutului lor, au rămas neexecutate, din cauza nepreluării acestora la buget pe parcursul anului 2018.

Pentru *fondurile de urgență ale Guvernului* au fost aprobate inițial alocații în sumă totală de 70,0 mil. lei, dintre care 50,0 mil. lei pentru fondul de rezervă și 20,0 mil. lei pentru fondul de intervenție. Pe parcursul anului, alocațiile respective au fost majorate, atingând sumele de 99,0 mil. lei pentru fondul de rezervă și 40,0 mil. lei pentru fondul de intervenție.

Conform deciziilor emise de Guvern, din *fondul de rezervă* au fost repartizate 75,7 mil. lei, care au fost executate în sumă de 72,7 mil. lei sau la nivel de 96,1%, iar din *fondul de intervenție* au fost repartizate 15,9 mil. lei, fiind executate în sumă de 14,4 mil. lei sau la nivel de 90,4%.

Direcțiile principale de utilizare a mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului în anul 2018 sunt grupate în tabelul ce urmează.

Denumirea măsurii	Repartizat conform deciziilor Guvernului		Finanțat	
	Suma (mii lei)	Ponderea în suma totală (%)	Suma (mii lei)	Ponderea în suma totală (%)
Executarea hotărârilor arbitrale, plata onorariilor de audit, avocatură și pentru reprezentarea intereselor Guvernului Republicii Moldova în instanțele internaționale.	40125,0	53,0	38801,7	53,3
Plăți directe proprietarilor de terenuri agricole amplasate după traseul Rîbnița-Tiraspol.	15973,0	21,1	15294,6	21,0
Plățile aferente delegării a trei juriști secunzi pentru participarea la lucrările Grefei CEDO.	3491,6	4,6	2577,4	3,5
Cheltuieli aferente procurării acțiunilor nou-emise de banca de importanță sistemică B.C. "Moldova Agroindbank" S.A.	1500,0	2,0	1500,0	2,1
Cheltuieli aferente delegațiilor oficiale, primirii delegațiilor străine.	1363,0	1,8	1362,7	1,9
Alte scopuri	13216,6	17,5	13208,1	18,2
TOTAL	75669,2	100,0	72744,5	100,0

Repartizarea mijloacelor fondurilor de urgență al Guvernului pe beneficiari, scopuri și măsuri, precum și finanțarea efectivă a acestora este reflectată detaliat în Anexa nr.10 „Informația privind repartizarea și utilizarea mijloacelor fondului de rezervă al Guvernului în anul 2018” și

Anexa nr.11 „Informația privind repartizarea și utilizarea mijloacelor fondului de intervenție al Guvernului în anul 2018”.

Pe parcursul anului 2018, din *fondul de rezervă* al Guvernului pentru grupa dată au fost utilizate mijloace financiare în sumă de 46,6 mil. lei, dintre care 30,9 mil.lei la „Acțiuni generale” pentru executarea hotărârilor arbitrale și 15,7 mil.lei pentru transferuri către bugetele locale. Totodată, din fondul de intervenție al Guvernului, au fost utilizate mijloace financiare în sumă de 12,8 mil.lei, dintre care 8,5 mil.lei constituie transferurile către bugetele locale.

Pentru implementarea acțiunilor în cadrul *proiectelor cu finanțare externă* la grupa respectivă au fost aprobate inițial alocații în sumă de 166,3 mil.lei, majorate pe parcursul anului până la 189,7 mil. lei și executate în sumă de 37,4 mil. lei sau la nivel de 19,7% din care pe proiecte:

1. Proiectul „Consolidarea guvernantei parlamentare în Republica Moldova”, cheltuielile au fost executate în sumă de 1,0 mil. lei sau 61,2% din prevederi. Nu a fost necesară debursarea integrală conform prevederilor anuale în sumă de 1,6 mil. lei, dat fiind că, unele activități planificate inițial au fost anulate din lipsa necesității (vizita de studiu achitată integral de organizatori), iar alte activități au fost anulate în rezultatul procedurilor de achiziții repetate, datorită costurilor exagerate sau din lipsa participanților (potențiali prestatori de servicii).

2. Proiectul „Suport pentru Secretariatul tehnic comun a Programului Operational Comun Romania-Republica Moldova”, au fost realizate acțiuni în sumă de 1,1 mil.lei, ce reprezintă 33,5% din prevederile anuale. Conform Contractului de servicii pentru acțiunile externe ale UE pentru POC Ro-Md 2014-2020 din 21.03.2018 a fost planificată asistență tehnică în 2 tranșe, fiind realizată doar prima tranșă la 03.09.2018.

3. Proiectul „Dezvoltarea capacităților antreprenoriale ale diasporei Republicii Moldova”, a fost realizat în volum de 1,0 mil.lei sau 65,9% din prevederi din cauza ne debursării ultimei tranșe.

4. Proiectul „IMPEFO – îmbunătățirea cooperării transfrontaliere între Republica Moldova și România privind produsele petroliere și alimentare (Laboratorul vamal)”, au fost prevăzute alocații în volum de 2,1 mil. lei destinate îmbunătățirii activității Laboratorului Vamal. Mijloacele financiare nu au fost valorificate din cauza necesității de organizare a licitației repetate și contractării întârziate a bunurilor.

5. „Proiectul de modernizare a administrării fiscale (TAMP)”, cheltuielile au fost realizate în sumă de 11,3 mil. lei sau 65,7% din alocațiile precizate. Se menționează, că întârzierea în valorificarea surselor precizate a avut loc din motive obiective, urmare efectuării studiului de fezabilitate acțiunile proiectului au fost replanificate pentru anul 2019.

6. Proiectul „Reabilitarea și modernizarea posturilor vamale de la frontiera moldo-română”, în scopul modernizării și construcției posturilor vamale Giurgiulești, Leușeni și Sculeni au fost prevăzute surse externe în volum de 22,8 mil.lei. Lucrările de modernizare n-au fost executate din cauza nesemnării contractului de finanțare cu donatorul extern (UE).

7. Proiectul „Consolidarea sistemului statistic” a fost realizat integral în sumă de 0,2 mil.lei sau 100%.

8. Proiectul „Consolidarea cadrului instituțional al RM în domeniul migrației și dezvoltării”, cheltuielile au fost realizate în sumă de 3,7 mil.lei sau 95,5% din sursele precizate, pentru realizarea campaniei de informare cu privire la programele guvernamentale de suport a migrațiilor.

9. Proiectul „Modernizarea Serviciilor Guvernamentale”, cheltuielile au fost realizate în sumă de 8,5 mil. lei sau 9,7% din sursele precizate, din cauza demarării tardive a proiectului, care urmează a fi implementat până în anul 2022.

10. Proiectul Regional „Ecologizarea economiei în vecinătatea Estică (EaP-GreenN)” a fost gestionat și încheiat de Agenția Achiziții Publice, cheltuielile au fost realizate în sumă de 0,1 mil. lei sau 59,8% din sursele precizate.

11. Pentru Proiectul „Suport în dezvoltarea unui sistem de raportare digital cu privire la finanțarea partidelor politice”, cheltuielile au fost realizate integral în sumă de 0,1 mil.lei. Mijloacele financiare au fost utilizate în scopul elaborării unui studiu privind dezvoltarea raportării digitale privind utilizarea de către partidele politice a mijloacelor alocate de la bugetul de stat.

12. Proiectul „Consolidarea democrației în Republica Moldova prin alegeri incluzive și transparente”, a fost demarat în scopul realizării campaniei de educație civică „Particip, învață, decid”. Prevederile anuale au fost realizate integral în sumă de 1,5 mil.lei.

13. Proiectul „Finanțarea politică cu integritate”, acțiunile au fost realizate în sumă de 0,5 mil.lei sau 37,5% din prevederile anuale.

14. Proiectul „Instruirea electorală-SMART”, acțiunile au fost realizate la nivel de 8,8%.

15. Proiectul „Seminare de sensibilizare a influențelor”, cheltuielile au fost executate în sumă de 0,2 mil.lei sau 96,1%.

16. Proiectul „Consolidarea capacităților Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral” a fost realizat în sumă de 0,1 mil.lei sau 96,1%.

17. Proiectul „Creșterea transparenței și optimizarea activității organelor electorale inferioare”, cheltuielile au fost executate în sumă de 0,3 mil.lei sau 79,9%.

4.5.2. Apărare națională

Pentru anul 2018, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 617,0 mil.lei, care pe parcursul anului au fost majorate cu 22,7 mil.lei, constituind 639,7 mil.lei sau 1,5 % din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 631,7 mil. lei sau la nivel de 98,7 % din prevederi, dintre care cheltuielile în cadrul proiectelor finanțate din surse externe au fost realizate la nivel de 56,5 % din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelul următor.

	2017 executat	2018						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2017	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	557.4	617.0	639.7	631.7	-8.0	98.7	74.3	113.3
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>1.6</i>	<i>1.5</i>	<i>1.5</i>	<i>1.6</i>	<i>0.1</i>		<i>0.1</i>	
Cheltuieli curente	537.8	585.4	583.7	576.1	-7.6	98.7	38.3	107.1
Cheltuieli capitale	19.6	31.6	56.0	55.6	-0.4	99.3	36.0	283.7
Resurse, total	557.4	617.0	639.7	631.7	-8.0	98.7	74.3	113.3
<i>inclusiv:</i>								
resurse generale	522.5	575.1	597.9	597.3	-0.6	99.9	74.8	114.3
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	3.6	8.5	8.5	4.8	-3.7	56.5	1.2	133.3
venituri colectate	31.3	33.4	33.3	29.6	-3.7	88.9	-1.7	94.6

Cheltuielile realizate în anul 2018 sunt în creștere față de anul 2017 cu 74,3 mil. lei sau cu 13,3%. Totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 8,0 mil. lei, care practic sunt la nivelul acestora din anul 2017 (10,1 mil.lei). În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 7,6 mil. lei și cheltuieli capitale în sumă de 0,4 mil. lei. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 3,7 mil.lei.

Principalele cauze a nevalorificării alocațiilor sunt rezilierea contractelor cu unii agenți economici din cauza neîndeplinirii obligațiilor contractuale și a termenul limitat de înregistrare a contractelor în partea ce ține de procurarea de bunuri și servicii.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate preponderent din resurse generale 94,5%, proiectelor finanțate din surse externe și veniturilor colectate din prestarea serviciilor contra plată le revine, respectiv, 0,8% și 4,7% din total.

Prioritățile principale de politici în anul 2018 în domeniul apărării au fost următoarele:

- consolidarea, dezvoltarea și modernizarea capacității de apărare;

- creșterea și menținerea contribuției Republicii Moldova la misiunile și operațiile internaționale cu privire la consolidarea păcii;
- reparația și modernizarea infrastructurii și a bunurilor imobile;
- profesionalizarea Armatei naționale;
- îmbunătățirea pachetului social pentru militarii prin contract.

Pe parcursul anului 2018 în cadrul Ministerului Apărării s-au implementat 2 proiecte finanțate din surse externe, intrările la acestea fiind sub formă de granturi.

Proiectul „Cooperarea cu SUA” activitățile căruia țin de participarea militarilor la exercițiile militare organizate de armata SUA, pentru care în buget au fost aprobate alocații în sumă de 7,0 mil. lei, fiind valorificate în sumă de 3,7 mil. lei.

Proiectul „Cooperarea cu NATO”, care prevede participarea militarilor Armatei Naționale la exerciții militare organizate de către Organizația Atlanticului de Nord. Pentru desfășurarea activităților din cadrul proiectului, au fost prevăzute alocații în sumă de 1,5 mil. lei, care s-au valorificat în sumă de 1,1 mil. lei.

Neexecutarea integrală a cheltuielilor în cadrul proiectelor finanțate din surse externe a fost cauzată de neparticiparea la unele exerciții militare internaționale planificate inițial.

Pentru grupa dată, conform Hotărârii Guvernului nr.400 din 25 aprilie 2018 „Cu privire la aprobarea Programului activităților de reintegrare a țării pentru anul 2018” au fost repartizate 0,2 mil. lei pentru asigurarea bunei desfășurări a activității Comisiei Unificate de Control, care au fost valorificate integral.

4.5.3. Ordine publică și securitate națională

Pentru anul 2018, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 4444,1 mil.lei, care pe parcursul anului au fost majorate cu 139,6 mil.lei, constituind 4583,7 mil.lei sau 10,9% din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 4357,6 mil. lei sau la nivel de 95,1% din prevederi, dintre care cheltuielile în cadrul proiectelor finanțate din surse externe au fost realizate la nivel de 10,3% din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelul următor:

mil.lei

	2017 executat	2018						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2017	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	4021.1	4444.1	4583.7	4357.6	-226.1	95.1	336.5	108.4
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>11.3</i>	<i>10.8</i>	<i>10.9</i>	<i>11.3</i>	<i>0.4</i>		<i>-0.1</i>	
Cheltuieli curente	3586.2	3813.6	3906.8	3800.6	-106.2	97.3	214.4	106.0
Cheltuieli capitale	434.9	630.5	676.9	557.0	-119.9	82.3	122.1	128.1
Resurse, total	4021.1	4444.1	4583.7	4357.6	-226.1	95.1	336.5	108.4
<i>inclusiv:</i>								
resurse generale	3924.2	4191.1	4425.5	4293.0	-132.5	97.0	368.8	109.4
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	6.7	189.2	91.5	9.4	-82.1	10.3	2.7	140.3
venituri colectate	90.2	63.8	66.7	55.2	-11.5	82.8	-35.0	61.2

Cheltuielile realizate în anul 2018 sunt în creștere față de anul 2017 cu 336,5 mil. lei sau cu 8,4%. Totodată au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 226,1 mil. lei, comparativ cu 184,6 mil. lei rămase neexecutate în anul 2017. În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 106,2 mil. lei și cheltuieli capitale în sumă de 119,9 mil. lei. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 82,1 mil. lei.

Principale cauze a nevalorificării alocațiilor constituie necontractarea alocațiilor din lipsa prezentării ofertelor conform cerințelor solicitate în cadrul licitațiilor petrecute repetat, neprezentarea la timp a documentelor ce confirmă volumul de servicii procurate, lucrări efectuate, ne debursarea alocațiilor din granturile acordate de partenerii de dezvoltare, etc.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate în proporție de 98,5% din surse generale, veniturilor colectate din prestarea serviciilor contra plată și proiectelor finanțate din surse externe le revine, respectiv, 1,3% și 0,2% din total.

Prioritățile principale de politici în anul 2018 în domeniul ordinii publice și securității statului s-au axat pe următoarele măsuri:

- continuarea implementării reformei poliției în cadrul Ministerului Afacerilor Interne;
- demararea activităților privind profesionalizarea carabinierilor;
- consolidarea capacităților instituționale de asigurare eficientă a securității statului;
- implementarea controlului comun la frontiera de stat cu Ucraina;
- fortificarea capacităților salvatorilor și pompierilor;
- crearea Serviciului prevenirea și combaterea spălării banilor;
- reconstrucția penitenciarelor existente și construcția unei case de arest.

Pe parcursul anului 2018, din *fondul de rezervă al Guvernului* pentru grupa dată au fost utilizate mijloace financiare în sumă de 18,4 mil.lei, iar din *fondul de intervenție* au fost – 0,3 mil. lei.

Totodată, conform *Programului activităților de reintegrare a țării pentru anul 2018*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.400/2018, Ministerului Afacerilor Interne i-au fost repartizate 0,6 mil.lei, pentru extinderea remizei postului de salvatori și pompieri din satul Sănătăuca, raionul Florești, care s-au executat integral.

În anul 2018, Ministerul Afacerilor Interne a beneficiat de alocații în sumă de 177,6 mil. lei din *Suportul bugetar pentru dezvoltarea Poliției*, acordat de Uniunea Europeană, în vederea realizării acțiunilor din Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei de dezvoltare a Poliției pentru anii 2016-2020, care au fost valorificate în sumă de 177,5 mil.lei sau la nivel de 99,9%.

Pentru implementarea acțiunilor în cadrul *proiectelor cu finanțare externă* la grupa respectivă au fost aprobate inițial alocații în sumă de 189,2 mil.lei, diminuate pe parcursul anului până la 91,5 mil. lei și executate în sumă de 9,4 mil. lei sau la nivel de 10,3% din prevederi, inclusiv pe proiecte:

1. Proiectul „Construcția casei de arest”, au fost executate cheltuieli în sumă de 5,3 mil. lei, sau la nivel de 15,6% din alocațiile precizate. Alocațiile planificate nu au fost valorificate în legătură cu tergiversarea activităților. Activitățile realizate în cadrul proiectului sunt:

- ✓ schița de proiect și Programul de cerințe sunt finalizate și sunt în conformitate cu cele mai bune practici, Regulile Penitenciare Europene și recomandările CPT;

- ✓ proiectul în detaliu este finalizat;

- ✓ proiectul de execuție a fost finalizat la o rată de 99%, până la sfârșitul anului 2018;

- ✓ documentele de licitație au fost depuse de UIP pentru organizarea licitației internaționale de contractare a companiei de construcții, etc.

2. Proiectul „Inovare, dezvoltare și comunicare pentru o mai bună educație în sistemul penitenciar (IDECOM)”, au fost valorificate alocații în sumă de 168,3 mii lei, sau 43,3% față de prevederi.

3. La proiectul „Învățăm prin acțiune” au fost planificate activități ce țin de îmbunătățirea procesului instructiv-educativ la nivelul școlilor de pregătire a personalului din penitenciare, prin schimbul de practici bune și implementarea de metode noi de învățare și evaluare a activităților practice, pentru care au fost valorificate mijloace financiare în sumă de 79,9 mii lei din contul grantului extern, sau 24,9% față de prevederi.

4.5.4. Servicii în domeniul economiei

Pentru anul 2018, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 7147,5 mil. lei, care pe parcursul anului au fost majorate cu 314,0 mil. lei, constituind 7461,5 mil. lei sau 17,8% din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 5807,6 mil. lei sau la nivel de 77,8% din prevederi, dintre care cheltuielile în cadrul proiectelor finanțate din surse externe au fost realizate la nivel de 34,2% din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor grupei date se prezintă în tabelul următor.

<i>mil. lei</i>								
	2017 executat	2018						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2017	
					suma	%	suma	%
Cheltuiel , total	4769.8	7147.5	7461.5	5807.6	-1653.9	77.8	1037.8	121.8
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>13.4</i>	<i>17.3</i>	<i>17.8</i>	<i>15.0</i>	<i>-2.7</i>		<i>1.6</i>	
Cheltuieli curente	3039.5	3166.0	4382.3	3800.5	-581.8	86.7	761.0	125.0
Cheltuieli capitale	1730.3	3981.5	3079.2	2007.1	-1072.1	65.2	276.8	116.0
Resurse, total	4769.8	7147.5	7461.5	5807.6	-1653.9	77.8	1037.8	121.8
<i>inclusiv:</i>							0.0	
resurse generale	3856.0	3860.4	5216.5	4960.3	-256.2	95.1	1104.3	128.6
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	791.5	3178.1	2135.6	731.2	-1404.4	34.2	-60.3	92.4
venituri colectate	122.3	109.0	109.4	116.1	6.7	106.1	-6.2	94.9

Cheltuielile realizate în anul 2018 sunt în creștere față de anul 2017 cu 1037,8 mil. lei sau cu 21,8%. Totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 1653,9 mil. lei, sau 22,2 % din total, care depășesc de circa 1,7 ori volumul neexecutat în anul 2017 (945,8 mil. lei). În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 581,8 mil. lei și cheltuieli capitale în sumă de 1072,1 mil. lei. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 1404,4 mil. lei.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate în proporție de 85,4% din surse generale, proiectelor finanțate din surse externe și veniturilor colectate din prestarea serviciilor contra plată le revine, respectiv, 12,6% și 2,0% din total.

Măsurile de politici și activitățile principale implementate în anul 2018 au fost:

➤ *fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural* – 892,9 mil. lei, utilizate în baza prevederilor Hotărârii Guvernului cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și

Mediului Rural nr.455 din 21 iunie 2017, gestionate de către Agenția pentru Intervenție și Plăți în Agricultură în sumă de 871,2 mil. lei și de către I.P. ”Oficiul Viei și Vinului” în sumă de 21,7 mil. lei. Din contul alocațiilor respective au fost achitate solicitări care nu au avut acoperire financiară în anul 2017 în sumă de circa 221,1 mil. lei. Principale măsuri care au fost finanțate sunt:

- stimularea investițiilor pentru înființarea, modernizarea și defrișarea plantațiilor multianuale, inclusiv a plantațiilor viticole și a plantațiilor pomicole – 163,3 mil. lei, din care au fost înființate 2,9 ha de plantații pomicole, 1,1 ha plantații viticole și defrișarea a circa 2,9 ha plantații pomicole și 4,7 ha plantații viticole;

- simularea investițiilor pentru procurarea tehnicii și utilajului agricol convențional – 203,8 mil. lei, cu care au fost achiziționate 1 032 de tractoare, 26 combine, 1 283 unități de tehnică tractată și alte utilaje;

- stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare – 257,8 mil. lei, cu ajutorul cărora au fost create și modernizate 180 de frigidere de păstrare a produselor agricole, 51 case de ambalare și achiziționate peste 300 de utilaje destinate procesării produselor agricole (fructe, legume, cereale, lapte, carne etc);

- măsuri de subvenționare destinate asigurării gestionării durabile a resurselor naturale – 77,4 mil. lei, din care circa 25,0 mil. lei au fost destinate creării/întreținerii a peste 213 sisteme de irigare, fiind irigate 4,4 mii ha de terenuri agricole, celelalte mijloace fiind utilizate pentru asigurarea accesului producătorilor la tehnică și utilaje agricole performante (no-till și mini-till) direcționate pentru lucrarea a 133,5 mii ha de teren agricol și acordarea sprijinului pentru prelucrarea a 3,0 mii ha de teren încadrat în agricultura ecologică;

- stimularea creditării producătorilor agricoli de către băncile comerciale și instituțiile financiare nebancare, prin acordarea sprijinului financiar producătorilor agricoli care au obținut credite de la băncile comerciale și instituțiile financiare nebancare înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova – 62,4 mil. lei. Creditele accesate au fost utilizate pentru procurarea semințelor, materialului săditor, combustibil și lubrifianți, îngrășăminte (minerale și organice), inclusiv mijloace de protecție a plantelor și animalelor, furaje, module de seră etc.

Totodată, din fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, circa 5 mil. lei au fost alocate pentru subvenții în avans pentru proiectele de investiții strat-up în sectorul agricol.

- *măsuri de protecție antigrindină* – 91,9 mil. lei, care au permis asigurarea funcționalității a 132 puncte rachetare, fiind protejate 1 665,0 mii ha;
- *activități sanitar-veterinare și pentru siguranța produselor de origine animală*, finanțate în sumă de 157,6 mil. lei;
- *fondul rutier* – 972,5 mii lei care au fost finanțate pentru întreținerea și reparația drumurilor naționale – 262,3 mii lei și 710,2 mil. lei pentru întreținerea și reparația drumurilor locale, comunale și străzilor;
- *programul Drumuri bune pentru Moldova* - 1200,0 mil. lei, dintre care au fost reparate circa 1200 km de drumuri;
- *Serviciului Național Unic pentru Apeluri de Urgență 112* – 117,9 mil. lei dintre care a fost procurat sistemul informațional automatizat – 91,9 mil. lei, mobilier și întreținerea unităților de personal în număr de 116 angajați;
- *promovarea exporturilor* – 23,2 mil. lei din contul cărora au fost organizate expoziții/foruri de afaceri/festivale, inclusiv, sărbătoarea de Crăciun;
- *susținerea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii* – 66,0 mil. lei, dintre care au fost finanțate 98 întreprinderi la târguri și expoziții;
- *programul de atragere a remitențelor în economie* – 40,0 mil. lei dintre care au fost acordate granturi pentru 224 antreprenori în cadrul cărora au fost create 140 locuri noi de muncă;
- *fondul de garantare a afacerilor în sectorul rural* – 25,0 mil. lei cu suportul cărora au fost acordate 145 garanții active;
- *măsuri antiepidemice* – 13,7 mil. lei;
- *diagnostică veterinară* – 16,6 mil. lei;
- *controlul în domeniul securității muncii și pieței forței de muncă* – 41,7 mil. lei;
- *activități de eficiență energetică* – 59,1 mil. lei, dintre care 50,0 mil. lei constituie transferurile pentru Fondul de Eficiență Energetică, din contul căruia au fost finanțate 226 proiecte, 52 de proiecte fiind finalizate;
- *fondul național de dezvoltare regională* – 152,6 mil. lei, fiind utilizate pentru continuarea proiectelor, dintre care 7 proiecte în domeniul drumurilor regionale și locale în sumă de 51,0 mil. lei, 7 proiecte în domeniul eficienței energetice în sumă de 31,8 mil. lei, 3 proiecte în domeniul infrastructurii de afaceri în sumă de 32,3 mil. lei și 5 proiecte în domeniul dezvoltării turismului în sumă de 22,8 mil. lei;
- *evaluarea bunurilor imobile în scopul impozitării* – 8,8 mil. lei, fiind evaluate 91634 bunuri imobile.

Alocațiile pentru contribuția Guvernului la proiectele cu finanțare externă au fost prevăzute în sumă de 33,0 mil.lei, dintre care s-au finanțat 20,6 mil.lei, fiind neexecutată suma aferentă exproprierii terenurilor necesare pentru construcția rețelelor electrice ale ÎS Moldelectrica și alte cheltuieli recurente care urmau a fi valorificate în acest proces.

Cheltuielile neexecutate în anul 2018 la grupa dată constituie 1653,9 mil.lei, dintre care:

- în cadrul proiectelor finanțate din surse externe - 1426,5 mil.lei;
- cheltuielilor pentru infrastructura drumurilor locale, comunale și străzilor 133,2 mil.lei;
- contribuția Guvernului la implementarea proiectului de construcția a gazoductului Ungheni-Chișinău 24,8 mil.lei;
- activități sanitar-veterinare și pentru siguranța produselor de origine animală 6,5 mil.lei;
- managementul autorităților administrative centrale 6,2 mil.lei;
- activități de eficiență energetică 7,5 mil.lei;

Cauzele neexecutării cheltuielilor la grupa dată sunt:

- desfășurarea cu întârziere a licitațiilor la proiectele de infrastructură;
- capacitățile reduse de valorificare a resurselor planificate;
- nerespectarea termenelor de prezentare a documentelor pentru debursarea sumelor și transferul acestora către beneficiari ceea ce a dus la formarea soldurilor majore la finele anului;
- reforma autorităților publice centrale în urma cărora au fost impuse criterii diferite de valorificare a unor cheltuieli.

Pentru cheltuieli în cadrul *proiectelor finanțate din surse externe* au fost prevăzute alocații în sumă de 2135,6 mil.lei, din care au fost finanțate în sumă de 731,2 mil.lei, inclusiv din granturi - 308,3 mil.lei și din credite - 422,9 mil.lei, principalele fiind:

1. Proiectul de susținere a programului în sectorul drumurilor, care a fost finanțat în sumă de 438,5 mil.lei, sau la nivel de 34,3% din prevederi;
2. Proiectul „Agricultura competitivă”, care a fost finanțat în sumă de 28,2 mil. lei sau circa 19,3% din prevedri, principalul motiv al nevalorificării fiind insuficiența capacităților de absorbție a fondurilor orientate în acest sector;
3. Proiectele „IFAD” – 46,7 mil.lei executate sau la nivel de 41,6%;
4. Proiectul „Reabilitarea rețelelor electrice” pentru care s-au valorificat 58,8 mil.lei, sau 96,1% din prevederi;
5. Proiectul „Ameliorarea competitivității”, finanțat în sumă de 27,1 mil.lei sau la nivel de 64,2%;

6. Proiectul „Reabilitarea drumurilor locale” a fost finanțat în sumă de 18,7 mil lei ce constituie 14,8% din prevederi;

7. Proiectul de achiziții a locomotivelor și de restructurare a infrastructurii feroviare, finanțat în sumă de 22,8 mil. lei sau la nivel de 22,8 % din prevederi.

Pe parcursul anului 2018 la grupa respectivă în baza Hotărârii Guvernului nr.365 din 18 aprilie 2018 din fondul de rezervă al Guvernului au fost alocate mijloace financiare în mărime de 4,1 mil.lei pentru reprezentarea intereselor statului în instanțele judecătorești.

La finele anului 2018 la grupa dată s-au atestat datorii cu termen expirat în sumă de 1585,6 mil.lei ale Agenției ”Moldsilva”.

4.5.5. Protecția mediului

Pentru anul 2018, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 157,7 mil.lei, care pe parcursul anului au fost diminuate cu 47,2 mil.lei, constituind 110,5 mil.lei sau 0,3% din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 99,5 mil. lei sau la nivel de 90,0% din prevederi, dintre care cheltuielile în cadrul proiectelor finanțate din surse externe au fost realizate la nivel de 29,6% din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor grupei date se prezintă în tabelul următor.

	2017 executat	2018						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2017	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	104.2	157.7	110.5	99.5	-11.0	90.0	-4.7	95.5
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>0.3</i>	<i>0.4</i>	<i>0.3</i>	<i>0.3</i>	<i>-0.01</i>		<i>-0.04</i>	
Cheltuieli curente	81.4	144.0	92.7	82.2	-10.5	88.7	0.8	101.0
Cheltuieli capitale	22.8	13.7	17.8	17.3	-0.5	97.2	-5.5	75.9
Resurse, total	104.2	157.7	110.5	99.5	-11.0	90.0	-4.7	95.5
<i>inclusiv:</i>								
resurse generale	82.8	136.5	99.7	89.6	-10.1	89.9	6.8	108.2
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	11.4	13.1	2.7	0.8	-1.9	29.6	-10.6	7.0
venituri colectate	10.0	8.1	8.1	9.1	1.0	112.3	-0.9	91.0

Cheltuielile realizate în anul 2018 atestă o descreștere nesemnificativă față de anul 2017 cu 4,7 mil. lei sau cu 0,5%. Totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 11,0 mil. lei, sau 10,0 % din total, comparativ cu 15,5 mil.lei neexecutate în anul 2017. În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 10,5 mil. lei și cheltuieli capitale în sumă de 0,5

mil. lei. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 1,9 mil. lei.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate preponderent din resurse generale 90,1%, proiectelor finanțate din surse externe și veniturilor colectate din prestarea serviciilor contra plată le revine, respectiv, 0,8% și 9,1% din total.

Din *Fondul național pentru dezvoltare regională*, pentru protecția mediului au fost aprobate mijloace financiare în sumă de 3,0 mil. lei, dintre care a fost finanțat doar un *proiect de gestionare a deșeurilor în raionul Vulcănești* în sumă de 2,1 mil. lei, în cadrul căruia a fost procurată o autospecială pentru acumularea și transportarea deșeurilor menajere solide, au fost achiziționate 3,5 mii pubele (de 120 l) și construite/reabilitate 31 platforme pentru amplasarea containerelor de acumulare a deșeurilor menajere solide.

Mijloacele alocate la această grupă din *Fondul ecologic național* au fost executate în sumă de 27,9 mil. lei sau la nivel de 78,2% din prevederi. Astfel, pe parcursul anului au fost finanțate 2 proiecte din domeniul de gestionare a deșeurilor și anume:

- „*Amenajarea platformelor ecologice pentru colectarea deșeurilor menajere în mun. Chișinău*”, în cadrul căruia au fost construite 15 platforme cu 6 containere, 15 platforme cu 3 containere și 17 platforme cu 4 containere de acumulare a deșeurilor.

- „*Colectarea și transportarea mecanizată a deșeurilor în orașul Cornești, raionul Ungheni*”, în cadrul căruia s-au procurat: un tractor de marca MTZ-82.1, o remorcă basculantă cu oblon suplimentar 2PTS5, o lamă frontală universală pentru îngrădărit și curățit deșeurile, un încărcător frontal de metal PCU-08 pentru încărcarea deșeurilor precum și o perie rotativă MC-20 pentru curățit trotuarele.

Din alocațiile prevăzute pentru proiectele finanțate din surse externe în sumă de 2,7 mil. lei au fost executate cheltuieli în sumă de 0,8 mil. lei, sau la nivel de 29,6%, preponderent din contul soldurilor în conturi la situația din 01.01.2018, dintre care:

1. Proiectul "Suport pentru operațiunile de proiect ale Oficiului Finanțării de Carbon" - 0,6 mil. lei;
2. Proiectul "Adaptarea la schimbările climatice și silvicultură în Moldova" - 0,2 mil. lei;
3. Proiectul „East-Avert Prevenirea și protecția împotriva inundațiilor din bazinele superioare ale râurilor Siret și Prut” -0,02 mil. lei.

4.5.6. Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale

Pentru anul 2018, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 442,8 mil. lei, care pe parcursul anului au fost majorate cu 16,4 mil. lei, constituind 459,2 mil. lei sau 1,1% din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 371,9 mil. lei sau la nivel de 81,0% din prevederi, dintre care cheltuielile în cadrul proiectelor finanțate din surse externe au fost realizate la nivel de 53,3% din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelul următor.

	2017 executat	2018						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2017	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	356.3	442.8	459.2	371.9	-87.3	81.0	15.6	104.4
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>1.0</i>	<i>1.1</i>	<i>1.1</i>	<i>1.0</i>	<i>-0.1</i>		<i>-0.04</i>	
Cheltuieli curente	61.5	44.5	238.9	217.6	-21.3	91.1	156.1	353.8
Cheltuieli capitale	294.8	398.3	220.3	154.3	-66.0	70.0	140.5	52.3
Resurse, total	356.3	442.8	459.2	371.9	-87.3	81.0	15.6	104.4
<i>inclusiv:</i>								
resurse generale	261.3	264.4	274.3	273.4	-0.9	99.7	12.1	104.6
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	95.0	178.4	184.9	98.5	-86.4	53.3	3.5	103.7

Cheltuielile realizate în anul 2018 sunt în creștere față de anul 2017 cu 15,6 mil. lei sau cu 4,4%. Totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 87,3 mil. lei, sau 19,0 % din total, care practic sunt la nivelul acestora din anul 2017 (88,6 mil. lei). În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 21,3 mil. lei și cheltuieli capitale în sumă de 66,0 mil. lei. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 86,4 mil. lei.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate în proporție de 73,5% din surse generale și 26,5% din contul proiectelor finanțate din surse externe.

Pentru implementarea activităților în cadrul *proiectelor cu finanțare externă* în cadrul grupei respective au fost prevăzute alocații în sumă de 184,9 mil. lei, care au fost realizate în sumă de 98,7 mil. lei sau la nivel de 53,3% din prevederi.

În cadrul *Proiectului „Construcția locuințelor sociale II”* au fost valorificate mijloace financiare în sumă de 26,3 mil. lei sau în proporție de 49,0% din prevederi, fiind în diminuare față de anul 2017 cu 42,5 mil. lei. Ca rezultat, în anul 2018 au fost construite 216 locuințe sociale pentru circa 650

persoane cu dizabilități severe, persoane orfane dezinstituționalizate și alte categorii de beneficiari eligibili din raioanele Nisporeni, Leova și Ialoveni.

Pentru *aprovizionarea cu apă și canalizare* au fost utilizate mijloace financiare în sumă de 345,9 mil. lei sau 85,3% din prevederi, dintre care 196,2 mil. lei reprezintă transferurile cu destinație specială către bugetele locale. Ca rezultat, s-a asigurat accesul la apă potabilă pentru 12 localități.

Măsurile în cauză au fost implementate din contul:

➤ *Fondului național de dezvoltare regională* - 71,2 mil. lei, ceea ce constituie 100% din suma prevăzută, fiind totodată în descreștere față de anul 2017 cu 6,4 mil. lei.

➤ *Fondului ecologic național* - 202,2 mil. lei, constituind 99,6% din suma prevăzută, cu o creștere față de anul 2017 cu 150,6 mil. lei.

Cu suportul acestor 2 fonduri au fost implementate următoarele măsuri principale:

- 18231 persoane conectate la apă;
- 3328 persoane conectate la rețele de canalizare;
- 145 km de apeduct construite;
- 30 km de rețele de canalizare construite.

➤ *resursele proiectelor finanțate din surse externe* - 72,5 mil. lei, ceea ce constituie 77,4% din suma precizată pentru anul 2018, în creștere cu 46,2 mil. lei față de anul precedent.

Din totalul mijloacelor financiare valorificate în cadrul proiectelor finanțate din surse externe în sumă de 98,7 mil. lei - 20,2 mil. lei reprezintă granturi și 26,3 mil. lei - împrumuturi externe.

Principalele *proiecte finanțate din surse externe* cu un grad scăzut de valorificare a mijloacelor financiare precizate pentru anul 2018 sunt:

➤ *Proiectul „Aprovizionare cu apă și canalizare în raionul Cahul”*, pentru care au fost precizate mijloace financiare în sumă de 37,5 mil. lei, dar care nu au fost valorificate din cauza că la semnarea Acordului s-a stabilit că proiectul va fi implementat de către Primăria municipiului Cahul și Agenția Dezvoltare Regională Sud și alocațiile nu vor fi reflectate în bugetul de stat, ci în bugetul municipal. Concomitent, în anul 2018 nu au fost debursate mijloacele financiare oferite de donatorul extern;

➤ *Proiectul "Consolidarea cadrului instituțional în sectorul alimentării cu apă și sanitație din Republica Moldova"*, în cadrul căruia au fost valorificate 20,2 mil lei, ceea ce constituie 51,0% din suma precizată pentru anul 2018.

4.5.7. Ocrotirea sănătății

Pentru anul 2018, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 3929,4 mil. lei, care pe parcursul anului au fost majorate cu 86,7 mil. lei, constituind 4016,1 mil. lei sau 9,6% din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 3646,0 mil. lei sau la nivel de 90,8% din prevederi, dintre care cheltuielile în cadrul proiectelor finanțate din surse externe au fost realizate la nivel de 24,3% din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelul următor.

	2017 executat	2018						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2017	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	3459.6	3929.4	4016.1	3646.0	-370.1	90.8	186.4	105.4
<i>Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	9.8	9.5	9.6	9.4	-0.1		-0.3	
Cheltuieli curente	3400.5	3606.8	3618.5	3543.8	-74.7	97.9	143.3	104.2
Cheltuieli capitale	59.1	322.6	397.6	102.2	-295.4	25.7	43.1	172.9
Resurse, total	3459.6	3929.4	4016.1	3646.0	-370.1	90.8	186.4	105.4
<i>inclusiv:</i>								
resurse generale	3226.2	3412.7	3490.2	3408.4	-81.8	97.7	182.2	105.6
resurse ale proiectelor finanțate								
din surse externe	115.1	369.6	346.1	84.1	-262.0	24.3	-31.0	73.1
venituri colectate	118.3	147.1	179.8	153.5	-26.3	85.4	35.2	129.8

Cheltuielile realizate în anul 2018 sunt în creștere față de anul 2017 cu 186,4 mil. lei sau cu 5,4%. Totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 370,1 mil. lei, sau 9,2 % din total, care au crescut considerabil față de nivelul acestora din anul 2017 (59,0 mil. lei). În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 74,7 mil. lei și cheltuieli capitale în sumă de 295,4 mil. lei. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 262,0 mil. lei.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate preponderent din surse generale 93,5%, proiectelor finanțate din surse externe și veniturilor colectate din prestarea serviciilor contra plată le revine, respectiv, 2,3% și 4,2% din total.

În aspectul autorităților publice care gestionează programe bugetare în acest sector, cel mai jos nivel de executare a cheltuielilor se atestă la Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale 68,6 % (-352,6 mil. lei). Nevalorificarea integrală a alocațiilor a fost cauzată de neîncheierea contractelor, din lipsa prezentării ofertelor conform cerințelor solicitate în cadrul licitațiilor petrecute repetat, fluctuația cadrelor, neprezentarea la timp a documentelor ce confirmă volumul de servicii procurate, lucrări efectuate,

nedebersarea granturilor /neîncasarea împrumuturilor pentru proiectele finanțate din surse externe, neîncasarea veniturilor colectate de la prestarea serviciilor contra plată.

Principalele măsuri din domeniul ocrotirii sănătății implementate în anul 2018 au fost:

- asigurarea integrală a transferurilor de la bugetul de stat către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală – 2728,0 mil.lei, din care pentru realizarea proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova” din contul împrumutului Băncii Mondiale – 24,0 mil.lei;
- realizarea programelor naționale și speciale în domeniul ocrotirii sănătății – 183,5 mil.lei sau 92,0% din prevederile anuale;
- consolidarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor medico-sanitare publice pentru care Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale are calitatea de fondator – 88,9 mil.lei sau 99,9% din prevederi;
- prestarea serviciilor de asistență medicală în cadrul Programului ramural de servicii medicale prestate contingentului arondat în cadrul Asociației Curativ-Sanatoriale și de Recuperare a Cancelariei de Stat – 34,5 mil.lei.

Cheltuielile aferente proiectelor finanțate din surse externe, în anul 2018, au fost executate în sumă de 84,1 mil.lei sau 24,3% din prevederi (346,1 mil.lei), fiind implementate următoarele proiecte:

1. *Proiectul „Programul de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, al infecțiilor cu transmitere sexuală și al tuberculozei în Moldova”* – cheltuielile au fost executate în sumă de 76,1 mil.lei sau la nivel de 95,4% din prevederi.

2. *Proiectul de susținere a Consiliului national de coordonare TB/SIDA* - cheltuielile au fost executate în sumă de 0,9 mil.lei sau sută la sută din prevederi.

3. *Proiectul „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova”* cheltuielile au fost executate în sumă de 5,6 mil.lei sau 38,9%.

4. *Proiectul „Îmbunătățirea serviciilor medicale în Republica Moldova”* - cheltuielile au fost executate în sumă de 1,2 mil.lei sau sută la sută.

5. *Proiectul „Asigurarea cu ambulanțe”* – cheltuielile prevăzute în sumă de 248,4 mil.lei nu au fost executate.

6. *Proiectul “Îmbunătățirea infrastructurii de operare a serviciului mobil de urgență, resuscitare și descarcerare (SMURD) și de pregătire a personalului de intervenție în situații de urgență în zona transfrontalieră dintre Republica Moldova și România”*- nu au fost executate cheltuieli (precizat – 1,4 mil.lei).

La situația din 31 decembrie 2018 creanțele instituțiilor din ramura

„Ocrotirea sănătății” s-au majorat față de 31 decembrie 2017 cu 0,2 mil. lei și au constituit 42,3 mil. lei. Creșterea creanțelor rezultă din avansurile efectuate pe perioada gestionară pentru medicamente și materiale sanitare în sumă 38,7 mil. lei.

Comparativ cu 31 decembrie 2017, la situația din 31 decembrie 2018 datoriile s-au majorat cu 3,6 mil. lei sau cu 11,6% și au constituit 34,7 mil. lei.

Creanțe și datorii cu termen de achitare expirat nu au fost înregistrate.

4.5.8. Cultură, sport, tineret, culte și odihnă

Pentru anul 2018, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 695,4 mil. lei, care pe parcursul anului au fost majorate cu 40,0 mil. lei, constituind 735,4 mil. lei sau 1,7% din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 700,2 mil. lei sau la nivel de 95,2% din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelul următor.

	2017 executat	2018						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2017	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	658.8	695.4	735.4	700.2	-35.2	95.2	41.4	106.3
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>1.9</i>	<i>1.7</i>	<i>1.7</i>	<i>1.8</i>	<i>0.1</i>		<i>0.0</i>	
Cheltuieli curente	611.7	643.3	672.7	650.0	-22.7	96.6	38.3	106.3
Cheltuieli capitale	47.1	52.1	62.7	50.2	-12.5	80.1	3.1	106.6
Resurse, total	658.8	695.4	735.4	700.2	-35.2	95.2	41.4	106.3
<i>inclusiv:</i>								
resurse generale	645.4	681.8	721.2	687.6	-33.6	95.3	42.2	106.5
venituri colectate	13.4	13.6	14.2	12.6	-1.6	88.7	-0.8	94.0

Cheltuielile realizate în anul 2018 sunt în creștere față de anul 2017 cu 41,4 mil. lei sau cu 6,3%. Totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 35,2 mil. lei, sau 4,8 % din total, care practic sunt la nivelul acestora din anul 2017 (33,8 mil. lei). În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 22,7 mil. lei și cheltuieli capitale în sumă de 12,5 mil. lei.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate preponderent din resurse generale 98,2%, veniturilor colectate revin 1,8% din total.

În *aspectul structurii funcționale* a cheltuielilor se atestă o predominare a *serviciilor de sport și cultură fizică* cu un volum de 278,8 mil. lei, fiind executate în sumă de 276,8 mil. lei, sau la nivel de 99,3% față de prevederi, ce este cu 15,0 mil. lei mai mult față de volumul anului 2017.

Pentru domeniul „*Sport*”, au fost prevăzute mijloace în sumă de 111,3 mil. lei, fiind executate 106,5 mil. lei sau 95,7% din prevederi. Din contul acestora, pentru activitatea a 21 de școli sportive s-au efectuat cheltuieli în sumă de 59,3 mil. lei, iar în scopul realizării *Calendarului acțiunilor sportive naționale și internaționale* - 28,2 mil. lei.

Întru realizarea *activităților pentru tineret*, pentru anul 2018 au fost prevăzute alocații în sumă de 19,2 mil. lei, care au fost executate în sumă de 11,5 mil. lei sau 60,0%.

Transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale au fost executate în sumă de 170,3 mil. lei sau 97,8% din prevederi, beneficiari fiind 70 de școli sportive din cadrul APL.

În scopul susținerii activității *instituțiilor teatral-concertistice* au fost prevăzute alocații în sumă de 131,8 mil. lei, fiind executate în sumă de 128,8 mil. lei sau 97,7%.

Din contul asistenței financiare nerambursabile din partea Guvernului României și din suportul bugetar a statului în anul 2018 pentru construcția edificiului Teatrului Republican Muzical Dramatic „B.P. Hașdeu” or.Cahul au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 10,5 mil. lei, fiind executate integral.

Pentru indemnizații de merit pentru realizări deosebite și pentru recompensarea activității de notorietate în domeniul culturii au fost utilizate alocații bugetare în sumă de 12,9 mil. lei, din contul căroror au beneficiat 200 persoane.

Pentru *susținerea cinematografiei* au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 7,9 mil. lei, care au fost executate practic integral.

Alocațiile pentru *radiodifuziune* au fost prevăzute în sumă de 122,1 mil. lei și executate integral.

În scopul susținerii *editării cărții naționale* au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 5,0 mil. lei, fiind executate în sumă de 4,6 mil. lei.

Pentru *susținerea redacțiilor revistelor* pentru copii și adolescenți „Alunelul”, „Florile Dalbe” și „Noi” au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 2,7 mil. lei, care au fost executate integral.

Pentru grupa dată, din *fondul de rezervă* al Guvernului au fost alocate mijloace financiare în sumă de 0,4 mil. lei pentru desfășurarea Galei Premiului Național.

Totodată, din *fondul de intervenție* al Guvernului pentru lichidarea consecințelor calamităților naturale au fost repartizate mijloace financiare în sumă de 2,3 mil. lei, care au fost executate în sumă 1,3 mil. lei (56,5%). De mijloacele respective au beneficiat Muzeul Național de Istorie și Î.S. Ansamblul Național Academic de Dansuri Populare „Joc”.

4.5.9. Învățământ

Pentru anul 2018, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 9 909,6 mil. lei, care pe parcursul anului au fost majorate cu 54,7 mil. lei, constituind 9 964,3 mil. lei sau 23,7% din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 9 730,8 mil. lei sau la nivel de 97,7% din prevederi, dintre care cheltuielile în cadrul proiectelor finanțate din surse externe au fost realizate la nivel de 52,9% din prevederi.

Datele despre realizarea cheltuielilor la grupa dată se prezintă în tabelul ce urmează:

	2017 executat	2018						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2017	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	9001.7	9909.6	9964.3	9730.8	-233.5	97.7	729.1	108.1
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>25.4</i>	<i>24.0</i>	<i>23.7</i>	<i>25.1</i>	<i>1.4</i>		<i>-0.2</i>	
Cheltuieli curente	8691.7	9461.9	9563.0	9455.8	-107.2	98.9	764.1	108.8
Cheltuieli capitale	310.0	447.7	401.3	275.0	-126.3	68.5	-35.0	88.7
Resurse, total	9001.7	9909.6	9964.3	9730.8	-233.5	97.7	729.1	108.1
<i>inclusiv:</i>								
resurse generale	8700.3	9525.6	9616.4	9475.8	-140.6	98.5	775.5	108.9
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	138.1	210.6	169.9	89.9	-80.0	52.9	-48.2	65.1
venituri colectate	163.3	173.4	178.0	165.1	-12.9	92.8	1.8	101.1

Cheltuielile realizate în anul 2018 sunt în creștere față de anul 2017 cu 729,1 mil. lei sau cu 8,1%. Totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 233,5 mil. lei, sau 2,3% din total, care practic sunt la nivelul acestora din anul 2017 (232,1 mil. lei). În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 107,2 mil. lei și cheltuieli capitale în sumă de 126,3 mil. lei. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 80,0 mil. lei.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate preponderent din resurse generale 97,4%, proiectelor finanțate din surse externe și veniturilor colectate din prestarea serviciilor contra plată le revine, respectiv, 0,9% și 1,7% din total.

În aspectul structurii funcționale se atestă predominarea cheltuielilor pentru învățământul nedefinit după nivel cu un volum de 7 348,9 mil. lei sau 75,5% din totalul resurselor, care au fost executate la nivel de 99,6% față de prevederile anuale.

Pentru realizarea programului de suport bugetar în cadrul *proiectului „Reforma învățământului în Moldova”*, susținut de Banca Mondială, au fost prevăzute alocații pentru:

- formarea profesională a cadrelor didactice și de conducere din învățământul general și pentru dezvoltarea conținuturilor curriculare la disciplinele școlare din învățământul primar, gimnazial și liceal, în sumă de 31,7 mil. lei, executate la nivel de 42,6%;

- procurarea utilajului și mobilierului școlar – 20,0 mil. lei, executate în mod integral;

- finanțarea lucrărilor de renovare a instituțiilor de învățământ primar, gimnazial și liceal, în baza Hotărârii Guvernului nr.247 din 21 martie 2018, prin care a fost aprobată lista instituțiilor propuse spre renovare. Cheltuielile planificate pentru lucrări de renovare au fost realizate în sumă de 57,9 mil. lei sau la nivel de 86,3%, dintre care:

- Primăria satului Gotești, r-nul Cantemir, Liceul Teoretic „Vasile Pîrvan” – 8,0 mil. lei;

- Primăria orașului Iargara, r-nul Leova, Liceul Teoretic „Lucian Blaga – 8,6 mil. lei;

- Primăria orașului Costești, r-nul Râșcani, Liceul Teoretic „Silvian Lucaci” – 6,1 mil. lei;

- Primăria satului Sipoteni, r-nul Călărași, Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” pentru lucrări de renovare – 15,9 mil. lei;

- Consiliul raional Căușeni, Liceul Teoretic „Meșterul Manole” - 10,4 mil. lei;

- Primăria comunei Vărzărești, r-nul Nisporeni, Gimnaziul „Alexandru cel Bun” – 8,9 mil. lei.

În scopul realizării programului de suport bugetar în domeniul reformei învățământului profesional tehnic pentru proiectul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării *„Suport pentru implementarea Strategiei Învățământului Vocațional/Tehnic”*, oferit de Comisia Europeană, au fost valorificate 103,3 mil. lei (inclusiv investiții capitale – 99,3 mil. lei), ce constituie 71,3% din alocațiile prevăzute.

Pentru *organizarea odihnei de vară a copiilor* în cadrul instituțiilor de învățământ secundar general au fost utilizate 1,3 mil. lei, ce este la nivelul anului 2017.

Măsurile privind *organizarea desfășurării examenelor de absolvire* în gimnazii și examenelor de bacalaureat în licee au generat cheltuieli în sumă de 8,5 mil. lei fiind în creștere cu 0,5 mil. lei față de anul 2017.

Pentru *participarea elevilor dotați la olimpiadele naționale și internaționale* au fost executate cheltuieli în sumă de 5,7 mil. lei, cu 0,1 mil. lei mai puțin față de anul 2017.

Conform Hotărârii Guvernului „Cu privire la *asigurarea cu manuale a elevilor*” nr.876 din 22 decembrie 2015 pentru anul 2017, au fost prevăzute alocații în sumă de 11,1 mil. lei, fiind executate la nivel de 90,1% din prevederi.

În scopul realizării măsurilor privind *lucrul extrașcolar cu copiii* s-au executat cheltuieli în sumă de 26,8 mil. lei, sau cu 2,4 mil. lei mai mult față de anul precedent.

Cotizațiile la organisme internaționale în anul 2018 au constituit 1,1 mil. lei, ce reprezintă 84,6% din prevederi.

Pentru încurajarea și stimularea participării Republicii Moldova la *programele de mobilitate CEEPUS III* au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 0,6 mil. lei, care nu au fost executate.

Conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.983 din 22 decembrie 2012 „Cu privire la modul de funcționare a instituțiilor de învățământ superior de stat în condiții de autonomie financiară”, instituțiile de învățământ superior au acordat servicii educaționale pentru realizarea *comenzii de stat de pregătire a cadrelor*, valorificând mijloace în volum de 874,8 mil. lei, sau cu 60,9 mil. lei mai mult față de anul 2017.

Cheltuielile pentru *plata burselor elevilor* din instituțiile de învățământ (cu excepția celor din învățământ superior care activează în condițiile de autonomie financiară) au constituit 112,1 mil. lei, fiind executate la nivel de 96,5% din prevederi.

Pentru *asigurarea alimentării copiilor/elevilor* din instituțiile de învățământ au fost prevăzute alocații în sumă de 48,3 mil. lei, care au fost executate în sumă de 43,8 mil. lei sau la nivel de 90,7% din prevederi.

În vederea finanțării instituțiilor de învățământ general la nivel local, au fost prevăzute *transferuri cu destinație specială* de la bugetul de stat către bugetele locale în sumă de 7251,9 mil. lei, care au fost executate integral.

Conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.400 din 25 aprilie 2018 „Cu privire la aprobarea *Programul activităților de reintegrare a țării* pentru anul 2018”, instituțiile de învățământ au beneficiat de mijloace în sumă de 0,8 mil. lei, care au fost executate practic integral.

Pentru grupa dată, din *fondul de rezervă al Guvernului* au fost alocate mijloace financiare în sumă de 0,5 mil. lei pentru reparația Complexului educațional Gimnaziul-grădiniță „Dimitrie Cantemir” din satul Aluatu, raionul Taraclia, care au fost executate la nivel de 98,6%.

Pentru activitățile din cadrul *proiectelor finanțate din surse externe* au fost prevăzute mijloace în sumă de 169,9 mil. lei, fiind executate în sumă de 89,8 mil. lei sau la nivel de 52,9%. Neexecutarea cheltuielilor a fost condiționată de mai mulți factori și, anume, activitățile de pregătire a planurilor de implementare a acțiunilor au durat mai mult timp decât a fost planificat, documentațiile de proiect primite cu întârziere, procedurile de achiziții lansate repetat, tergiversarea termenelor de executare.

În anul 2018, în cadrul grupei au fost în derulare următoarele proiecte finanțate din surse externe:

1. *Proiectul II al Fondului de Investiții Sociale*, pentru care au fost planificate cheltuieli pentru servicii de proiectare, servicii de instruire pentru părinții copiilor cu dizabilități, cheltuieli de retribuire a muncii, lucrări de reparație a școlilor de circumscripție și lucrări de construcție a grădiniței de copii tip „casă pasivă” din or. Călărași. Cheltuielile pentru îndeplinirea acestor activități au fost suportate din contul contribuției din granturi externe, donații, sponsorizări, contribuției autorităților publice locale la proiect, în sumă de 38,3 mil. lei.

2. *Proiectul „Programul de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova”*, în cadrul căruia s-a planificat dezvoltarea și modernizarea rețelei de instituții din localitățile rurale prin renovarea și construcția instituțiilor preșcolare, în funcție de necesitățile locale. Cheltuielile pentru îndeplinirea acestor activități au fost suportate din contul contribuției din granturi externe, donații, sponsorizări, contribuției autorităților publice locale la proiect, soldului de mijloace înregistrat la situația din 1 ianuarie 2018, în sumă de 58,7 mil. lei.

3. *Proiectul de Reformă a Educației din Moldova*, pentru suportul implementării standardelor educaționale și managementul proiectului de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. Cheltuielile pentru îndeplinirea acestor activități au fost suportate din contul contribuției din împrumuturi externe, în sumă de 72,4 mil. lei.

4. *Proiectul „Promovarea educației incluzive în Republica Moldova”* pentru care s-a planificat implementarea acțiunilor de formare a cadrelor didactice, din contul soldului de mijloace, înregistrat la situația din 1 ianuarie 2018, în sumă de 0,4 mil. lei.

5. *Proiectul „Energie și biomasă”* pentru care au fost planificate cheltuieli din contul soldului de mijloace înregistrat la situația din 1 ianuarie 2018, pentru schimbarea tâmplăriei, și finalizarea lucrărilor punctului termic, în sumă de 0,1 mil. lei.

4.5.10. Protecție socială

Pentru anul 2018, la grupa dată au fost aprobate alocații în sumă de 7627,9 mil. lei, care pe parcursul anului au fost diminuate cu 6,0 mil.lei, constituind 7621,9 mil.lei sau 18,1% din cheltuielile totale ale bugetului de stat.

Cheltuielile respective au fost realizate în sumă de 7436,1 mil. lei sau la nivel de 97,6% din prevederi, dintre care cheltuielile în cadrul proiectelor finanțate din surse externe au fost realizate la nivel de 74,0% din prevederi.

Datele despre executarea cheltuielilor în cadrul grupei date se prezintă în tabelul următor:

	2017 executat	2018						
		aprobat	precizat	executat	executat față de precizat pe an		executat față de anul 2017	
					suma	%	suma	%
Cheltuieli, total	6653.7	7627.9	7621.9	7436.1	-185.8	97.6	782.4	111.8
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>18.8</i>	<i>18.5</i>	<i>18.1</i>	<i>19.2</i>	<i>1.1</i>		<i>0.5</i>	
Cheltuieli curente	6613.2	7575.5	7566.0	7389.4	-176.6	97.7	776.2	111.7
Cheltuieli capitale	40.5	52.4	55.9	46.7	-9.2	83.5	6.2	115.3
Resurse, total	6653.7	7627.9	7621.9	7436.1	-185.8	97.6	782.4	111.8
<i>inclusiv:</i>								
resurse generale	6524.1	7516.2	7500.3	7319.8	-180.5	97.6	795.7	112.2
resurse ale proiectelor finanțate								
din surse externe	18.3	3.2	13.1	9.7	-3.4	74.0	-8.6	53.0
venituri colectate	111.3	108.5	108.5	106.6	-1.9	98.2	-4.7	95.8

Cheltuielile realizate în anul 2018 sunt în creștere față de anul 2017 cu 782,4 mil. lei sau cu 11,8%. Totodată, au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 185,8 mil. lei sau 2,4 % din total, care practic sunt la nivelul acestora din anul 2017 (199,6 mil.lei). În aspect economic, au rămas neexecutate cheltuieli curente în sumă de 176,6 mil. lei și cheltuieli capitale în sumă de 9,2 mil. lei. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe au rămas neexecutate cheltuieli în sumă de 3,4 mil.lei.

În aspectul resurselor, cheltuielile au fost finanțate preponderent din surse generale 98,5%, proiectelor finanțate din surse externe și veniturilor colectate din prestarea serviciilor contra plată le revine, respectiv, 0,1% și 1,4% din total.

Alocațiile neutilizate au fost formate la următoarele poziții de cheltuieli principale:

- transferurile de la bugetul de stat bugetului asigurărilor sociale de stat în sumă de 84,8 mil.lei, ținând cont de modificarea numărului de beneficiari de prestații socială și mărimii medii ale prestațiilor;

- micșorarea numărului de copii orfani și cei aflați sub tutelă/curatelă, care își fac studiile la instituțiile de învățământ secundar profesional, mediu

de specialitate, superior, școlile de tip internat și casele de copii, din subordinea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Educației, Culturii și Cercetării – 3,5 mil.lei;

- achitarea indemnizației unice pentru tinerii specialiști cu studii medicale și farmaceutice plasați în câmpul muncii în mediu rural, absolvenți instituțiilor de învățământ superior și postsecundar pedagogic – 2,5 mil.lei, ținând cont de numărul beneficiarilor mai mic față de cel aprobat;

- cheltuielile efectuate din Fondul de susținere socială a populației – 11,4 mil.lei, din care 9,4 mil.lei - transferurile la bugetele locale pentru pachetul minim de servicii sociale;

- cheltuieli de întreținere a instituțiilor și măsurilor sociale – 37,1 mil.lei, din care 3,4 mil.lei - proiectele finanțate din surse externe. Principalele cauze a nevalorificării alocațiilor constituie fluctuația cadrelor, micșorarea numărului de șomeri, necontractarea alocațiilor din lipsa prezentării ofertelor conform cerințelor solicitate în cadrul licitațiilor petrecute.

- indexarea depunerilor bănești ale cetățenilor în Banca de Economii – 5,7 mil.lei;

- Prima casă – 4,6 mil.lei;

- transferuri cu destinație specială către bugetele locale – 33,3 mil.lei, din motivul modificării contingentului de beneficiari.

La componenta proiecte finanțate din surse externe, cheltuielile au fost executate în sumă de 9,7 mil.lei sau 74,0% din prevederile anuale (13,1 mil.lei), fiind implementate următoarele proiecte:

1. *Proiectul „Consolidarea eficienței rețelei de asistență socială”* - cheltuielile au fost executate integral din prevederi în sumă de 7,1 mil.lei.

2. *Proiectul „Dezvoltarea capacităților statistice pe baza datelor ce țin de abilități”* - cheltuielile au fost executate în sumă de 2,6 mil.lei sau la nivel de 52,2% din prevederi.

3. *Proiectul ”Facilitarea implementării priorității nr.9 a strategiei pentru regiunea Dunării”* – cheltuielile prevăzute (1,0 mil.lei) nu au fost executate.

Pentru asigurarea funcționării aparatului Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, a instituțiilor din subordine, precum și executarea serviciilor atribuite acestora, au fost prevăzute mijloace în sumă 558,9 mil.lei, care au fost executate în sumă de 507,3 mil.lei sau la nivel de 90,8% din prevederi.

La finele anului 2018, datoriile formate pentru instituțiile și măsurile subordonate Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale s-au majorat față de 31 decembrie 2017 cu 1,4 mil.lei și au constituit 13,9 mil.lei.

Creanțele au constituit 4,1 mil.lei și s-au majorat față de 31 decembrie 2017 cu 2,2 mil.lei.

Datorii și creanțe cu termen de achitare expirat nu au fost înregistrate.

Cheltuielile preconizate ale *Fondului de susținere a populației* pentru anul 2018 au constituit suma de 91,9 mil.lei, care au fost executate în volum de 80,5 mil.lei. Din mijloacele Fondului au fost finanțate programele cu destinație specială în domeniul asistenței sociale – 19,9 mil.lei și efectuate transferuri APL de nivelul II pentru pachetul minim de servicii sociale – 60,6 mil.lei.

În bugetul de stat pentru anul 2018 pentru plata sumei *indexate pe depunerile bănești* au fost aprobate cheltuieli în sumă de 50,0 mil.lei.

În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.184/2018 „Privind aprobarea categoriilor de vârstă ale deponenților Băncii de Economii pentru plata sumei indexate în anul 2018” beneficiari de indexare în anul 2018 au fost deponenții născuți până în anul 1991, inclusiv pentru etapa 1 și deponenții născuți până în anul 1941, inclusiv pentru etapa 2.

În anul 2018 achitarea sumelor indexate s-a efectuat deponenților, care s-au înregistrat până la 31 octombrie 2018.

În decursul anului 2018, Ministerul Finanțelor a transferat Î.S. ”Poșta Moldovei” pentru plata sumelor indexate 45,0 mil.lei.

Î.S. „Poșta Moldovei”, în măsura adresării deponenților, a achitat acestora 44,3 mil.lei, dintre care pentru etapa 1 – 0,7 mil.lei și pentru etapa 2 - 43,6 mil.lei.

Mijloacele nesolicitate în sumă de 0,7 mil. lei au fost restituite Ministerului Finanțelor la finele anului.

În scopul executării *Legii nr.1225-XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice*, legate de restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații persoanelor supuse represiunilor politice în bugetul de stat pentru anul 2018 au fost aprobate mijloace financiare în sumă de 7,5 mil. lei, precizate pe parcursul anului în volum de 22,6 mil.lei, și executate în sumă de 22,0 mil.lei ce constituie 97,3%, sau cu 9,2 mil.lei mai mult față de suma executată în anul 2017.

În bugetul de stat pentru anul 2018 pentru executarea *Legii nr. 154-XVI din 5 iulie 2007 privind acordarea compensației unice pentru conectarea la conducta de gaze naturale a unor categorii de populație* au fost precizate mijloace financiare în volum de 0,04 mil.lei, care au fost executate integral, cu 4,9 mii lei mai mult față de anul 2017

Întru realizarea *Hotărîrii Guvernului nr.836 din 13 septembrie 2010 „Cu privire la acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția sau procurarea. spațiului locativ, sau restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni”* în

bugetul de stat pe anul 2018 au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 3,5 mil.lei, care au fost executate în sumă de 2,5 mil.lei sau la nivel de 71,4%, ce constituie cu 5,1 mil.lei mai puțin față de anul 2017.

Întru realizarea prevederilor Legii nr.397-XV din 16 octombrie 2013 privind finanțele publice locale, în bugetul de stat pe anul 2018 la ramura „Protecție socială” au fost aprobate mijloace financiare pentru plățile cu destinație specială în sumă de 196,6 mil.lei, fiind precizate în sumă de 199,0 mil.lei și executate în sumă de 165,7 mil.lei, ceea ce reprezintă 83,3% din prevederi și cu 1,4 mil.lei mai mult față de anul 2017, în legătură cu modificarea numărului de beneficiari.

Plățile cu destinație specială în volum de 165,7 mil.lei au fost îndreptate pentru:

- compensarea cheltuielilor pentru serviciile de transport – 72,0 mil.lei, cu 1,9 mil.lei mai puțin decât în anul 2017;

- plata indemnizațiilor pentru copiii adoptați sau cei aflați sub tutelă/curatelă – 39,2 mil.lei și cu 0,3 mil.lei mai mult față de anul 2017;

- susținerea tinerilor specialiști întru compensarea cheltuielilor pentru închirierea locuințelor, compensarea unor tipuri de resurse energetice, precum și achitarea indemnizațiilor unice – 13,4 mil.lei sau cu 0,6 mil.lei mai puțin față de anul 2017;

- compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari și Căușeni și ai satului Varnița din Anenii Noi – 25,0 mil.lei, cu 5,6 mil.lei mai puțin față de anul 2017;

- acordarea prestațiilor sociale pentru copiii plasați în serviciile sociale - 7,4 mil.lei;

- servicii sociale - 8,7 mil.lei, cu 1,9 mil.lei mai mult față de anul 2017.

Transferurile de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2018 au fost aprobate în sumă de 6758,5 mil.lei, care pe parcursul anului au fost precizate în sumă de 6755,1 mil.lei și finanțate în sumă de 6670,2 mil.lei sau 98,7% din prevederi.

4.6 Transferurile către bugetele locale

La baza relațiilor între bugetul de stat și bugetele locale stau prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014, Legii nr.397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale, Legii bugetului de stat pentru anul 2018 nr.289 din 15 decembrie 2017 (cu modificările și completările ulterioare), precum și a altor acte legislative și normative.

În componența bugetului de stat pe anul 2018, pentru bugetele locale de ambele nivele, au fost aprobate transferuri în sumă totală de 9861,3 mil. lei. Astfel, transferurile cu destinație generală constituie 1429,9 mil. lei, dintre care din fondul de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale pentru nivelarea posibilităților financiare 1421,3 mil. lei, din fondul de compensare, pentru depășirea discrepanțelor (riscurilor) legate de reformarea sistemului de raporturi interbugetare 8,6 mil. lei, pe parcursul anului fiind suplimentate cu 8,7 mil. lei pentru alte transferuri cu destinație generală, astfel transferurile cu destinație generală constituind 1438,7 mil. lei.

Transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale au fost aprobate în sumă de 8431,4 mil. lei, ulterior fiind majorate cu 140,1 mil. lei, constituind 8571,5 mil. lei.

Totodată, în temeiul art. 16 din Legea bugetului de stat pentru anul 2018 nr.289/2017, și anume prin derogare de la prevederile art. 60 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, prin Hotărârea Guvernului nr. 1215 din 05.12.2018 au fost redistribuite mijloace financiare cu destinație specială pentru acoperirea unor datorii ale autorităților publice locale din raioanele Orhei și Strășeni în sumă de 4,4 mil. lei, precum și mijloace financiare pentru nivelarea posibilităților financiare ale bugetului raional Basarabeasca în sumă de 0,7 mil. lei.

Astfel, transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale au constituit 8575,9 mil. lei, dintre care pentru finanțarea învățământului preșcolar, primar, secundar general, special și complementar (extrașcolar) – 7251,9 mil. lei, pentru procurarea utilajului și mobilierului școlar – 20,0 mil. lei, pentru școli sportive – 174,2 mil. lei, pentru asistența socială – 199,0 mil. lei, pentru infrastructura drumurilor publice locale – 743,4 mil. lei, pentru cheltuieli capitale – 182,1 mil. lei, pentru finanțarea altor competențe delegate autorităților administrației publice locale – 5,3 mil. lei.

Este de menționat că pe parcursul anului, în urma reorganizării unor instituții de învățământ din raionul Șoldănești, de la nivelul I către nivelul II s-au redistribuit transferuri cu destinație specială în sumă de circa 0,5 mil. lei.

În anul 2018, efectuarea transferurilor de la bugetul de stat la bugetele locale (Anexa nr.5 la Legea bugetului pe anul 2018) au fost asigurate la nivel de 99,2% sau în volum de 9935,8 mil. lei, rămânând nealocate 79,5 mil. lei din volumul total de transferuri (10015,3 mil. lei) dintre care: pentru școlile sportive – 3,9 mil.lei, pentru infrastructura drumurilor publice locale – 33,2 mil. lei, pentru asistența socială – 33,3 mil. lei și pentru finanțarea altor competențe delegate – 9,1 mil. lei. Cauzele esențiale de nealocare (nefinanțare) fiind:

- ✓ precizarea (micșorarea), pe parcursul anului, a numărului de beneficiari;
- ✓ finanțarea transferurilor cu destinație specială pe bază de necesități.

Pe parcursul anului 2018 din bugetul de stat pentru bugetele locale au fost finanțate transferuri cu destinație specială conform Hotărârilor de Guvern, în sumă de peste 138,6 mil. lei, după cum urmează:

- în scopul realizării art. 12 al Legii nr. 1225-XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice și în baza hotărârilor emise de Guvern au fost alocate transferuri către bugetele locale în sumă de 22,0 mil. lei;

- conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.584 din 24 iulie 2017 „Cu privire la aprobarea Programului activităților de reintegrare a țării pe anul 2017” au fost transferate bugetelor locale mijloace financiare pentru activitățile de reintegrare a țării din Programul aprobat, în sumă totală de 11,4 mil. lei;

- conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.836 din 13 septembrie 2010 ”Cu privire la acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția sau procurarea spațiului locativ sau restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni” către bugete locale au fost transferate și executate mijloace financiare în sumă totală de 2,5 mil. lei;

- conform prevederilor Legii nr.154-XVI din 5 iulie 2007 privind acordarea compensației unice pentru conectarea la conducta de gaze naturale a unor categorii de populație din mediu rural, au fost alocate și executate, bugetelor locale, mijloace financiare în sumă de circa 0,04 mil. lei;

- conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.247 din 21 martie 2018 „Privind finanțarea lucrărilor de renovare a instituțiilor de învățământ primar, gimnazial și liceal din subordinea autorităților administrației publice locale în anul 2018” au fost transferate bugetelor locale mijloace financiare pentru finanțarea lucrărilor executate în sumă totală de 57,9 mil. lei;

- în scopul acoperirii cheltuielilor curente suplimentare ale autorităților publice locale survenite pe parcursul anului și neprevăzute în bugetele acestora (în special pentru achitarea parțială a contribuției minime din costul proiectelor și o parte a datoriilor acumulate din anii precedenți) în baza

Hotărârii Guvernului nr.1095 din 8 noiembrie 2018 au fost alocate mijloace financiare în sumă de 12,9 mil. lei;

- conform Hotărârii Guvernului nr.879 din 5 septembrie 2018 în scopul acoperirii cheltuielilor suplimentare ale autorităților publice locale cu privire la implementarea modificărilor la sistemul de salarizare în sectorul bugetar au fost alocate mijloace financiare în sumă de 11,1 mil. lei;

- pentru acoperirea cheltuielilor legate de reorganizarea fondurilor de susținere socială a populației municipiului Chișinău și UTA Găgăuzia și de lichidarea Fondului de susținere socială a populației municipiului Bălți, conform Hotărârii de Guvern nr.583 din 20 iunie 2018, au fost alocate mijloace financiare în sumă de 0,8 mil. lei;

- pe parcursul anului 2018, conform unor hotărâri ale Guvernului, din fondul de rezervă al Guvernului și fondul de intervenție al Guvernului bugetelor locale pentru diverse scopuri au fost executate 20,0 mil. lei.

De asemenea, autoritățile administrației publice locale au mai beneficiat de transferuri de la bugetul de stat în volum de 282,9 mil.lei, inclusiv din contul:

- fondului de susținere a populației – 60,6 mil. lei;
- fondului ecologic național – 215,6 mil.lei;
- fondului de investiții sociale din Moldova (FISM) – 6,3 mil. lei.
- Proiectul „Programul rural de reziliența economico-climatică incluzivă (IFAD VI)”-0,4 mil.lei

4.7 Descrierea bilanțului contabil al bugetului de stat

Conform bilanțului contabil pe anul 2018, soldul mijloacelor bănești al bugetului de stat a constituit **4 299 119,5** mii lei.

Soldurile mijloacelor bănești ale bugetului de stat și instituțiilor finanțate din bugetul de stat se prezintă în tabelul următor.

mii. lei

	Total	Inclusiv				
		Pe conturile curente în CUT	Pe conturi la MAIB	Pe conturi BNM	Depozit BNM	Conturi curente în afara sistemului trezorerial
Sold de mijloace bănești în moneda națională total, inclusiv	795 001,3	795 001,3			598 945,0	
• Componenta de bază	745 287,6	745 287,6				
• Proiecte investiționale	49 713,7	49 713,7			598 945,0	
Sold de mijloace bănești în valută străină total, inclusiv:	2 787 337,3			2 787 337,3		
• Componenta de bază	1 794 468,3			1 794 468,3		
• Proiecte investiționale	992 869,0			992 869,0		
Sold de mijloace pe conturi curente în afara sistemului trezorerial total, inclusiv	117 835,9					117 835,9
• Componenta de bază	17 997,8					17 997,8
• Proiecte investiționale	99 838,1					99 838,1
Total	4 299 119,5	795 001,3		2 787 337,3	598 945,0	117 835,9

4.8 Descrierea activelor instituțiilor finanțate de la bugetul de stat

La situația din 31 decembrie 2018 activele instituțiilor finanțate de la bugetul de stat au constituit **43621,4** mil.lei și se prezintă în tabela de mai jos.

Cod	Denumirea activelor	Valoarea activelor la 31.12.2017	Valoarea activelor la 31.12.2018
311	Clădiri	9 527,9	7 361,6
312	Construcții speciale	889,5	1 062,8
313	Instalații de transmisie	907,2	1 213,6
314	Mașini și utilaje	4 676,0	5 076,6
315	Mijloace de transport	1 796,2	1 925,7
316	Unelte și scule, inventar de producere și gospodăresc	718,4	731,1
317	Active nemateriale	664,6	710,5
318	Alte mijloace fixe	408,3	301,1
319	Investiții capitale în active în curs de execuție	1 677,2	3 322,6
Total mijloace fixe		21 265,3	21 705,6
331	Combustibil, carburanți și lubrifianți	57,9	51,2
332	Piese de schimb	84,3	121,7
333	Produse alimentare	36,0	32,9
334	Medicamente și materiale sanitare	119,6	145,6
335	Materiale pentru scopuri didactice, științifice și alte scopuri	40,3	53,1
336	Materiale de uz gospodăresc și rechizite de birou	208,4	233,6
337	Materiale de construcție	54,3	59,8
338	Accesorii de pat, îmbrăcăminte, încălțăminte	604,8	728,4
339	Alte materiale	857,2	969,8
Total stocuri de materiale circulante		2 062,8	2 396,1
341	Producție în curs de execuție	4,5	4,3
342	Animale tinere și la îngrășat	0,2	0,2
343	Produse finite ale unităților de producție	0,8	6,5
344	Producție finită a gospodăriilor agricole auxiliare	14,2	12,7
Total producție în curs de execuție, produse și producție finită, animale tinere la îngrășat		19,7	23,7
351	Mărfuri		0,1
Total mărfuri			0,1
361	Metale și pietre prețioase		0,5
Total valori			0,5
371	Terenuri	2 080,5	3 639,7
Total active neproductive		2 080,5	3 639,7
Total active nefinanciare		25 428,3	27 765,7
415	Acțiuni și alte forme de participare în capital în interiorul țării	7 682,3	13 709,7
419	Alte creanțe ale instituțiilor bugetare	1 162,5	958,9

431	Conturi curente în sistemul trezorerial	565,9	1074,4
432	Conturi curente în afara sistemul trezorerial	24,8	101,5
433	Depozite	80,1	
434	Casa	0,2	0,3
439	Alte valori și mijloace bănești	10,2	10,9
	Total active financiare	9526,0	15855,7
	Total active	34954,3	43621,4

Notă: Informația conține datele agregate din bilanțurile contabile prezentate de către autoritățile publice centrale.

4.9 Creanțele și datoriile instituțiilor finanțate de la bugetul de stat

La situația din 31 decembrie 2018 creanțele instituțiilor finanțate de la bugetul de stat la cheltuieli și active nefinanciare au constituit 817,6 mil. lei, inclusiv creanțe curente (sumele achitate în avans conform contractelor pentru bunuri, lucrări și servicii) – 804,7 mil. lei și cu termen expirat – 12,9 mil. lei.

Comparativ cu situația din 31 decembrie 2017, creanțele s-au micșorat cu 163,9 mil. lei, inclusiv creanțe curente - cu 122,3 mil. lei și cu termen expirat cu 41,6 mil. lei.

Datoriile instituțiilor finanțate de la bugetul de stat au constituit 791,8 mil. lei, inclusiv datorii curente (cheltuieli de personal, servicii energetice și comunale, calculate pentru luna decembrie, dar planificate și achitate în luna ianuarie a anului următor, precum și la alte cheltuieli, termenul de achitare al cărora conform contractului nu a survenit) -789,1 mil. lei și cu termen de achitare expirat (arierate) – 2,7 mil. lei.

Comparativ cu situația din 31 decembrie 2017, datoriile s-au majorat cu 48,7 mil. lei, inclusiv datorii curente cu 48,6 mil. lei și cu termen de achitare expirat (arierate) cu 0,1 mil. lei.

În totalul creanțelor, cele mai semnificative creanțe s-au înregistrat la active nefinanciare – 634,9 mil. lei, din care 525,0 mil. lei aferente investițiilor capitale în active în curs de execuție.

În totalul datoriilor, cele mai semnificative datorii s-au format la cheltuieli de personal – 537,4 mil. lei, la active nefinanciare – 189,2 mil. lei, din care 157,1 mil. lei la investiții capitale în active în curs de execuție.

Ponderea creanțelor și datoriilor în totalul cheltuielilor și activelor nefinanciare ale bugetului de stat a constituit:

- creanțe – 2,1%, iar a celor cu termen expirat - 0,03% ;
- datorii – 2,0 %, iar a celor cu termen de achitare expirat (arierate)- 0,01%.

5.1 Implementarea recomandărilor și executarea cerințelor din hotărârea precedentă a Curții de Conturi

Raportul privind executarea bugetului de stat pentru anul 2017 a fost supus auditului de către Curtea de Conturi.

Raportul auditului a fost aprobat prin hotărârea Curții de Conturi nr.24 din 28 mai 2018 cu privire la Raportul auditului financiar al Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pentru anul 2017.

Prin raportul de audit respectiv, Ministerului Finanțelor i-au fost înaintate 3 cerințe și 6 recomandări.

Din 3 cerințe înaintate, au fost executate 2 și neexecutată 1- cerința 2.1.2 Asigurarea funcționalității grupului de lucru pentru investiții capitale, în vederea respectării procesului de includere și monitorizare a obiectelor de investiții capitale.

Din 6 recomandări înaintate:

- au fost executate 4;
- neexecutată 1, termenul de realizare fiind trimestrul IV 2019;
- neexecutată 1 – recomandarea 5.Să asigure respectarea prevederilor regulamentare privind procesul de examinare și de confirmare a eligibilității propunerilor de proiecte pentru investiții capitale, respectând principiile de prioritizare și de conformitate ale acestora cu documentele de planificare strategică națională și sectorială.

Motivul de neexecutare a cerinței și recomandării a fost imposibilitatea convocării Grupului de lucru pentru investiții capitale publice, din cauza calendarului restrâns de elaborare, coordonare și promovare a CBTM pentru anii 2018-2020 și proiectului bugetului de stat pentru anul 2018.

Totodată, la elaborarea limitelor de cheltuieli pentru investiții capitale, accentul a fost pus pe concentrarea alocațiilor disponibile pe proiecte în curs de execuție și pe proiecte noi, realizarea cărora a fost condiționată de implementarea unor strategii de dezvoltare sectoriale. Respectiv, propunerile de proiecte noi au fost examinate prin prisma prevederilor Hotărârii Guvernului nr.1029/2013, în baza formularelor de identificare și evaluare preliminară a proiectelor, prezentate de către autoritățile publice centrale.

Concomitent, informația detaliată privind proiectele de investiții capitale (inclusiv cele noi), întocmită de către Ministerul Finanțelor, a fost prezentată tuturor autorităților publice centrale, Guvernului și Parlamentului la etapa examinării proiectului legii bugetului de stat pentru anul 2018.

Material adițional la Raport:

Anexa nr.1	Dinamica încasării veniturilor bugetului public național în anii 2017-2018, pe tipuri
Anexa nr.2	Încasarea veniturilor administrate de către Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal
Anexa nr.3	Sursele de finanțare ale bugetului public național în anul 2018
Anexa nr.4	Informația privind acordurile de granturi externe semnate în anul 2018, pe creditor
Anexa nr.5	Rezultatele executării cheltuielilor bugetului de stat în anul 2018, în aspect funcțional
Anexa nr.6	Rezultatele executării cheltuielilor bugetului de stat în anul 2018, în aspect economic
Anexa nr.7	Informația privind cheltuielile de personal, numărul de unități (posturi), numărul de angajați și salariul mediu lunar în anul 2018, în aspectul grupelor funcționale
Anexa nr.8	Soldul datoriei de stat externe pe creditor în anii 2016-2018
Anexa nr.9	Informația privind acordurile de împrumuturi externe semnate/întrate în vigoare în anul 2018, pe creditor
Anexa nr.10	Informație privind repartizarea și utilizarea mijloacelor din fondul de rezervă al Guvernului în anul 2018
Anexa nr.11	Informație privind repartizarea și utilizarea mijloacelor din fondul de intervenție al Guvernului în anul 2018
Nota analitică	Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, în 9 luni ale anului 2018

MINISTRU

Ion CHICU

Dinamica încasării veniturilor bugetului public național în anii 2017-2018, pe tipuri

mil.lei

Denumirea veniturilor	Cod ECO	Anul 2017			Anul 2018								
					Aprobat/ estimat	Precizat	Executat	Pondere a în PIB (190016, 0 mil. lei) (%)	Ponde rea in suma totala (%)	Executat față de (+,-)		Executat către (%)	
		Executat	Pondere a în PIB (178881, 0 mil. lei) (%)	Pond erea in suma totala (%)						executat 2017	precizat	executat 2017	precizat
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Venituri, total	1	53,377.6	29.84	100.0	56,999.6	58,119.0	57,995.9	30.52	100.0	4,618.3	-123.1	108.7	99.8
Impozite și taxe	11	34,475.8	19.27	64.6	35,448.0	36,643.9	37,660.2	19.82	64.9	3,184.4	1,016.3	109.2	102.8
Impozite pe venit, total	111	7,722.8	4.32	14.5	8,333.3	8,485.9	9,338.7	4.91	16.1	1,615.9	852.8	120.9	110.0
- impozit pe venitul persoanelor fizice	1111	3,648.9	2.04	6.8	3,852.3	3,911.4	3,982.0	2.10	6.9	333.1	70.6	109.1	101.8
- impozit pe venit persoanelor juridice	1112	4,073.9	2.28	7.6	4,481.0	4,574.5	5,356.7	2.82	9.2	1,282.8	782.2	131.5	117.1
Impozite pe proprietate, total	113	546.2	0.31	1.0	542.6	544.7	563.8	0.30	1.0	17.6	19.1	103.2	103.5
Impozitul funciar	1131	193.6	0.11	0.4	185.0	190.5	185.6	0.10	0.3	-8.0	-4.9	95.9	97.4
Impozitul pe bunurile imobiliare	1132	306.0	0.17	0.6	297.0	299.0	327.8	0.17	0.6	21.8	28.8	107.1	109.6
Impozit privat	11331	3.1	0.00	0.0	3.1	3.2	8.9	0.00	0.0	5.8	5.7	>200	>200
Impozitul pe avere	11361	43.5	0.02	0.1	57.5	52.0	41.5	0.02	0.1	-2.0	-10.5	95.4	79.8
Impozite și taxe pe mărfuri și servicii	114	24,615.7	13.76	46.1	24,974.2	25,917.6	26,091.9	13.73	45.0	1,476.2	174.3	106.0	100.7
Taxa pe valoarea adăugată	1141	16,870.1	9.43	31.6	17,299.5	17,981.1	18,615.6	9.80	32.1	1,745.5	634.5	110.3	103.5
Accize	1142	5,950.0	3.33	11.1	5,903.2	6,165.0	5,683.4	2.99	9.8	-266.6	-481.6	95.5	92.2
Taxe pentru servicii specifice	1144	423.1	0.24	0.8	409.6	427.6	446.5	0.23	0.8	23.4	18.9	105.5	104.4
Taxe și plăți pentru utilizarea mărfurilor și pentru practicarea unor genuri de activitate	1145	455.1	0.25	0.9	426.9	404.5	374.5	0.20	0.6	-80.6	-30.0	82.3	92.6
Alte taxe pentru mărfuri și servicii	1146	917.4	0.51	1.7	935.0	939.4	971.9	0.51	1.7	54.5	32.5	105.9	103.5
Taxa asupra comerțului exterior și operațiunilor externe	115	1,591.1	0.89	3.0	1,597.9	1,695.7	1,665.8	0.88	2.9	74.7	-29.9	104.7	98.2
Contribuții și prime de asigurări obligatorii	12	15,512.4	8.67	29.1	16,469.7	16,831.8	17,155.5	9.03	29.6	1,643.1	323.7	110.6	101.9
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	121	11,864.0	6.63	22.2	12,546.0	12,840.5	13,037.9	6.86	22.5	1,173.9	197.4	109.9	101.5
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală	122	3,648.4	2.04	6.8	3,923.7	3,991.3	4,117.6	2.17	7.1	469.2	126.3	112.9	103.2
Granturi primite	13	1,008.8	0.56	1.9	2,830.0	1,991.1	387.4	0.20	0.7	-621.4	-1,603.7	38.4	19.5
Granturi pentru susținerea bugetului	131	740.0	0.41	1.4	2,189.2	1,287.9	2.2	0.00	0.0	-737.8	-1,285.7	0.3	0.2
Granturi pentru proiecte finanțate din surse externe	132	268.8	0.15	0.5	640.8	703.2	385.2	0.20	0.7	116.4	-318.0	143.3	54.8
Alte venituri	14	2,380.6	1.33	4.5	2,251.9	2,652.2	2,792.8	1.47	4.8	412.2	140.6	117.3	105.3
Venituri din proprietate	141	425.4	0.24	0.8	502.9	482.9	516.7	0.27	0.9	91.3	33.8	121.5	107.0
Venituri din vânzarea mărfurilor și serviciilor	142	1,394.3	0.78	2.6	1,356.3	1,433.6	1,360.7	0.72	2.3	-33.6	-72.9	97.6	94.9
Amenzi și sancțiuni	143	364.0	0.20	0.7	293.6	303.5	383.7	0.20	0.7	19.7	80.2	105.4	126.4
Donații voluntare	144	142.2	0.08	0.3	31.2	223.3	150.5	0.08	0.3	8.3	-72.8	105.8	67.4
Alte venituri și venituri neidentificate	145	54.7	0.03	0.1	67.9	208.9	381.2	0.20	0.7	326.5	172.3	>200	182.5

**Încasarea veniturilor administrate de către
Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal**

mil. lei

Tipuri de impozite si taxe	Executat 2017	2018					
		Precizat	Executat	Executat față de precizat		Executat 2018 față de executat 2017	
				devieri (+,-)	%	devieri (+,-)	%
Serviciul Fiscal de Stat							
Impozite și taxe, total	16,897.6	18,353.8	19,278.2	924.4	105.0	2,380.6	114.1
impozite pe venit	7,769.8	8,546.4	9,399.2	852.8	110.0	1,629.4	121.0
impozite pe proprietate	546.3	544.7	563.8	19.1	103.5	17.5	103.2
taxa pe valoare adaugată	6,286.6	6,949.2	7,105.5	156.3	102.2	818.9	113.0
accize	576.8	586.4	496.2	-90.2	84.6	-80.6	86.0
taxe pentru servicii specifice	414.4	417.7	437.0	19.3	104.6	22.6	105.5
taxe si plăți pentru utilizarea mărfurilor și pentru practicarea unor genuri de activitate	429.9	403.0	361.9	-41.1	89.8	-68.0	84.2
alte taxe pentru mărfuri și servicii	38.9	34.2	42.8	8.6	125.1	3.9	110.0
taxe pentru folosirea drumurilor	834.9	872.2	871.8	-0.4	100.0	36.9	104.4
Alte venituri	845.8	802.1	1,046.9	244.8	130.5	201.1	123.8
venituri din proprietate	271.8	185.1	310.8	125.7	167.9	39.0	114.3
venituri din vânzarea mărfurilor și serviciilor	217.6	201.5	234.4	32.9	116.3	16.8	107.7
amenzi și sancțiuni	334.5	275.9	354.3	78.4	128.4	19.8	105.9
alte venituri și venituri neidentificate	21.9	139.6	147.4	7.8	105.6	125.5	>200
Contribuții și prime de asigurări obligatorii	15,367.7	16,715.7	17,161.0	445.3	102.7	1,793.3	111.7
Total	33,111.1	35,871.6	37,486.1	1,614.5	104.5	4,375.0	113.2
Serviciul Vamal							
Impozite și taxe, total	20,361.4	21,399.3	21,395.3	-4.0	100.0	1,033.9	105.1
taxa pe valoare adaugată	13,226.2	13,965.0	14,364.7	399.7	102.9	1,138.5	108.6
accize	5,585.7	5,798.6	5,407.2	-391.4	93.3	-178.5	96.8
taxe pentru folosirea drumurilor	23.4	8.5	26.1	17.6	>200	2.7	111.5
taxa asupra comerțului exterior și operațiunilor externe	1526.1	1627.2	1597.3	-29.9	98.2	71.2	104.7
Alte venituri	11.3	10.9	15.0	4.1	137.6	3.7	132.7
amenzi și sancțiuni	10.3	9.9	12.6	2.7	127.3	2.3	122.3
alte venituri și venituri neidentificate	1.0	1.0	2.4	1.4	>200	1.4	>200
Total	20,372.7	21,410.2	21,410.3	0.1	100.0	1,037.6	105.1

Sursele de finanțare ale bugetului public național în anul 2018

mil.lei

Codul	Denumirea	Precizat	Executat
	IV. SURSE DE FINANȚARE, total	6.461,3	1.613,0
4	Active financiare	-164,1	319,3
41	Creanțe interne	872,1	851,1
415	Acțiuni și alte forme de participare în capital în interiorul țării	171,7	140,9
418	Alte creanțe interne ale bugetului	700,4	710,2
42	Diferența de curs valutar		-84,4
421	Diferența de curs pozitivă		1035,8
422	Diferența de curs negativă		-1120,2
47	Împrumuturi recreditate interne instituțiilor nefinanciare și financiare	-1037,0	-450,2
471	Împrumuturi recreditate instituțiilor nefinanciare	-549,1	-345,3
472	Împrumuturi recreditate instituțiilor financiare	-487,9	-104,9
48	Creanțe externe	0,8	2,8
484	Garanții externe	0,8	2,8
5	Datorii	5270,0	943,7
51	Datorii interne	1831,1	403,8
513	Valori mobiliare de stat cu excepția acțiunilor	1881,1	480,0
514	Garanții de stat interne (Dezafectarea mijloacelor de la BS - <i>Prima Casă</i>)	-50,0	
518	Alte datorii interne ale bugetului		-76,2
55	Împrumuturi interne de la instituțiile nefinanciare și financiare	151,1	5,0
552	Împrumuturi interne de la instituțiile financiare	151	4,9
554	Alte împrumuturi	0,1	0,1
59	Împrumuturi externe	3287,8	534,9
595	Primirea împrumuturilor externe	5621,3	2461,2
595	Rambursarea împrumuturilor externe	-2333,5	-1926,3
9	Modificarea soldului mijloacelor bănești	1355,4	350,0
91	Sold de mijloace banesti la inceputul perioadei	6776,9	6776,9
92	Corectarea soldului de mijloace bănești	-3,2	-22,9
93	Sold de mijloace banesti la sfirsitul perioadei	-5418,3	-6404,0

**Informație privind acordurile de granturi externe
semnate în anul 2018, (pe donatori)**

Donator	Acorduri de grant semnate
Republica Federală Germania (Ministerul Federal German al Cooperării Economice și Dezvoltării)	Acord de finanțare a proiectului „Aprovizionarea cu apă și canalizare în raionul Cahul” semnat la 01 august 2018, între MF, KfW și Municipiul Cahul <i>(grant în valoare de 23,5 milioane euro)</i> .
Republica Bulgaria (expres cu Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Bulgaria)	Acord de asistență financiară încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Bulgaria, la 20 decembrie 2018 <i>(în valoare de 140 mii euro)</i> .

Rezultatele executării cheltuielilor bugetului de stat în anul 2018 în aspect funcțional

mil.lei

	Denumirea	Aprobat		Precizat		Executat		Executat/Precizat (+/-)			
		Bugetul de stat	inclusiv	Bugetul de stat	inclusiv	Bugetul de stat	inclusiv	(+;-)		%%	
			proiecte finanțate din surse externe		proiecte finanțate din surse externe		proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat	proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat	proiecte finanțate din surse externe
2+3	II. CHELTUIELI ȘI ACTIVE NEFINANCIARE	41332,4	4317,0	42031,9	3142,0	38708,3	1065,8	-3323,6	-2076,2	92,1	33,9
01	Servicii de stat cu destinație generală	6361,0	166,3	6439,6	189,7	5926,9	37,4	-512,7	-152,3	92,0	19,7
	* inclusiv transferuri între BS și BL	1533,4		1687,4		1672,8		-14,6		99,1	
02	Apărare națională	617,0	8,5	639,7	8,5	631,7	4,8	-8,0	-3,7	98,7	56,5
03	Ordine publică și securitate națională	4444,1	189,2	4583,7	91,5	4357,6	9,4	-226,1	-82,1	95,1	10,3
04	Servicii în domeniul economiei	7147,5	3178,1	7461,5	2135,6	5807,6	731,2	-1653,9	-1404,4	77,8	34,2
	* inclusiv transferuri între BS și BL	743,4		744,4	1,0	710,6	0,4	-33,8	-0,6	95,5	40,0
05	Protecția mediului	157,7	13,1	110,5	2,7	99,5	0,8	-11,0	-1,9	90,0	29,6
	* inclusiv transferuri între BS și BL	0,6		23,9		19,7		-4,2		82,4	
06	Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	442,8	178,4	459,2	184,9	371,9	98,5	-87,3	-86,4	81,0	53,3
	* inclusiv transferuri între BS și BL			197,2		196,2		-1,0		99,5	
07	Ocroțirea sănătății	3929,4	369,6	4016,1	346,1	3646,0	84,1	-370,1	-262,0	90,8	24,3
	* inclusiv transferuri între BS și FAOM	2728,0		2728,0		2728,0				100,0	
08	Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	695,4		735,4		700,2		-35,2		95,2	
	* inclusiv transferuri între BS și BL	173,6		174,3		170,3		-4,0		97,8	
09	Învățământ	9909,6	210,6	9964,3	169,9	9730,8	89,9	-233,5	-80,0	97,7	52,9
	* inclusiv transferuri între BS și BL	7213,7		7345,4	6,4	7336,2	6,3	-9,2	-0,1	99,9	98,4
10	Protecție socială	7627,9	3,2	7621,9	13,1	7436,1	9,7	-185,8	-3,4	97,6	74,0
	* inclusiv transferuri între BS și BL	278,6		295,2		251,6		-43,6		85,2	
	* inclusiv transferuri între BS și BASS	6758,5		6755,1		6670,2		-84,9		98,7	

Realizarea executării cheltuielilor bugetului de stat în anul 2018 în aspect economic

mil.lei

	Denumirea	Aprobat		Precizat		Executat		Executat/Precizat			
		Bugetul de stat	<i>inclusiv</i>	Bugetul de stat	<i>inclusiv</i>	Bugetul de stat	<i>inclusiv</i>	(+/-)		(%%)	
			<i>proiecte finanțate din surse externe</i>		<i>proiecte finanțate din surse externe</i>		<i>proiecte finanțate din surse externe</i>	Bugetul de stat	<i>proiecte finanțate din surse externe</i>	Bugetul de stat	<i>proiecte finanțate din surse externe</i>
2+3	II. CHELTUIELI ȘI ACTIVE NEFINANCIARE	41332,4	4317,0	42031,9	3142,0	38708,3	1065,8	-3323,6	-2076,2	92,1	33,9
2	Cheltuieli	35615,7	1479,3	37676,4	1176,8	35841,7	299,7	-1834,7	-877,1	95,1	25,5
21	Cheltuieli de personal	6717,2		6750,0		6601,7		-148,3		97,8	
22	Bunuri și servicii	2213,5	359,6	2317,6	352,4	1756,1	121,9	-561,5	-229,8	75,8	34,7
24	Dobânzi	1819,5		1509,2		1504,9		-4,3		99,7	
25	Subsidii	2885,5	148,8	4257,5	112,3	4041,9	28,3	-215,6	-84,0	94,9	25,2
26	Granturi acordate	91,8	91,8	34,8	34,8	21,5	21,5	-13,3	-13,3	61,8	61,8
27	Prestații sociale	370,3		370,7		342,3		-28,4		92,3	
28	Alte cheltuieli	2088,1	207,1	2485,7	669,9	1817,7	121,3	-668,0	-548,6	73,1	18,1
29	Transferuri între bugete	19429,8		19950,9	7,4	19755,6	6,7	-195,3	-0,7	99,0	90,5
291	Transferuri acordate între BS și BUAT	9943,3		10467,8	7,4	10357,4	6,7	-110,4	-0,7	98,9	90,5
2921	Transferuri acordate între BS și BASS	6758,5		6755,1		6670,2		-84,9		98,7	
2922	Transferuri acordate între BS și FAOM	2728,0		2728,0		2728,0				100	
3	Active nefinanciare	5716,7	3509,7	4355,5	1965,2	2866,6	766,1	-1488,9	-1199,1	65,8	39,0
31	Mijloace fixe	4565,8	3448,7	3335,5	1895,2	1964,1	720,7	-1371,4	-1174,5	58,9	38,0
	dintre care :										
3192	Investiții capitale	3336,7	2837,7	1907,1	1572,4	850,3	604,3	-1056,8	-968,1	44,6	38,4
33	Stocuri de materiale	1173,5	61,0	1036,3	63,0	918,1	45,4	-118,2	-17,6	88,6	72,1
34,35, 36,37	Alte active nefinanciare	-22,6		-16,3	7,0	-15,6		0,7	-7,0	95,7	
Informativ:											
	<i>Cheltuieli curente</i>	<i>35258,8</i>	<i>789,7</i>	<i>36723,4</i>	<i>723,9</i>	<i>35192,8</i>	<i>194,5</i>	<i>-1530,6</i>	<i>-529,4</i>	<i>95,8</i>	<i>26,9</i>
	<i>Cheltuieli capitale</i>	<i>6073,6</i>	<i>3527,3</i>	<i>5308,5</i>	<i>2418,1</i>	<i>3515,5</i>	<i>871,3</i>	<i>-1793,0</i>	<i>-1546,8</i>	<i>66,2</i>	<i>36,0</i>

**Informația privind cheltuielile de personal,
numărul de unități (posturi), numărul de
angajați și salariul mediu lunar în anul 2018,
în aspectul grupelor funcționale**

Denumirea indicatorului	Cod	cheltuieli de personal executate, mii lei	numărul de unități (posturi)	numărul de angajați (persoane fizice)	salariul mediu lunar la o unitate (post), lei
1	2	3	4	5	6
TOTAL		6.601.719,3	60.638,3	58.252,0	7.039,5
<i>inclusiv:</i>					
Servicii de stat cu destinație generală	01	1.449.993,2	8.406,5	8.395,0	10.957,3
Aparare națională	02	401.726,9	3.961,0	3.990,0	6.617,5
Ordine publică și securitate națională	03	2.913.083,7	22.954,8	22.949,5	8.211,0
Servicii în domeniul economiei	04	415.145,4	4.919,0	4.949,0	5.516,1
Protecția mediului	05	49.282,4	602,0	578,0	5.350,6
Încălzirea și aer condiționat	07	326.668,9	3.629,8	3.290,0	5.882,2
Cultura, sport, tineret, culte și odihnă	08	89.745,0	1.597,8	1.431,0	3.671,2
Învățământ	09	809.394,0	12.438,8	10.593,5	4.252,9
Protecția socială	10	146.679,9	2.128,8	2.076,0	4.503,5

Soldul datoriei de stat externe pe creditori în anii 2016-2018

	2016		2017		2018	
	mil. USD	%	mil. USD	%	mil. USD	%
Creditori multilaterali	1 214,3	82,9%	1.345,8	79,1%	1 393,4	82,5%
AID	564,4	46,5%	611,0	45,4%	619,1	44,4%
FMI	279,7	23,0%	296,5	22,0%	276,2	19,8%
BEI	156,3	12,9%	188,0	14,0%	233,9	16,8%
BIRD	68,2	5,6%	84,1	6,3%	91,4	6,6%
BERD	57,1	4,7%	65,6	4,9%	73,7	5,3%
FIDA	60,5	5,0%	66,4	4,9%	66,6	4,8%
BDCE	28,2	2,3%	34,2	2,5%	32,4	2,3%
Creditori bilaterali	250,4	17,1%	354,9	20,9%	295,6	17,5%
Guvernul României	65,4	26,1%	171,4	48,3%	125,3	42,4%
JICA	48,8	19,5%	50,4	14,2%	51,4	17,4%
Guvernul Rusiei	50,2	20,1%	46,3	13,1%	41,2	13,9%
UniCredit (Austria)	21,8	8,7%	24,8	7,0%	23,7	8,0%
CCC (SUA)	20,9	8,4%	18,3	5,2%	15,7	5,3%
Guvernul SUA	14,8	5,9%	14,8	4,2%	13,3	4,5%
Guvernul Germaniei	11,4	4,6%	12,0	3,4%	10,2	3,5%
Guvernul Japoniei	8,1	3,2%	7,7	2,2%	7,0	2,4%
Banca germana KfW	6,5	2,6%	7,1	2,0%	6,5	2,2%
Turk Eximbank	2,4	1,0%	1,6	0,4%	0,8	0,3%
Guvernul Poloniei	-	-	0,2	0,1%	0,5	0,2%
Total	1 464,7	100,0%	1 700,7	100,0%	1 689,0	100,0%

**Informație privind acordurile de împrumuturi externe
semnate/intrate în vigoare în anul 2018, pe creditori**

Creditorul	Proiectul	Suma	Data semnării/data intrării în vigoare
<i>Proiecte finanțate din surse externe</i>			
Asociația Internațională pentru Dezvoltare	„Modernizarea serviciilor guvernamentale”	10,9 mil. DST (circa 15,0 mil. dolari SUA)	28 noiembrie 2017/ 25 iunie 2018
Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare	„Modernizarea serviciilor guvernamentale”	5,0 mil. USD	28 noiembrie 2017/ 25 iunie 2018
Asociația Internațională pentru Dezvoltare	„Finanțare Adițională pentru Reforma Educației în Moldova”	7,1 mil. SDR (10,0 mil. dolari SUA)	12 martie 2018/ 19 iulie 2018
Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei	„Procurarea ambulanțelor”	12,0 mil. EUR (14,1 mil. dolari SUA)	12 iulie 2018/ 24 septembrie 2018
Asociația Internațională pentru Dezvoltare	„Înregistrare și evaluare funciară”	30,1 mil. EUR (35,0 mil. dolari SUA)	17 septembrie 2018/ 14 ianuarie 2019
<i>Susținerea bugetului</i>			
Uniunea Europeană (UE)	„Asistență macrofinanciară”	60,0 mil. EUR (70,6 mil. dolari SUA)	23 noiembrie 2017/ 18 februarie 2018
Asociația Internațională pentru Dezvoltare	„Guvernanță economică – DPO3”	24,9 mil. EUR (29,1 mil. dolari SUA)	11 iulie 2018/ 20 iulie 2018

Informație
privind repartizarea și utilizarea mijloacelor din
fondul de rezervă al Guvernului în anul 2018

mii lei

Hotărâri emise de Guvern		Beneficiarul și conținutul succint al documentului	Repartizat conform deciziilor Guvernului	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
		Aparatul Președintelui Republicii Moldova	536,3	536,1
769	25.07.18	Pentru acoperirea cheltuielilor aferente organizării vizitei oficiale a Președintelui Republicii Macedonia, Gjorge Ivano.	222,3	222,1
1111	14.11.18	Pentru acoperirea cheltuielilor aferente organizării vizitei oficiale a Președintelui Republicii Turcia, Recep Tayyip Erdogan și Președintelui Republicii Tatarstan, Rustam Minnihanov.	314,0	314,0
		Cancelaria de Stat	1108,7	1108,6
119	31.01.18	Pentru acoperirea cheltuielilor aferente organizării funerariilor regretatului Ion Ciubuc, ex-prim-ministru al Republicii Moldova.	282,0	282,0
392	25.04.18	Pentru acoperirea cheltuielilor aferente organizării vizitei oficiale a Președintelui Republicii Belarus, Aleksander Lucașenko.	314,5	314,5
1064	08.11.18	Pentru deservirea delegațiilor oficiale din cadrul Reuniunii șefilor de guvernare ale statelor-membre ale Organizației pentru Democrație și Dezvoltare Economică-GUAM.	512,2	512,1
		Ministerul Justiției	8571,2	6336,7
66	18.01.18	Pentru achitarea plăților aferente delegării a trei juriști secunzi pentru participare la lucrările Grefei Curții Europene a Drepturilor Omului privind examinarea preliminară a cererilor adresate Curții Europene a Drepturilor Omului împotriva Republicii Moldova, echivalentul în lei a sumei de 170 610 euro.	3491,6	2577,4
290	04.04.18	Pentru plata onorariilor companiei “KPMG Advisory” SRL suma echivalentă în lei a 127 000 euro pentru prestarea serviciilor profesionale de expertiză economico-financiară.	2544,8	2515,8
784	01.08.18	Pentru plata onorariilor Companiei de avocatură DLA Piper France LLP (Paris, Franța) și BAA “ACI Parteners” (Republica Moldova) suma echivalentă în lei a 121 713,0 dolari SUA, după cum urmează: - 65 000,0 dolari SUA pentru reprezentarea intereselor Republicii Moldova în fața Curții de Apel din Paris (Franța) la reexaminarea cauzei ООО “Комстрой” (succesoarea în drepturi a ООО “Энергоальянс”, Ucraina) împotriva Republicii Moldova;	2101,9	811,9

Hotărâri emise de Guvern		Beneficiarul și conținutul succint al documentului	Repartizat conform deciziilor Guvernului	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
		- 50 000,0 dolari SUA pentru reprezentarea intereselor Republicii Moldova în fața Curții de Casație din Paris (Franța) la examinarea unui eventual recurs în cauza ООО “Комстрой” (succesoarea în drepturi a ООО “Энергоальянс”, Ucraina) împotriva Republicii Moldova; - 6713,0 dolari SUA pentru serviciile de avocatură, datorate și neachitate pentru anul 2017.		
1218	05.12.18	Pentru plata onorariilor companiei de avocați Bukh Law Firm, P.C din New York, SUA, reprezentarea Republicii Moldova în fața United States District Court for the District of Columbia (SUA) privind recunoașterea și executarea hotărârii arbitrale a Tribunalului arbitral ad-hoc din 25 octombrie 2013, echivalentul în lei a sumei de 25 000,0 dolari SUA.	432,9	431,6
		Ministerul Economiei și Infrastructurii	4131,0	4128,1
365	18.04.18	Pentru plata onorariilor Cabinetului avocatului „Vladimir Iurkovski” în cooperare cu compania de avocatură „Schoenherr Rechtsanwaite GmbH” și în parteneriat cu „Chaffetz Lindsey LLP ” (Chaffetz), suma echivalentă în lei a 243 000 dolari SUA, conform contractului de asistență juridică.	4131,0	4128,1
		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	381,7	379,7
243	21.03.18	Pentru achitarea Premiului Guvernului Republicii Moldova pentru cel mai dotat inventator al anului 2017.	10,0	10,0
853	20.08.18	Pentru desfășurarea Galei Premiului Național, ediția 2018.	371,7	369,7
		Agenția Proprietății Publice	1500,0	1500,0
591	21.06.18	Pentru cumpărarea acțiunilor nou-emise de banca de importanță sistemică B.C. “Moldova Agroindbank” S.A. Mijloacele financiare necesare acoperirii tuturor cheltuielilor aferente procurării acțiunilor.	1500,0	1500,0
		Altele	12100,0	12100,0
		Altele	12100,0	12100,0
		Acțiuni Generale	30914,4	30914,4
1073	08.11.18	Pentru executarea hotărârii arbitrale adoptată la 28 iunie 2018 de Centrul internațional pentru reglementarea diferendelor relative la investiții (ICSID), în cauza Mr. Zbigniew Piotr Grot, Grot Cimarron LLC, Laguardia USA LLC and ICS Laguardia SRL împotriva Republicii Moldova, suma echivalentă în lei a 537801,95 dolari SUA, ceea ce constituie 30% din suma necesară.	9252,8	9252,8
1233	12.12.18	Pentru executarea integrală a hotărârii arbitrale din 28 iunie 2018 de Centrul internațional pentru reglementarea diferendelor relative la investiții (ICSID), în cauza Mr.		

Hotărâri emise de Guvern		Beneficiarul și conținutul succint al documentului	Repartizat conform deciziilor Guvernului	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
		Zbigniew Piotr Grot, Grot Cimarron LLC, Laguardia USA LLC and ICS Laguardia SRL împotriva Republicii Moldova, suma echivalentă în lei a 1 254 871,2 dolari SUA.	21661,6	21661,6
		<i>Autorități Publice Centrale, total</i>	59243,3	57003,5
		Consiliul Raional Dubăsari	15973,0	15294,6
447	16.05.18	Pentru acordarea unor plăți directe proprietarilor de terenuri agricole amplasate după traseul Rîbnița-Tiraspol pentru anul 2017.	15973,0	15294,6
		Consiliul Raional Taraclia	452,9	446,4
795	01.08.18	Pentru finalizarea lucrărilor de reparație a Complexului educațional Gimnaziul - grădiniță „Dimitrie Cantemir” din satul Aluatu, raionul Taraclia.	452,9	446,4
		<i>Autorități Publice Locale, total</i>	16425,9	15741,0
		TOTAL	75669,2	72744,5

Informație
privind repartizarea și utilizarea mijloacelor din
fondul de intervenție al Guvernului în anul 2018

mii lei

Hotărâri emise de Guvern		Beneficiarul și conținutul succint al documentului	Repartizat conform deciziilor Guvernului	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
		Ministerul Afacerilor Interne	1867,7	1867,6
707	11.07.18	Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, pentru recuperarea cheltuielilor suportate pentru salubritatea mun. Bălți la 28-30 decembrie 2017 și pentru lichidarea consecințelor ninsorilor abundente din 17-19 ianuarie 2018 (111.5 mii lei) și Departamentului Trupelor de Carabinieri pentru recuperarea cheltuielilor suportate pentru salubritatea mun. Bălți la 28-30 decembrie 2017 (47.6 mii lei). Agenției Rezerve Materiale pentru achitarea costului bunurilor materiale eliberate din rezervele materiale de stat suma de (1589,1 mii lei).	1748,2	1748,1
1180	28.11.18	Pentru recuperarea cheltuielilor suportate pentru efectuarea misiunilor externe de repatriere a persoanelor rănite și decedate în urma accidentelor rutiere produse în or. Kaluga, Federația Rusă la 28 ianuarie 2018 și în or. Mateszalka, Ungaria la 1 aprilie 2018.	119,5	119,5
		Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	9755,2	8249,7
177	26.02.18	Pentru lichidarea consecințelor calamităților naturale din 20-21 aprilie 2017.	2320,9	1314,4
707	11.07.18	Recuperarea cheltuielilor suportate pentru lichidarea consecințelor calamităților naturale din 19-21 aprilie 2017 la Grădina Botanică (institut) din mun. Chișinău	1910,0	1910,0
766	25.07.18	Pentru lichidarea consecințelor incendiului din incinta Institutului de Zoologie.	5524,3	5025,3
		Autorități Publice Centrale, total	11622,9	10117,3
		Consiliul Municipal Chișinău	209,3	209,3
707	11.07.18	ÎM Regia "Autosalubritate", mun. Chișinău recuperarea cheltuielilor suportate pentru salubritatea mun. Bălți la 28-30 decembrie 2017 (30,0 mii lei) și ÎM Regia exploatarea a drumurilor și odurilor "Exdrupo", mun. Chișinău (29,3 mii lei).	59,3	59,3

Hotărâri emise de Guvern		Beneficiarul și conținutul succint al documentului	Repartizat conform deciziilor Guvernului	Finanțat
nr.	data			
1	2	3	4	5
993	10.10.18	Pentru suportul familiilor care au avut de suferit de pe urma deflagrației din 06.10.2018 mun. Chișinău, în sumă de 100,0 mii lei (a câte 50,0 mii lei per familie).	100,0	100,0
1024	17.10.18	Pentru suportul familiei care a avut de suferit de pe urma deflagrației din 06.10.2018 mun. Chișinău.	50,0	50,0
		Consiliul Raional Cantimir	20,0	20,0
1282	26.12.18	Pentru compensarea cheltuielilor suportate de cet. Nina Munteanu la repatrierea cadavrului fiului decedat în accidentul rutier produs la 28 ianuarie 2018 în regiunea Kaluga, Federația Rusă.	20,0	20,0
		Consiliul Raional Căușeni	47,1	47,1
1180	28.11.18	Rambursarea cheltuielilor suportate de către rude pentru repatrierea persoanei decedate în urma prăbușirii podului rutier or. Genova, Italia, la 14 august 2018.	47,1	47,1
		Consiliul Raional Drochia	472,5	472,5
177	26.02.18	Pentru reparația acoperișului Școlii sportive raionale din or. Drochia, care a fost afectată în urma calamităților naturale din 26 iunie și 12 iulie 2017.	472,5	472,5
		Consiliul Raional Rîșcani	200,0	200,0
707	11.07.18	Pentru reparația locuinței afectate de incendiu a cet. Rodica Gurău din s. Văratice.	200,0	200,0
		Consiliul Raional Strășeni	90,0	90,0
1282	26.12.18	Pentru lichidarea consecințelor incendiului din locuința cet. Viorel Cozmulici din satul Negrești.	90,0	90,0
		Consiliul Raional Ungheni	3220,0	3200,6
177	26.02.18	Pentru reparația grădiniței de copii ”Prietenia” din satul Pîrlița, care a fost afectată în urma calamităților naturale din 18 iunie 2016.	3170,0	3150,6
1282	26.12.18	Pentru procurarea locuinței pentru familia cet. Gheorghe Donici din satul Rădenii Vechi.	50,0	50,0
		Autorități Publice Locale, total	4258,9	4239,5
		TOTAL	15881,8	14356,8

Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, în 9 luni ale anului 2018

Întru executarea prevederilor art.76 alin.(1) al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, art.21 al Legii nr.121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice, Ministerul Finanțelor efectuează monitoringul financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, în vederea obținerii unei imagini pertinente cu privire la situația economico-financiară a entităților cu capital de stat, precum și cu privire la riscurile bugetar-fiscale aferente activității acestora. Potrivit Regulamentului privind monitoringul financiar al autorităților publice la autogestiune, al întreprinderilor de stat/municipale și al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 56/2018, monitoringul financiar este procesul de selectare, prelucrare și analiză a indicatorilor activității economico-financiare a entităților.

Astfel, la situația din 30.09.2018, în Registrul patrimoniului public ținut de către Agenția Proprietății Publice subordonată Guvernului Republicii Moldova (în continuare - Agenția Proprietății Publice), sunt incluse:

- 223 întreprinderi de stat, cu capital social în mărime de 5891,8 mil.lei;
- 89 societăți comerciale cu capital de stat, capitalul social al cărora este în mărime de 5325,0 mil. lei, din care proprietatea statului – 4156,5 mil. lei sau 78,1 la sută. Din numărul total al societăților comerciale, 66 societăți comerciale dețin capital integral sau majoritar de stat, capitalul social al cărora este în mărime de 3807,7 mil. lei, din care proprietatea statului – 3649,7 mil. lei sau 95,9 la sută.

Tabelul 1.

Informația consolidată privind numărul întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital de stat conform Registrului patrimoniului public, la situația din 30.09.2018

	Î.S.		S.C.					
	Unități	Capital social (mil.lei)	Cu cota (partea socială a) statului în capitalul social			din care cu cota (partea socială a) statului mai mare de 50%		
			Unități	Capital social (mil.lei)		Unități	Capital social (mil.lei)	
				Total	inclusiv cota (partea) statului		Total	inclusiv cota (partea) statului
Total conform Registrului patrimoniului public	223	5891,8	89	5325,0	4156,5	66	3807,7	3649,7
<i>din care:</i>								
- pe teritoriul Ucrainei	4	26,9	-	-	-	-	-	-
- în procedura lichidării sau insolvenței	28	277,3	35	587,5	361,6	20	417,9	329,9
- nu desfășoară activitate dar sunt înregistrate la I.P. „Agenția Servicii Publice”	25	23,3	12	443,8	433,8	10	442,3	433,7
Incluse în Lista monitorizată de MF în 9 luni, 2018, din care:	166	5564,3	-	-	-	36	2947,5	2886,1
- nu au prezentat rapoartele statistice nr.5-CI la BNS	14	17,0	-	-	-	1	1,4	0,9
Total supuse monitoringului financiar în 9 luni, 2018	152	5547,3	-	-	-	35	2946,1	2885,2

Reieșind din datele tabelului 1, se menționează că, în perioada analizată, au fost supuse monitorizării financiare de facto 152 întreprinderi de stat și 35 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat (în continuare - societăți comerciale), inclusiv 14 societăți comerciale cu capital integral de stat, care au prezentat, în modul stabilit, raportul statistic „Cercetare statistică trimestrială nr. 5-CI „Consumurile și cheltuielile întreprinderii” (în continuare - raport statistic) Biroului Național de Statistică.

Tabelul 2.

Informația consolidată a principalilor indicatori economici ai întreprinderilor de stat și societăților comerciale în 9 luni ale anului 2018

(mil.lei)

Total	Întreprinderi de stat			Societăți comerciale		
	9 luni, 2017	9 luni, 2018	abaterea	9 luni, 2017	9 luni, 2018	abaterea
Venituri din vânzări, conform bazei comparabile	2788,8	2937,9	+149,1	9492,0	9999,4	+507,4
Costuri și cheltuieli, conform bazei comparabile	2864,6	3067,6	+203,0	5734,6	6038,8	+304,2
Profit/pierdere	-	28,2	-	-	384,2	-
Achitățile impozitelor și taxelor în BPN	1098,4	863,3	-235,1*	847,6	916,7	+69,1
Obligații fiscale față de BPN (la 30.09.2018)	138,5	151,7	+13,2	7,0	8,2	+1,2

* diminuarea este cauzată inclusiv de reorganizarea întreprinderilor de stat în alte forme juridice de organizare, precum și de privatizarea/vînzarea acestora.

La studierea informației operative privind rezultatele monitoringului financiar al activității întreprinderilor de stat și societăților comerciale, urmează a se ține cont de faptul că, unele din întreprinderile de stat și societățile comerciale nu au fost supuse monitorizării financiare în 9 luni ale anului 2017. În acest sens, întru neadmiterea distorsionării datelor, evoluția veniturilor din vânzări, a costurilor și cheltuielilor și a profitului (pierderilor) va fi analizată luînd în calcul *baza comparabilă* a întreprinderilor de stat și societăților comerciale, ce nu include, la totalul generalizat al indicatorilor, valoarea indicatorilor întreprinderilor de stat și societăților comerciale, care în perioada similară a anului 2017 nu au prezentat în modul stabilit, raportul statistic (pentru trimestrul I, II sau trimestrul III, 2017). Totodată, se remarcă că S.R.L. „IT-Cafe” a fost inclusă în Registrul patrimoniului public și a fost inițiată monitorizarea acesteia, începînd cu trimestrul III, 2018. Datele aferente S.R.L. „IT-Cafe” la fel au fost incluse în baza comparabilă a indicatorilor, deoarece nu poate fi apreciată activitatea acestei entități în 9 luni ale anului 2018 și în perioada similară a anului precedent, dat fiind lipsa datelor corespunzătoare în acest sens.

De asemenea, se evidențiază că, în conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr.605/2017 cu privire la reorganizarea unor societăți pe acțiuni, S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” (S.A. „RED Nord”) a fost reorganizată prin fuziune (absorbție) cu S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord-Vest” (în calitate de societate absorbită), proces finalizat

către finele anului 2017. În rezultatul reorganizării societăților vizate, se menționează că, indicatorii veniturilor din vânzări, costurilor și cheltuielilor, profitului (pierderilor) înregistrați de S.A. „RED Nord” în 9 luni, 2017, conform raportului statistic, nu includ indicatorii înregistrați de S.A. „RED Nord-Vest” în aceeași perioadă, motiv pentru care nu poate fi apreciată la justa valoare evoluția indicatorilor S.A. „RED Nord” în perioada analizată a anului 2018. Astfel, întru neadmiterea distorsionării datelor, evoluția veniturilor din vânzări și a costurilor și cheltuielilor S.A. „RED Nord” și a societăților comerciale în ansamblu va fi analizată luând în calcul baza comparabilă a acestora, unde la indicatorii generalizați ai veniturilor din vânzări, costurilor și cheltuielilor și profitului (pierderilor) din 9 luni, 2017 au fost însumați indicatorii S.A. „RED Nord-Vest” pentru perioada corespunzătoare.

În același timp, avînd în vedere că indicatorul profit (pierderi) în trimestrul de gestiune a fost inclus în raportul statistic nr. 5-CI începînd cu anul 2017, multe din entități nu au completat date cu privire la acesta în special pentru trimestrul I, 2017 și prin urmare nu poate fi apreciată corespunzător dinamica indicatorului respectiv în 9 luni, 2018, comparativ cu 9 luni, 2017. Din acest motiv, indicatorul profit (pierderi) va fi analizat doar pentru perioada corespunzătoare a anului 2018.

De asemenea, se menționează că pe parcursul a 9 luni ale anului 2018 au fost aprobate o serie de Hotărîri de Guvern cu privire la reorganizarea întreprinderilor de stat/ societăților pe acțiuni în alte forme juridice de organizare. Dat fiind faptul că la situația din 30.09.2018, nu toate din entități au finisat procedura de reorganizare, acestea au fost supuse monitorizării financiare pentru perioada de referință, întrucît au prezentat rapoartele statistice în modul stabilit în calitate de întreprinderi de stat/ societăți comerciale, nefiind excluse din Registrul patrimoniului public.

I. Sinteza rezultatelor monitoringului financiar al activității economico-financiare în 9 luni ale anului 2018 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale

Conform datelor cumulate ale raportului generalizat „Cercetare statistică trimestrială nr. 5-CI „Consumurile și cheltuielile întreprinderii”, **întreprinderile de stat** au înregistrat, în 9 luni ale anului 2018, *venituri aferente activității operaționale* în sumă de 3138,4 mil. lei, din care *veniturile din vânzări* constituie 2968,0 mil. lei, iar alte venituri din activitatea operațională - 170,4 mil. lei.

Conform bazei comparabile, valoarea veniturilor din vânzări

înregistrate de întreprinderile de stat este de 2937,9 mil. lei, fiind cu 149,1 mil. lei sau cu 5,3% mai mare față de valoarea înregistrată în 9 luni ale anului 2017. Majorarea respectivă a fost generată în mare parte, de creșterea cu peste 1,0 mil. lei conform bazei comparabile, a veniturilor din vânzări a 26 întreprinderi de stat, cele mai considerabile majorări fiind reflectate în tabelul 3.

În particular, din numărul total al întreprinderilor de stat, conform bazei comparabile, la 81 întreprinderi de stat, veniturile din vânzări s-au majorat cu 285,6 mil. lei, iar la 60 întreprinderi de stat, veniturile din vânzări s-au micșorat cu 136,5 mil. lei. Alte 3 întreprinderi de stat nu înregistrează venituri din vânzări în 9 luni, anii 2017-2018, iar 1 întreprindere (Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”) nu înregistrează dinamică a veniturilor din vânzări comparativ cu 9 luni, 2017.

De asemenea, s-a constatat că, **societățile comerciale** au obținut în 9 luni ale anului 2018 *venituri aferente activității operaționale* în sumă de 10218,5 mil. lei, din care *veniturile din vânzări* constituie 10066,7 mil. lei, iar alte venituri din activitatea operațională – 151,8 mil. lei.

Conform bazei comparabile, valoarea *veniturilor din vânzări* înregistrate de societățile comerciale s-a majorat cu 507,4 mil. lei sau cu 5,4% față de 9 luni ale anului 2017. Majorarea respectivă s-a datorat, în mare parte, creșterii cu peste 1,0 mil. lei a veniturilor din vânzări la 18 societăți comerciale, cele mai considerabile majorări ale veniturilor înregistrate fiind reflectate în tabelul 3.

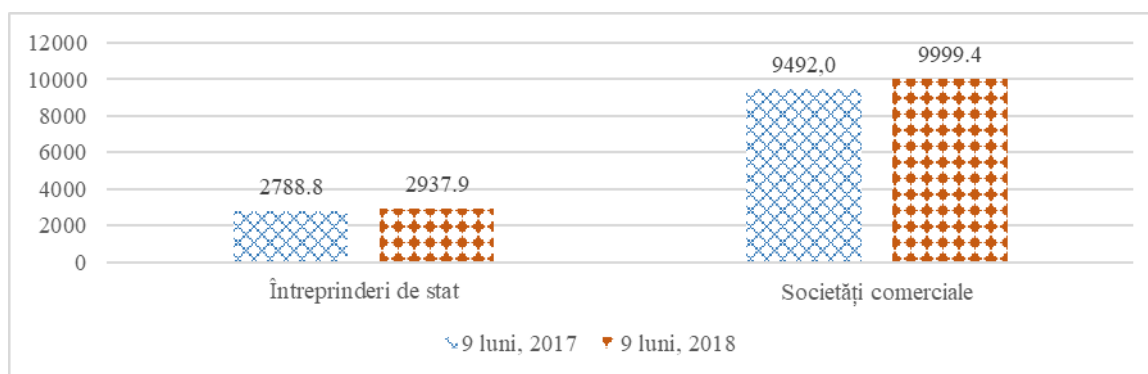

Figura 1. Evoluția în dinamică a veniturilor din vânzări, a întreprinderilor de stat și societăților comerciale, în 9 luni, 2017-2018, conform bazei comparabile, mil. lei

Din numărul total al societăților comerciale, conform bazei comparabile, la 10 societăți veniturile din vânzări s-au micșorat cu 153,4

mil. lei, iar la alte 22 societăți - veniturile s-au majorat cu 660,8 mil. lei.

Tabelul 3.

Întreprinderile de stat și societățile comerciale cu cele mai mari majorări ale veniturilor din vânzări, în 9 luni ale anului 2018, mil. lei

Nr.	Denumirea agentului economic	Majorarea față de 9 luni, 2017
Întreprinderi de stat		
1.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	+147,6
2.	Î.S. „Poșta Moldovei”	+17,1
3.	Î.S. „Moldelectrica”	+13,5
4.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”	+12,3
5.	Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”	+12,1
6.	Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești”	+10,4
7.	Î.S. pentru Silvicultură „Silva-Centru” din Ungheni	+9,0
8.	Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA”	+8,3
9.	Î.S. „Detașamentul de Pază Paramilitară”	+4,8
10.	Î.S. pentru Silvicultură „Orhei”	+3,4
Societăți comerciale		
1.	S.A. „Metalferos”	+135,9
2.	S.A. „EnergoCom”	+127,7
3.	S.A. „Termoelectrica”	+103,2
4.	S.A. „Drumuri Rîșcani”	+52,3
5.	S.A. „CET-Nord”	+45,7
6.	S.A. „Drumuri Soroca”	+25,0
7.	S.A. „Drumuri Strășeni”	+23,8
8.	S.A. „Barza Albă”	+21,5
9.	S.A. „Drumuri Edineț”	+20,0
10.	S.A. „Drumuri Cahul”	+19,8

Totodată, din numărul total al întreprinderilor de stat, 22 întreprinderi au înregistrat în 9 luni, 2018, *diminuări ale veniturilor din vânzări mai mari de 1 mil. lei*, comparativ cu 9 luni, 2017, dintre acestea evidențiindu-se: Î.S. „Calea Ferată din Moldova” (cu 47,4 mil. lei), Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” (cu 28,1 mil. lei), Î.S. „Combinatul Poligrafic” (cu 7,8 mil. lei) și Î.S. „Protecția Solurilor și Îmbunătățiri Funciare” (cu 6,2 mil. lei).

Din totalul societăților comerciale monitorizare, *micșorarea veniturilor din vânzări cu peste 1,0 mil. lei* s-a înregistrat la 7 societăți, din care: la S.A. „Moldtelecom” acestea s-au diminuat cu 52,9 mil. lei, la S.A. „Tutun-CTC” - cu 30,2 mil. lei, la S.A. „Franzeleuța” – cu 21,7 mil. lei și la S.A. Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparat” – cu 21,7 mil. lei.

Micșorarea veniturilor din vânzări, la întreprinderile de stat și societățile comerciale respective, comparativ cu perioada corespunzătoare a anului precedent, poate condiționa micșorarea taxei pe valoarea

adăugată încasată în bugetul de stat, fapt ce reprezintă un risc fiscal pentru bugetul public național.

De asemenea, conform datelor cumulate ale raportului generalizat „Cercetare statistică trimestrială nr. 5-CI „Consumurile și cheltuielile întreprinderii”, **întreprinderile de stat** aveau înregistrate *costuri și cheltuieli* aferente activității desfășurate în 9 luni ale anului 2018 în sumă de 3099,3 mil. lei. *Potrivit bazei comparabile*, mărimea costurilor și cheltuielilor înregistrate de întreprinderi este de 3067,6 mil. lei, cu 203,0 mil. lei mai mult comparativ cu 9 luni, 2017.

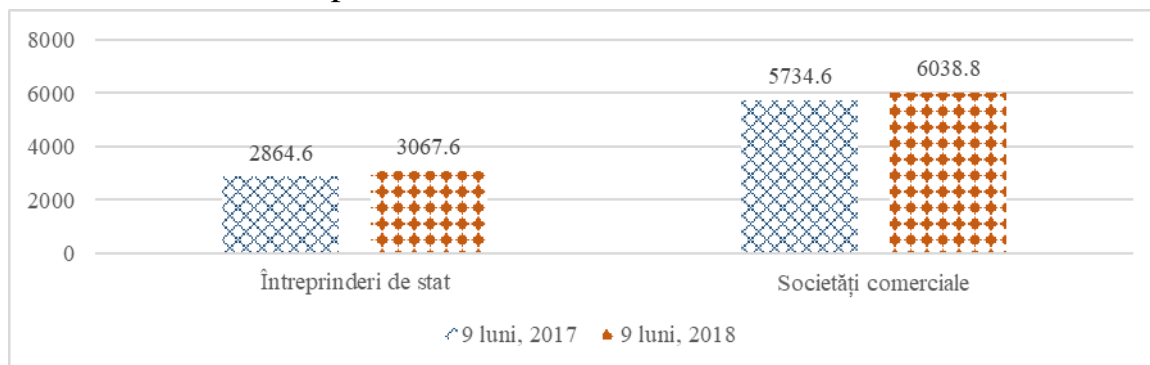

Figura 2. Evoluția în dinamică a costurilor și cheltuielilor întreprinderilor de stat și societăților comerciale, în 9 luni, 2017-2018, conform bazei comparabile, mil. lei

Concomitent, se constată că, **societățile comerciale** aveau înregistrate *costuri și cheltuieli* aferente activității desfășurate în 9 luni, 2018 în sumă de 6111,8 mil. lei. *Potrivit bazei comparabile*, mărimea costurilor și cheltuielilor înregistrate de societățile comerciale s-a majorat cu 304,2 mil. lei față de 9 luni, 2017.

Suplimentar, se menționează că în 9 luni ale anului 2018, **întreprinderile de stat** au generat, per total *profit* în mărime de 28,2 mil. lei. Din numărul total al întreprinderilor analizate, 75 întreprinderi de stat înregistrează în 9 luni, 2018 pierderi, în timp ce alte 77 întreprinderi de stat înregistrează profit. Cele mai mari profituri în 9 luni, 2018 au fost înregistrate de Î.S. „Moldelectrica” și Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA”.

Tabelul 4.

Întreprinderile de stat cu cele mai mari profituri și cele mai mari pierderi înregistrate în 9 luni ale anului 2018, mil. lei

Nr.	Denumirea agentului economic	9 luni, 2018	din care în:	
			semestrul I, 2018	trimestru I I, 2018
	Profit:			
1.	Î.S. „Moldelectrica”	34,6	27,9	27,7
2.	Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA”	26,6	8,8	-0,9

Nr.	Denumirea agentului economic	9 luni, 2018	din care în:	
			semestrul I, 2018	trimestru I I, 2018
3.	Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești”	12,0	0,3	-1,5
4.	Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”	11,5	11,0	6,6
5.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	10,3	10,1	2,1
6.	Î.S. „Poșta Moldovei”	10,3	9,3	6,8
	Pierderi:			
1.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	-78,5	-68,9	-17,5
2.	Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”	-15,2	-9,0	-4,8
3.	Î.S. „Centrul Informațional Agricol”	-10,4	-6,5	-3,0
4.	Î.S. Institutul Național de Cercetări și Proiectări „Urbanproiect”	-6,0	-5,0	-3,2
5.	Î.S. Organizația Concertistică și de Impresariat „Moldova- Concert”	-5,1	-5,1	-3,8
6.	Î.S. „Sala cu orgă”	-4,4	-3,0	-1,4

Totodată, cele mai considerabile pierderi au fost generate de Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și de Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”.

Societățile comerciale, în 9 luni ale anului 2018, au obținut per total *profit* în mărime de 384,2 mil. lei. Din numărul total al societăților comerciale analizate, 18 societăți comerciale înregistrează în 9 luni, 2018 profit, în timp ce alte 17 societăți comerciale înregistrează în perioada de raportare pierderi. Cel mai mare profit obținut în perioada respectivă se înregistrează la S.A. „Moldtelecom”, S.A. „Red Nord”, S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” și S.A. „Metalferos”.

Tabelul 5.

**Societățile comerciale cu cele mai mari profituri și
cele mai mari pierderi înregistrate în 9 luni ale anului 2018, mil. lei**

Nr.	Denumirea agentului economic	9 luni, 2018	din care în:	
			semestrul I, 2018	trimestrul I, 2018
	Profit:			
1.	S.A. „Moldtelecom”	145,9	100,8	59,6
2.	S.A. „RED Nord”	86,6	56,2	41,2
3.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	77,9	74,7	28,3
4.	S.A. „Metalferos”	53,8	44,1	11,2
5.	S.A. „Termoelectrica”	16,9	166,9	314,5
6.	S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova”	16,0	9,5	-0,4
	Pierderi:			
1.	S.A. „Tutun-CTC”	-12,3	-7,1	-3,1
2.	S.A. „CET-Nord”	-9,2	14,7	38,5
3.	S.A. Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparat”	-4,4	-3,0	-1,5
4.	S.A. „RĂUT”	-3,5	-2,3	-0,7
5.	S.A. „SanfarmPrim”	-2,5	-1,7	0,2
6.	S.A. „Drumuri Soroca”	-1,1	-2,8	-1,3

Cele mai considerabile pierderi înregistrate în 9 luni ale anului 2018, au fost generate de S.A., „Tutun-CTC” și S.A., „CET-Nord” (tabelul 5).

La analiza rezultatelor activității întreprinderilor de stat și societăților comerciale în 9 luni ale anului 2018 urmează a se ține cont inclusiv de specificul activității sezoniere la unele entități (termoficare, vinificație etc.).

De asemenea, se constată că la situația din 30.09.2018, întreprinderile de stat dețineau stocuri în mărime de 1157,4 mil. lei, iar în contabilitatea societăților comerciale au fost înregistrate stocuri în mărime de 1363,0 mii lei.

II. Informația privind datoria întreprinderilor de stat și a societăților comerciale, monitorizată în condițiile Legii nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat

În temeiul Regulamentului privind raportarea datoriei sectorului public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1136/2007 cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, a fost generalizată informația privind împrumuturile interne și externe ale agenților economici monitorizați, care sunt contractate pe un termen de un an și mai mare.

Prin urmare, la situația din 30.09.2018, entitățile cu capital de stat monitorizate, care au contractat credite de la băncile comerciale pe o perioadă de un an și mai mare, au înregistrat *un sold al împrumuturilor interne* în sumă de 1069,88 mil.lei, din care 6,1 mil.lei constituie stocul de arierate – sume restante ce nu au fost achitate conform contractelor încheiate, și anume:

Nr. d/o	Debitorul	Sold la 30.09.2017, mil.lei	Sold la 30.09.2018, mil.lei	Abaterea , +/- mil.lei	Stoc de arierate la 30.09.2018, mil.lei
Întreprinderi de stat					
1.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	136,9	123,2	-13,7	-
2.	Î.S. Firma Editorial-Poligrafică „Tipografia Centrală”	12,6	9,1	-3,5	0,2
3.	Î.S. Editura „Universul”	5,7	4,7	-1,0	4,7
4.	Î.S. Combinatul de Vinuri de Calitate „Mileștii Mici”	-	1,7	+1,7	1,0
5.	Î.S. „Cartuș”	1,9	1,5	-0,4	-
6.	Î.S. „Russca”	0,3	0,08	-0,22	-
Societăți comerciale					
1.	S.A. „Moldtelecom”	703,9	669,2	-34,7	-
2.	S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova”	209,4	201,2	-8,2	-

Nr. d/o	Debitorul	Sold la 30.09.2017, mil.lei	Sold la 30.09.2018, mil.lei	Abateră , +/- mil.lei	Stoc de arierate la 30.09.2018, mil.lei
3.	S.A. „Franzeluța”	40,1	24,6	-15,5	-
4.	S.A. „Red Nord” (datoriile S.A. „Red Nord-Vest” absorbită în 2017)	30,6	13,1	-17,5	-
5.	S.A. „Barza Albă”	4,8	11,1	+6,3	-
6.	S.A. „SanfarmPrim”	12,5	6,0	-6,5	-
7.	S.A. „Răut”	6,9	4,4	-2,5	0,2
TOTAL:		1165,6	1069,88	-95,72	6,1

După cum se poate observa din datele tabelului de mai sus, cele mai mari împrumuturi interne acordate întreprinderilor de stat s-au înregistrat la Î.S. „Calea Ferată din Moldova” - 123,2 mil.lei. De asemenea, din mărimea totală a împrumuturilor interne acordate societăților comerciale, 669,2 mil.lei revin S.A. „Moldtelecom”, iar 201,2 mil.lei revin S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova”.

Totodată, la situația din 30.09.2018, S.A. „Loteria Națională a Moldovei” înregistrează un *sold al împrumuturilor externe* în sumă de 3,1 mil.lei sau 0,16 mil. EURO.

Adițional, se informează că la situația din 30.09.2018:

1. de datorii pe împrumuturi recreditate din surse interne și/sau externe față de Ministerul Finanțelor dispune:

- Î.S. „Moldtranselectro”, în mărime de 37,3 mil.lei și 1,6 mil. dolari SUA, care reprezintă solduri cu termen expirat;
- Î.S. „Moldelectrica”, în mărime de 16,0 mil. dolari SUA și 7,4 mil. EURO;
- Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, în mărime de 0,37 mil. EURO (din care 0,24 mil. EURO reprezintă solduri expirate);
- S.A. „Termoelectrica”, în mărime de 31,8 mil. dolari SUA;
- S.A. „CET-Nord”, în mărime de 3,8 mil. EURO.

2. de datorie pe împrumutul extern acordat sub garanția statului dispune:

- Î.S. „Moldtranselectro”, în mărime de 0,86 mil. dolari SUA (14,6 mil.lei), ce reprezintă sold cu termen expirat.

Este de remarcat că, neachitarea obligațiilor față de instituțiile financiare pe creditele interne și externe creează o situație dificilă privind independența financiară a entităților economice. Totodată, neachitarea obligațiilor pe creditele acordate sub garanția statului, precum și cele recreditate prin intermediul Ministerului Finanțelor, generează riscul fiscal (financiar) de stingere a datoriilor din contul surselor bugetului de stat.

III. Defalcări/dividende din profitul net, achitate în anul 2018

Potrivit Legii bugetului de stat pe anul 2018 nr.289/2017, pentru rezultatele întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni înregistrate în anul 2017, au fost prevăzute venituri ce urmau a fi încasate la bugetul de stat sub formă de defalcări și dividende în sumă de 16,5 mil.lei și respectiv, 55,0 mil.lei. Astfel, conform datelor Trezoreriei de Stat, din profitul net obținut în anul 2017, întreprinderile de stat au transferat, la situația din 31.12.2018, la bugetul de stat *defalcări* în cuantum total de 50,0 mil.lei, iar societățile pe acțiuni au transferat *dividende* în mărime de 152,6 mil.lei.

La fel, se evidențiază că la situația din 31.12.2018, Î.S. Firma Agricolă „Serele Moldovei” are *restanță* la plata în buget a defalcărilor din profitul net în sumă de circa 0,1 mil.lei (108,9 mii lei). De asemenea, prin Hotărîrea Guvernului nr.1285 din 26.12.2018 a fost aprobată, în temeiul pct. 1 sbpct. 5), lit.d) din Hotărîrea Guvernului nr. 110/2011 cu privire la unele aspecte ce țin de repartizarea profitului net anual al societăților pe acțiuni cu cotă de participare a statului și al întreprinderilor de stat, scutirea S.A. „Moldtelecom” de plata dividendelor aferente anului de gestiune 2017 (circa 30,9 mil. lei), în vederea investirii profitului net în dezvoltarea producției, cu capitalizarea obligatorie a acestuia (majorarea capitalului social).

Totodată, este de remarcat că potrivit Legii bugetului de stat pe anul 2018 nr.289/2017, au fost prevăzute venituri ce urmau a fi încasate la bugetul de stat din privatizarea proprietății publice de stat, în mărime de 390,0 mil.lei.

Conform datelor Trezoreriei de stat, la situația din 31.12.2018, în bugetul de stat au fost încasate mijloace bănești în rezultatul privatizării proprietății statului în sumă totală de 350,4 mil. lei (cu excepția vânzării pachetului de acțiuni nou-emise de banca de importanță sistemică), rata îndeplinirii sumei prognozate fiind de 89,8%, din care:

- 289,4 mil. lei – de la privatizarea întreprinderilor de stat, ca complexe patrimoniale unice;
- 47,5 mil. lei - din privatizarea pachetelor de acțiuni proprietate publică;
- 9,8 mil. lei - de la privatizarea obiectelor nefinalizate, complexelor de bunuri, bunurilor imobile și mobile, încăperilor nelocuibile;
- 3,7 mil. lei - de la vânzarea terenurilor proprietate publică și terenurilor aferente bunurilor imobile proprietate privată.

Suplimentar, la situația din 31.12.2018, în rezultatul privatizării

bunurilor proprietate publică supuse privatizării, inclusiv din valoarea acțiunilor privatizate, cumpărătorii au achitat în bugetul de stat impozit privat în mărime de 3,6 mil. lei. Adicional, din tranzacția de vânzare a pachetului de acțiuni nou-emise de banca de importanță sistemică a fost încasat impozit privat în sumă de 4,5 mil. lei.

IV. Audit extern și inspectare financiară

Cu referire la inspectarea financiară a activității economico-financiare a entităților economice cu proprietate de stat, se menționează că în 9 luni ale anului 2018, Inspekția Financiară a efectuat:

- 35 *inspectări la întreprinderile de stat, din care 33 inspectări tematiche și 2 inspectări complexe;*
- 16 *inspectări la societățile pe acțiuni cu cota statului, din care 5 inspectări tematiche și 11 inspectări complexe.*

La fel, în 9 luni ale anului 2018, Curtea de Conturi a efectuat auditul performanței în cadrul Î.S. „Calea Ferată din Moldova” (Hotărârea Curții de Conturi nr.8 din 26.03.2018) și auditul situațiilor financiare ale Întreprinderii de Stat pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA” la 31.12.2017 (Hotărârea Curții de Conturi nr.52 din 24.07.2018).

Suplimentar, se enunță că potrivit art.19 alin. (1¹) lit. a) din Legea nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, situațiile financiare pentru anul 2017 sunt supuse auditului obligatoriu în cazul întreprinderilor de stat care depășesc, pentru ultimele două perioade consecutive de gestiune precedente, limitele a două dintre următoarele criterii:

- capitalul social – 500000 de lei;
- totalul veniturilor – 10000000 de lei;
- numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune – 100.

Totodată, potrivit art. 89 alin.(1) al Legii nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni, auditul obligatoriu al situațiilor financiare anuale se efectuează la societatea în care cota statului depășește 50% din capitalul social.

Analizând criteriile prenotate, s-a estimat că auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2017 urmau a fi supuse circa 64 întreprinderi de stat sau 36,4% din întreprinderile de stat care activează și sunt supuse monitoringului economico-financiar efectuat de către Ministerul Finanțelor. Totodată, auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2017, urmau a fi supuse 35 societăți pe acțiuni,

respectiv 100% societăți pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social, care sunt supuse monitoringului economico-financiar efectuat de către Ministerul Finanțelor.

În contextul dat, se comunică că, în conformitate cu lit.n), art.7 al Legii nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală și în conformitate cu alin.(6), art.69 al Legii nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni, fondatorul întreprinderii de stat și organul executiv al societății pe acțiuni în care cota statului reprezintă 50% plus o acțiune urmează să prezinte Ministerului Finanțelor copia de pe raportul auditorului.

Prin urmare, se enunță că, la situația din 31.12.2018, Ministerului Finanțelor au fost prezentate copiile raportului de audit a *51 întreprinderi de stat sau 79,7%* din întreprinderile ce s-au estimat a fi supuse auditului obligatoriu și a *33 societăți pe acțiuni (cu excepția S.A. „Moldfarm” și S.A. „Hotelul Chișinău”)* sau *94,3%* din societățile supuse auditului obligatoriu. Concomitent, se menționează că unele din întreprinderile de stat care nu întruneau criteriile prevăzute de lege (3 la număr), de asemenea au efectuat auditul situațiilor financiare pentru anul 2017 în baza deciziei consiliului de administrație și au prezentat Ministerului Finanțelor copiile de pe rapoartele de audit.

Suplimentar, se enunță că auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2018 conform criteriilor prevăzute în art.19 alin. (1¹) lit. b) al Legii 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală și art.89 alin.(1) al Legii nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni, sînt supuse circa 22 întreprinderi de stat și 32 societăți pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat.